

YEME VE İÇME ÂDÂBI

[Türkçe]

آداب الأكل والشرب

[باللغة التركية]

Te'lif:

Muhammed b. İbrahim et-Tuveycrî

تأليف / محمد بن إبراهيم التويجري

Terceme:

Muhammed Şahin

ترجمة: محمد بن مسلم شاهين

Tetkik: Ümmü Nebil

مراجعة: أم نبيل

Rabva Senti İslâmî Dâvet Bürosu

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

1429 - 2008

islamhouse.com

- Helâl olan yemekten yemek:

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

Y X WVU T SR QP O N M)

[سورة البقرة الآية: 172] ([Z

"Ey îmân edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz ve helâl olanlarından yeyin. Eğer siz, yalnızca Allah'a ibâdet ediyorsanız (gerçekten O'nun emrine teslim olup O'na itaat etmiş ve yalnızca O'na ibâdet edip O'na hiçbir şeyi ortak koşmuyorsanız, kalpleriniz, dilleriniz ve duyu organlarınızla) O'na şükredin."¹

2. Allah Teâlâ yine şöyle buyurmuştur:

M L K J I H G F E D)

V U T S R Q P O N

[سورة الأعراف من الآية: 157] (...Z Y X W

"Yanlarındaki Tevrat ve İncil'de vasıfları yazılı buldukları o ümmî (okuma-yazma bilmeyen) Peygambere tâbi olanlar var ya, işte o Peygamber onlara iyiliği (tevhîdi, Allah'a itaati ve güzel olarak bilinen her şeyi) emreder, onları kötülükten (şirkten, gûnahtan ve çirkin olarak bilinen her şeyden) yasaklar, onlara (yiyecek ve içeceklerden) güzel ve temiz olan şeyleri helâl, (domuz eti gibi) pis olan şeyleri ise haram kılar."²

- Yemeğin üzerine Besmele çekmek ve kendisine yakın olan yerden yemek:

1. Ömer b. Ebî Seleme'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((كُنْتُ غُلَامًا فِي حَجْرِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَكَانَتْ يَدِي تَطِيشُ فِي الصَّحْفَةِ، فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «يَا غُلَامُ! سَمِّ اللَّهَ، وَكُلْ بِيَمِينِكَ، وَكُلْ مِمَّا يَلِيكَ، فَمَا

¹ Bakara Süresi: 172

² A'raf Süresi: 157

زَالَتْ تِلْكَ طِعْمَتِي بَعْدُ.)) [متفق عليه]

"Ben, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in terbiye ve himâyesinde yetişen (ergenlik çağına ulaşmamış) küçük bir çocuktum ve (yemekte) elim tabağın her yerinde dolaşırdı. Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bana:

- Ey evlât! Besmele çek, sağ elinle ve tabaktan sana yakın olan yerden (önünden) ye, buyurdu. Bu yeme şeklini hiç bırakmadım ve onu kendime âdet haline getirdim."¹

2. Abdullah b. Mes'ud'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَنْ نَسِيَ أَنْ يَذْكُرَ اللَّهَ فِي أَوَّلِ طَعَامِهِ، فَلْيَقُلْ حِينَ يَذْكُرُ: بِاسْمِ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ
وَأَخِرِهِ، فَإِنَّهُ يَسْتَقْبِلُ طَعَامَهُ جَدِيداً، وَيَمْنَعُ الْخَبِيثَ مَا كَانَ يُصِيبُ مِنْهُ.))

[أخرجه ابن حبان وابن السني]

"Kim, yemeğin başında Allah'ın adını anmayı (Bismillah demeyi) unutursa, hatırladığı zaman: 'Bismillahi fi evvelihî ve âhirihi' (yemeğin başında ve sonunda Bismillah), desin. Böylelikle o, yemeğine yeni başlamış ve yemeğinden yiyen şeytana da engel olmuş olur."²

- **Sağ elle yemek ve içmek:**

Abdullah b. Ömer'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَأْكُلْ بِيَمِينِهِ، وَإِذَا شَرِبَ فَلْيَشْرَبْ بِيَمِينِهِ، فَإِنَّ
الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ، وَيَشْرَبُ بِشِمَالِهِ.)) [أخرجه مسلم]

"Sizden biriniz, yiyeceği zaman sağ eliyle yesin, içeceği zaman sağ eliyle içsin. Çünkü şeytan sol eliyle yer ve sol eliyle içer."³

- **Bir şey içerken kabın dışına nefes-alıp vermek:**

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 5376. Lafız, Buhâri'ye âittir. Müslim; hadis no: 2022.

² Hadis sahihtir. İbn-i Hibbân; hadis no: 5213. İbn-i Sünnî; hadis no: 461. Bkz: "Silsiletu'l-Ehâdisis's-Sahihah"; hadis no: 198.

³ Müslim; hadis no: 2020.

Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَتَنَفَّسُ فِي الشَّرَابِ ثَلَاثًا، وَيَقُولُ: إِنَّهُ أَرْوَى، وَأَبْرَأُ، وَأَمْرًا.)) [متفق عليه]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- (bir kaptan) içerken üç defa nefes alır ve şöyle derdi:

- Çünkü böyle yapmak; susuzluğu daha çok giderir, içerken meydana gelebilecek eziyetten daha uzaktır (veya susuzluk elemini daha çok giderir) ve daha güzel yutulur."¹

- **Başkasına bir şey içirirken nasıl yapmalıdır?**

Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَتَى بَلْبَنَ قَدْ شِيبَ بِمَاءٍ وَعَنْ يَمِينِهِ أَعْرَابِيٌّ، وَعَنْ يَسَارِهِ أَبُو بَكْرٍ، فَشَرِبَ ثُمَّ أَعْطَى الْأَعْرَابِيَّ، وَقَالَ: «الْأَيْمَنُ فَالْأَيْمَنُ.»)) [متفق عليه]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e, içerisine kuyu suyu karıştırılmış² süt getirildi. Sağında bir bedevî, solunda da Ebu Bekir vardı. Sütten önce kendisi içti, sonra kalanını bedevîye verdi ve şöyle buyurdu:

-Sağ tarafta olana verin, sağdan devam edin (sağ tarafta bulunan daha önce gelir ve daha hak sahibidir)."³

- **Oturarak içmek sünnettir:**

Ebu Saîd el-Hudrî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ زَجَرَ عَنِ الشَّرْبِ قَائِمًا.)) [أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ayakta içmekten nehyetti."⁴

- **Ayakta içmenin câiz oluşu:**

¹ Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhârî; hadis no:5631. Müslim; hadis no:2028. Lafiz, Müslim'e âittir.

² Eskiden sıcak ülkelerde yeni sağılan süt sıcak olduğundan dolayı sütü soğutmak için içerisine soğuk su katılırdı.

³ Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhârî; hadis no: 2352. Müslim; hadis no:2029. Lafiz, Müslim'e âittir.

⁴ Müslim; hadis no: 2025.

en-Nezzâl b. Sebra'dan rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَتَى عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى بَابِ الرَّحْبَةِ، فَشَرِبَ قَائِمًا فَقَالَ: إِنَّ نَاسًا يَكْرَهُ
أَحَدَهُمْ أَنْ يَشْرَبَ وَهُوَ قَائِمٌ، وَإِنِّي رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَعَلَّ كَمَا رَأَيْتُمُونِي فَعَلْتُ.))

[أخرجه البخاري]

"Ali -Allah ondan râzı olsun- Rahabe kapısına geldi (Kûfe'de halkın ihtiyacını gidermek için geniş bir alana oturdu). Ardından ayakta su içerek şöyle dedi: Bazı insanlar, ayakta içmeyi çirkin görmektedir. Şüphesiz ben, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'i beni yaparken gördüğünüz gibi yaparken (ayakta su içerken) gördüm."¹

- **Altın ve gümüş kaptan yememek ve içmemek:**

Huzeyfe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

"Ben, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle buyururken işittim:

((لَا تَلْبَسُوا الْحَرِيرَ وَلَا الدِّيَابَجَ، وَلَا تَشْرَبُوا فِي آيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ، وَلَا
تَأْكُلُوا فِي صِحَافِهَا؛ فَإِنَّهَا لَهُمْ فِي الدُّنْيَا، وَلَنَا فِي الْآخِرَةِ.)) [متفق عليه]

"Hâlis ipek ve brokar (bir yüzü kabartma ipek) elbise giymeyin. Altın ve gümüş kaplarda içmeyin, altın ve gümüş tabaklarda da yemeyin. Çünkü bunlar, dünyada onlar (kâfirler), âhirette ise bizim içindir."²

- **Yemek nasıl yenir?**

1. Ka'b b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَأْكُلُ بِثَلَاثِ أَصَابِعَ، وَيَلْعَقُ يَدَهُ قَبْلَ أَنْ يَمْسَحَهَا.))

[أخرجه مسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- üç parmağı ile yemek yer ve elini silmeden önce onu yalardı."³

¹ Buhârî; hadis no: 5615.

² Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhârî; hadis no: 5426. Lafız, Buhârî'ye aittir.

Müslim; hadis no: 2067.

³ Müslim; hadis no: 2032.

2. Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا أَكَلَ طَعَامًا لَعِقَ أَصَابِعَهُ الثَّلَاثَ، قَالَ: وَقَالَ: إِذَا سَقَطَتْ لُقْمَةٌ أَحَدِكُمْ فَلْيُمِطْ عَنْهَا الْأَذَى وَلْيَأْكُلْهَا، وَلَا يَدْعُهَا لِلشَّيْطَانِ. وَأَمَرْنَا أَنْ نَسَلَّتِ الْقِصْعَةَ، قَالَ: فَإِنَّكُمْ لَا تَدْرُونَ فِي أَيِّ طَعَامِكُمُ الْبَرَكَةُ.))

[أخرجه مسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- yemek yedikten sonra üç parmağını yalardı.

Enes dedi ki: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

- Birinizin lokması (elinden) düştüğü zaman, ona bulaşan eziyeti giderip lokmasını yesin ve onu şeytana bırakmasın.

(Enes dedi ki:) Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- yemek kabının içini sıyırmamızı (silmemizi) emrederek şöyle buyurdu:

-Zirâ siz, bereketin, yemeğinizin neresinde olduğunu bilmezsiniz."¹

3. Abdullah b. Ömer'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَنْ يَقْرَنَ الرَّجُلُ بَيْنَ التَّمْرَتَيْنِ حَتَّى يَسْتَأْذِنَ أَصْحَابَهُ.)) [متفق عليه]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, bir kimsenin, (beraber hurma yediği) arkadaşlarından izin almadan iki hurma tanesini birlikte yemesini yasakladı."²

4. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((لِأَكْلِ أَحَدِكُمْ بِيَمِينِهِ، وَلِيَشْرَبَ بِيَمِينِهِ، وَلِيَأْخُذَ بِيَمِينِهِ، وَلِيُعْطَى بِيَمِينِهِ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ وَيَشْرَبُ بِشِمَالِهِ، وَيُعْطَى بِشِمَالِهِ، وَيَأْخُذُ بِشِمَالِهِ.)) [أخرجه ابن ماجه]

"Biriniz (yerken) sağ eliyle yesin, (içerken) sağ eliyle içsin, (bir şey

¹ Müslim; hadis no: 2024.

² Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir.Buhârî; hadis no:2455. Müslim; hadis no:2045.Lafiz,Müslim'e âittir.

alırken) sağ eliyle alsın, (verirken) sağ eliyle versin. Çünkü şeytan sol eliyle yer, sol eliyle içer, sol eliyle verir ve sol eliyle alır."¹

- Ne kadar yemek yemelidir?

1. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

(2 1 0 / . - , + *) ...)

[سورة الأعراف من الآية: 31]

"(Allah'ın size rızık olarak verdiği helâl şeylerden) yeyin ve için, fakat israf etmeyin; çünkü Allah (yeme ve içmede) israf edenleri asla sevmez."²

2. Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((مَا شَبِعَ آلُ مُحَمَّدٍ ﷺ مُنْذُ قَدِمَ الْمَدِينَةَ مِنْ طَعَامِ بُرِّ ثَلَاثَ لَيَالٍ تَبَاعًا
حَتَّى قُبِضَ .)) [متفق عليه]

"Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-, Medine'ye gelişinden vefat etmesine kadar, üç gün üstü üste buğday yemeğinden (yiyerek) doymamıştır."³

- Yemekte kusur aramamak:

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((مَا عَابَ النَّبِيُّ ﷺ طَعَامًا قَطُّ، إِنْ اشْتَهَاهُ أَكَلَهُ، وَإِنْ كَرِهَهُ تَرَكَهُ.)) [متفق عليه]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- (yenmesi mübah olan) bir yemekte hiçbir zaman kusur aramamıştır. Yemek hoşuna gittiği (iştahı çektiği) zaman onu yer, hoşuna gitmediği zaman ise onu bırakırdı (yemezdi)."⁴

- Yemekten çok yememek:

¹ Hadis sahihtir. İbn-i Mâce; hadis no: 3266. Bkz: "Silsiletu'l-Ehâdisi's-Sahihâ"; hadis no: 1236.

² A'râf Sûresi: 31.

³ Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhârî; hadis no:5416. Müslim; hadis no:2970. Lafız, Müslim'e âittir.

⁴ Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhârî; hadis no:5409. Lafız, Buhârî'ye âittir. Müslim; hadis no: 2064.

Abdullah b. Ömer'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((الْكَافِرُ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ، وَالْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مِعَى وَاحِدٍ.)) [متفق عليه]

"Kâfir, yedi mide ile yer, mü'min ise bir mide ile yer."¹

• **Yemek yedirmenin ve yemeği paylaşmanın fazîleti:**

1. Câbir b. Abdullah'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işittim:

((طَعَامُ الْوَاحِدِ يَكْفِي الْإِثْنَيْنِ، وَطَعَامُ الْإِثْنَيْنِ يَكْفِي الْأَرْبَعَةَ، وَطَعَامُ الْأَرْبَعَةِ يَكْفِي الثَّمَانِيَةَ.)) [أخرجه مسلم]

"Bir kişinin yemeği, iki kişiye yeter. İki kişinin yemeği, dört kişiye yeter. Dört kişinin yemeği, sekiz kişiye yeter."²

2. Abdullah b. Amr'dan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ؟ قَالَ: تُطْعِمُ الطَّعَامَ، وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَعَلَى مَنْ لَمْ تَعْرِفْ.)) [متفق عليه]

"Bir adam, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e:

- İslâm'ın hangi haslet ve amelleri daha hayırlı (ve insanlar için daha faydalı)dır? diye sordu.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

- Yemek yedirmen, tanıdığın ve tanımadığın (her müslüman)a selâm vermendir."³

3. Ebu Eyyub el-Ensâri'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا أُتِيَ بِطَعَامٍ أَكَلَ مِنْهُ، وَبَعَثَ بِفَضْلِهِ إِلَيَّ.))

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no:5393. Müslim; hadis no:2060. Lafız, Müslim'e âittir.

² Müslim; hadis no: 2059.

³ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 6236. Lafız, Buhâri'ye âittir. Müslim; hadis no: 39.

[أخرجه مسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, kendisine bir yemek getirildiği zaman ondan yer, kalanını da bana gönderirdi."¹

- **Yemek yiyen kimsenin, yediği yemeği övmesi:**

1. Câbir b. Abdullah'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ سَأَلَ أَهْلَهُ الْأُدْمَ، فَقَالُوا: مَا عِنْدَنَا إِلَّا خَلٌّ. فَجَعَلَ يَأْكُلُ بِهِ، وَيَقُولُ: نِعَمَ الْأُدْمِ الْخَلُّ، نِعَمَ الْأُدْمِ الْخَلُّ.)) [أخرجه مسلم]

" Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ev halkından ekmekle birlikte yiyecek bir katık istedi. Onlar da:

- Yanımızda sirkedен başka bir şey yok, dediler.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- onu getirmelerini istedi. Sirke gelince onunla yemeye başladı. Hem yiyor, hem de:

- Sirke ne güzel katıktır, sirke ne güzel katıktır, diyordu."²

- **Bir şey içerken içine üflememek:**

Ebu Saïd el-Hudrî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنِ الشُّرْبِ مِنْ ثُلْمَةِ الْقَدَحِ، وَأَنْ يُنْفَخَ فِي الشَّرَابِ.)) [أخرجه أبو داود والترمذي]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- kadehin kırılan yerinden içilmesini ve içeceğe üfürülmesini yasakladı."³

- **Bir topluluğa su ikram eden kimse, en son kendisi içer:**

Ebu Katâde'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((خَطَبَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ - وَفِي آخِرِهِ - قَالَ: إِنَّ سَاقِيَ الْقَوْمِ آخِرُهُمْ شُرْبًا.)) [أخرجه مسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bize hitap etti. -Hadisin

¹ Müslim; hadis no: 2053.

² Müslim; hadis no: 2052.

³ Hadis sahihtir. Ebu Dâvud; hadis no: 3722. Lafiz, Ebu Dâvud'a âittir. Tirmizi; hadis no: 39.

sonunda şöyle buyurdu- : Bir topluğa su ikram eden, o topluluğun en son içenidir."¹

- **Yemeği topluca yemek:**

Vahşi b. Harb, babasından, o da dedesinden rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنْ أَصْحَابَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنَّا نَأْكُلُ وَلَا نَشْبَعُ؟ قَالَ: فَلَعَلَّكُمْ تَفْتَرِقُونَ؟ قَالُوا: نَعَمْ، قَالَ: فَاجْتَمِعُوا عَلَى طَعَامِكُمْ، وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ يُبَارِكُ لَكُمْ فِيهِ.)) [رواه أبو داود وابن ماجه]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ashâbından bazı kimseler:

-Ey Allah'ın elçisi! Yemek yiyoruz, ama doymuyoruz, dediler.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

- Yoksa yemeğinizi tek tek mi yiyorsunuz? diye sordu.

Onlar:

- Evet (tek tek yiyoruz), dediler.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

- Yemeğinizi toplu halde yeyin ve üzerine Allah'ın adını anın (Besmele çekin) ki yemeğinize bereket gelsin."²

- **Ev sahibinin, kendisinin misâfire ikramda bulunması ve ona hizmet etmesi:**

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

(© أَنْتَكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ (٢٤) إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (٢٧) قَوْمٌ مُنْكَرُونَ (٢٥) فَرَاغَ إِلَىٰ أَهْلِهِ، فَجَاءَ بِعَجَلٍ سَمِينٍ (٢٦) فَقَرَّبَهُ إِلَىٰ بَيْتِهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ (٢٧))

[سورة الذاريات الآيات: 24-27]

"(Ey Peygamber!) İbrahim'in ağırlanan misafirlerinin haberi sana geldi mi? (Onlar İbrahim tarafından ağırlanan kıymetli meleklerdi.) Hani onlar onun yanına (evine) girdiklerinde: Sana selâm olsun! dediler. O da: Size de selâm olsun! diye cevap vermişti. Onlara: Siz, tanımadığım

¹ Müslim; hadis no: 681.

² Hadis hasendir. Ebu Dâvud; hadis no: 3764. Lafız, Ebu Dâvud'a âittir. Sahih-i Sünen-i Ebi Dâvud; hadis no: 3199. İbn-i Mâce; hadis no: 3286; Sahih-i Sünen-i İbn-i Mâce; hadis no: 2657.

yabanlarsınız (gariplersiniz), dedi. Onlara yemek getirmek için gizlice âilesinin yanına giderek semiz bir danayı kesip ateşte kızarttıktan sonra getirmiş. Onların önlerine koyup: Yemez misiniz? demişti."¹

2. Ebu Şureyh el-Ka'bi'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، جَائِزَتُهُ يَوْمٌ وَلَيْلَةٌ، وَالضِّيَافَةُ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ فَمَا بَعْدَ ذَلِكَ فَهُوَ صَدَقَةٌ، وَلَا يَحِلُّ لَهُ أَنْ يَثْوِيَ عِنْدَهُ حَتَّى يُخْرِجَهُ.)) [متفق عليه]

"Kim, Allah'a ve âhiret gününe îmân ediyorsa, misâfirine ikramda bulunsun. Misâf'ire ikram hakkı, bir gün, bir gecedir. Misâfirlik de üç gündür, bundan sonrası ise bir sadakadır. Ev sahibine sıkıntı verinceye kadar misâfirin orada kalması, kendisine helâl olmaz."²

• **Yemek yerken oturma şekli nasıl olmalıdır?**

1. Cuhayfe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِنِّي لَا أَكُلُ مُتَكِنًا.)) [أخرجه البخاري]

"Ben, (bir yere) yaslanarak yemek yemem."³

2. Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olduğuna göre, o şöyle demiştir:

((رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ مُقْعِيًا يَأْكُلُ تَمْرًا.)) [أخرجه مسلم]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'i dizlerini dikerek uyluklarının üzerine oturmuş bir halde hurma yerken gördüm."⁴

3. Abdullah b. Busr'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَهْدَيْتُ لِلنَّبِيِّ ﷺ شَاةً، فَجَثَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَيَّ رُكْبَتَيْهِ يَأْكُلُ، فَقَالَ أَعْرَابِيٌّ: مَا هَذِهِ الْجِلْسَةُ؟ فَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ جَعَلَنِي عَبْدًا كَرِيمًا، وَلَمْ يُجْعَلْنِي جَبَّارًا))

¹ Zâriyât Süresi: 24-27.

² Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 6135.Lafız,Buhâri'ye âittir.

Müslim; hadis no: 48.

³ Buhâri; hadis no: 5398.

⁴ Müslim; hadis no: 2044.

"Ben, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e (pişirilmiş) bir keçi hediye ettim. Bunun üzerine dizlerinin üzerine oturarak onu yemeye başladı.

(Orada bulunan) bir bedevî (hayâtında hiçbir zaman bu kadar yüce bir tevâzû görmemiş olmanın verdiği şaşkınlıkla): Bu nasıl oturuş? dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

- Allah beni, inatçı bir zorba değil, şerefli bir kul olarak yarattı."¹

• **Meşgul olan kimsenin yeme şekli nasıldır?**

Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أُتِيَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِتَمْرٍ، فَجَعَلَ النَّبِيُّ ﷺ يَقْسِمُهُ وَهُوَ مُحْتَفِزٌ، يَأْكُلُ مِنْهُ أَكْلًا ذَرِيعًا - وَفِي رِوَايَةٍ زُهَيْرٍ - أَكْلًا حَثِيثًا.)) [أخرجه مسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e bir miktar hurma getirildi. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- aceyleyle onu paylaştırmaya başladı. Bu sırada hurmayı hızlı hızlı yiyordu." ²

• **Uykudan önce su kabının ağzını, Allah Teâlâ'nın adını anarak kapatmak:**

Câbir'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((وَأَغْلِقْ بَابَكَ، وَادْكُرِ اسْمَ اللَّهِ، وَأَطْفِئْ مِصْبَاحَكَ وَادْكُرِ اسْمَ اللَّهِ، وَأَوَكِ سِقَاءَكَ وَادْكُرِ اسْمَ اللَّهِ، وَخَمِّرْ إِنَاءَكَ، وَادْكُرِ اسْمَ اللَّهِ، وَلَوْ تَعَرَّضَ عَلَيْهِ شَيْئًا.))

[متفق عليه]

"Kapını kapat ve kapatırken de Allah'ın adını an. Kandilini (lambanı) söndür ve söndürürken de Allah'ın adını an. Su kabının ağzını iyice bağla ve bağlarken de Allah'ın adını an.(Yemek) kabının ağzını kapat ve kapatırken de Allah'ın adını an.(Yemek kabının) ağzını

¹ Hadis sahihtir. Ebu Dâvud, hadis no: 3773. İbn-i Mâce, hadis no: 3263.Lafız, Ebu Dâvud'a âittir.

² Müslim; hadis no: 2044.

kapatacak bir şey bulamazsan, enlemesine de olsa üzerine (çubuk gibi) bir şey koy."¹

- **Hizmetçi ile beraber yemek:**

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِذَا أَتَى أَحَدَكُمْ خَادِمُهُ بِطَعَامِهِ، فَإِنْ لَمْ يُجْلِسْهُ مَعَهُ فَلْيَتَاوَلْهُ أَكْلَةً أَوْ أُكْلَتَيْنِ أَوْ لُقْمَةً أَوْ لُقْمَتَيْنِ، فَإِنَّهُ وَبِي حَرَّهُ وَعِلَاجَهُ.)) [متفق عليه]

"Birinize hizmetçisi yemeğini getirdiği zaman onu yanına (yemeğe) oturtmazsa, ona bir-iki lokma veya bir-iki çiğnem versin. Çünkü (yemeğin) sıcaklığını çekmiş ve pişirme âletlerini o temin etmiştir."²

- **Yemek hazır olduğunda namazdan önce yenmesi:**

Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِذَا وُضِعَ الْعِشَاءُ وَأُقِيمَتِ الصَّلَاةُ، فَأَبْدُوا بِالْعِشَاءِ.)) [متفق عليه]

"Akşam yemeği sofraya konulduğu zaman, yatsı namazı kılınmaya başlanırsa, önce akşam yemeğini yeyin."³

- **Yemek kabından nasıl yemelidir?**

Abdullah b. Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا، فَلَا يَأْكُلُ مِنْ أَعْلَى الصَّخْفَةِ، وَلَكِنْ لِيَأْكُلَ مِنْ أَسْفَلِهَا، فَإِنَّ الْبَرَكَةَ تَنْزِلُ مِنْ أَعْلَاهَا.)) [أخرجه أبو داود والترمذي]

"Biriniz yemek yiyeceği zaman çanağın ortasından yemesin. Fakat alt tarafından yesin. Çünkü bereket, çanağın ortasından iner."⁴

- **Süt içtiği zaman ne yapmalıdır?**

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 3280.Lafız,Buhâri'ye âittir. Müslim; hadis no: 2012.

² Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 5460.Lafız,Buhâri'ye âittir. Müslim; hadis no: 1663.

³ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 5463.Lafız,Buhâri'ye âittir. Müslim; hadis no: 557.

⁴ Hadis sahihtir.Ebu Dâvud; hadis no: 3772.Lafız, Ebu Dâvud'a âittir.Tirmizi; hadis no: 1805.

Abdullah b. Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ شَرِبَ لَبَنًا، ثُمَّ دَعَا بِمَاءٍ فَتَمَضَّمْضَ، وَقَالَ: «إِنَّ لَهُ دَسْمًا.»)) [متفق عليه]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- süt içtikten sonra su isteyip (o suyla) ağzını çalkaladı (mazmama yaptı) ve şöyle buyurdu:

- Sütün yağı vardır (süt, yağlı bir besindir)."¹

• **Yemekten sonra ne söylenmelidir?**

1. Ebu Umâme'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا رَفَعَ مَائِدَتَهُ، قَالَ: الْحَمْدُ كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ غَيْرَ مَكْفِيٍّ وَلَا مُودَعٍ وَلَا مُسْتَغْنَى عَنْهُ رَبَّنَا.)) [أخرجه البخاري]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sofrası kaldırdığı zaman şöyle derdi:

- Riyâdan uzak ve bereketi kesilmeyen çok, sonsuz ve terk olunmayan, kendisinden müstağni olunmayarak yapılan hamd, Rabbimiz Allah'adır."²

2. Ebu Eyyub el-Ensâri'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا أَكَلَ أَوْ شَرِبَ قَالَ: الْحَمْدُ الَّذِي أَطْعَمَ وَسَقَى وَسَوَّغَهُ، وَجَعَلَ لَهُ مَخْرَجًا.)) [أخرجه أبو داود]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- yemek yedikten veya bir şey içtikten sonra şöyle derdi:

- Bunu yediren, içiren, içe sindiren (boğazdan kolayca geçiren) ve (dışarı çıkması için) ona bir çıkış yolu yaratan Allah'a hamdolsun."³

3. Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 211.Müslim; hadis no: 358. Lafız, Müslim'e âittir.

² Buhâri; hadis no: 5458.

³ Hadis sahihtir. Ebu Dâvud; hadis no: 3851.

((إِنَّ اللَّهَ لَيَرِضَىٰ عَنِ الْعَبْدِ أَنْ يَأْكُلَ الْأَكْلَةَ فَيَحْمَدُهُ عَلَيْهَا، أَوْ يَشْرَبَ الشَّرْبَةَ فَيَحْمَدُهُ عَلَيْهَا.)) [أخرجه مسلم]

"Şüphesiz Allah Teâlâ, kulunun bir şey yedikten sonra hamd etmesinden ve bir şey içtikten sonra hamd etmesinden hoşnut olur."¹

((اَللّٰهُمَّ اَطْعَمْتَ وَاَسْقَيْتَ وَاغْنَيْتَ وَاَفْنَيْتَ وَهَدَيْتَ وَاَحْيَيْتَ، فَلَكَ الْحَمْدُ عَلٰى مَا اَعْطَيْتَ.)) [أخرجه أحمد]

4. "Allahım! Yedirdin, içirdin, başkalarına muhtaç bırakmadan bol bol verip hoşnut ettirdin, hidâyet ettin ve hayat verdin. Verdiğin bütün nimetlere karşılık hamd, yalnızca sanadır."²

- Misâfirin eve giriş ve çıkış vakti

Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

r q p o n m l k j i h g f e)
(... ء } | { z y x w v u t s
[سورة الأحزاب الآية: 53]

"Ey îmân edenler! Yemeğe izin verilmeden, vaktine de bakmadan Peygamberin evine girmeyin. Fakat dâvet edildiğiniz zaman girin. Yemeği yiyince hemen dağılın, yemekten sonra sohbeta dalmayın."³

- Misâfirin yemek sahibine yapacağı duâ:

((اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِي مَا رَزَقْتَهُمْ، وَاغْفِرْ لَهُمْ وَاَرْحَمْهُمْ.)) [أخرجه مسلم]

1. "Allahım! Kendilerine rızık olarak verdiklerine bereket ver; onları bağışla ve onlara merhamet et."⁴

2. Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Sa'd b. Ubâde'ye -Allah ondan râzı olsun- geldiğinde Sa'd kendisine bir ekmek parçası ile

¹ Müslim; hadis no: 2734.

² Hadis sahihtir. İmam Ahmed; hadis no: 16712. Bkz: "Silsiletu'l-Ehâdisi's-Sahihâ"; hadis no: 71.

³ Ahzâb Süresi: 53

⁴ Müslim; hadis no: 2042.

zeytinyağı getirdi.Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- yedikten sonra şöyle duâ etti:

((أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ، وَأَكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ، وَصَلَّتْ عَلَيْكُمْ

الْمَلَائِكَةُ.)) [أخرجه أبو داود وابن ماجه]

"Oruçlular yanınızda iftar etsin, yemeğinizi iyiler yesin ve melekler sizin için Allah'a istiğfarda bulunsun."¹

- Kendisine su ikram eden veya etmek isteyene yapılan duâ:

((اللَّهُمَّ أَطْعِمْ مَنْ أَطْعَمَنِي، وَأَسْقِ مَنْ أَسْقَانِي.)) [أخرجه مسلم]

"Allahım! Beni doyurmanı sen de doyur, bana içirene de sen de içir."²

¹ Hadis sahihtir. Ebu Dâvud; hadis no: 3854.Lafız, Ebu Dâvud'a âittir. İbn-i Mâce; hadis no: 1747.

² Müslim; hadis no: 2055.

YOL VE ÇARŞI-PAZAR ÂDÂBI

[Türkçe]

آداب الطريق والسوق

[باللغة التركية]

Te'lif:

Muhammed b. İbrahim et-Tuveycrî

تأليف / محمد بن إبراهيم التويجري

Terceme:

Muhammed Şahin

ترجمة: محمد بن مسلم شاهين

Tetkik: Ümmü Nebil

مراجعة: أم نبيل

Rabva Senti İslâmî Dâvet Bürosu

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

1429 - 2008

islamhouse.com

Yolun hakkı:

1. Ebu Saïd el-Hudri'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِيَّاكُمْ وَالْجُلُوسَ بِالطَّرِيقَاتِ، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا لَنَا مِنْ مَجَالِسِنَا بُدُّ نَتَحَدَّثُ فِيهَا، فَقَالَ: فَإِذَا أَبَيْتُمْ إِلَّا الْمَجْلِسَ فَأَعْطُوا الطَّرِيقَ حَقَّهُ، قَالُوا: وَمَا حَقُّ الطَّرِيقِ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «غَضُّ الْبَصْرِ، وَكَفُّ الْأَذَى، وَرَدُّ السَّلَامِ، وَالْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ، وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ.» [متفق عليه])

"Yollarda oturmaktan kaçının! Bunun üzerine sahâbe:

- Biz, yollarda oturmaya mecburuz (bunu bırakamayız). Yollarda birbirimizle konuşuyoruz, dediler.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Yolda oturmaktan vazgeçemeyecekseniz, hiç değilse yolun hakkını verin, buyurdu.

- Yolun hakkı nedir ey Allah'ın elçisi? diye sorduklarında, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Harama bakmaktan gözü sakındırmak, yoldan gelip-geçenleri incitmek, selâmı almak, iyiliği emredip kötülükten nehyetmektir, buyurdu."¹

2. Başka bir rivâyette Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَا لَكُمْ وَلِمَجَالِسِ الصُّعَدَاتِ؟ اجْتَنِبُوا مَجَالِسَ الصُّعَدَاتِ! فَقُلْنَا: إِنَّمَا قَعَدْنَا لِغَيْرِ مَا بَاسٍ، قَعَدْنَا نَتَذَاكَرُ وَنَتَحَدَّثُ. قَالَ: إِمَّا لَا، فَأَدُّوا حَقَّهَا: غَضُّ الْبَصْرِ، وَرَدُّ السَّلَامِ وَحُسْنُ الْكَلَامِ.)) [أخرجه مسلم]

"Size ne oluyor ki böyle yollarda oturuyorsunuz? Yollarda oturmaktan kaçının!

Bunun üzerine biz:

- Biz, sakıncasız şeyler için oturduk. Yollarda meselelerimizi

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 6229. Lafız, Buhâri'ye âittir. Müslim; hadis no: 2121.

görüŖüp konuŖuyoruz, dedik.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

-Yollarda oturmayı bırakmayacaksınız, hiç değilse yolların hakkını verin: Yollarda hakkı; harama bakmaktan gözü sakınmak, selâm almak ve güzel Ŗeyler söylemektir, buyurdu."¹

3. Yine, başka bir rivâyette hadisin sonunda Ŗöyle buyurmuŖtur:

((وَتُعِشُوا الْمَلْهُوفَ، وَتَهْدُوا الضَّالَّ.)) [أخرجه أبو داود]

"Yardıma muhtaç olana yardım etmeniz ve yolunu kaybetmiŖ olana yol göstermenizdir."²

İnsanlara eziyet veren Ŗeyi yoldan kaldırmak:

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Ŗöyle buyurmuŖtur:

((لَقَدْ رَأَيْتُ رَجُلًا يَتَقَلَّبُ فِي الْجَنَّةِ فِي شَجَرَةٍ قَطَعَهَا مِنْ ظَهْرِ الطَّرِيقِ كَأَنَّهُ

تُوذِي النَّاسَ.)) [متفق عليه]

"Ŗüphesiz yolun üzerinde insanlara eziyet veren bir ağacı kesip giderdiği için cennet nimetleri içerisinde yaŖayan birisini gördüm."³

Yolda veya başka bir yerde kibleye doğru tükürmemek:

Huzeyfe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Ŗöyle buyurmuŖtur:

((مَنْ تَفَلَ تُجَاهَ الْقِبْلَةِ، جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَفْلُهُ يَبِينُ عَيْنَيْهِ...))

[أخرجه ابن خزيمة وأبو داود]

"Kim, kible cihetine tükürürse, kıyâmet günü tükürüğü iki gözünün arasında olduğu halde gelir."⁴

Yolculuk sırasında hayvanların menfaatini gözönünde bulundurmak ve geceleyn yola çıkmamak:

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Ŗöyle buyurmuŖtur:

¹ Müslim; hadis no: 2161.

² Hadis sahihtir. Ebu Dâvud; hadis no: 4817.

³ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir.Buhâri; hadis no: 652.Müslim; "Kitâbu'l-Birr", hadis no: 129. Lafız, Müslim'e âittir.

⁴ Hadis sahihtir. İbn-i Huzeyme; hadis no: 1314. Ebu Dâvud; hadis no: 3824. 'Silsiletu'l-Ehâdisi's-Sahihâ'; hadis no: 222

((إِذَا سَافَرْتُمْ فِي الْخِصْبِ فَأَعْطُوا الْإِبِلَ حَظَّهَا مِنَ الْأَرْضِ . وَإِذَا سَافَرْتُمْ فِي السَّنَةِ فَاسْرِعُوا عَلَيْهَا السَّيْرَ ، وَإِذَا عَرَّسْتُمْ بِاللَّيْلِ ، فَاجْتَنِبُوا الطَّرِيقَ ، فَإِنَّهَا مَأْوَى الْهُوَامِ بِاللَّيْلِ .)) [أخرجه مسلم]

"Ot ve bitkilerin çok olduğu bir zamanda yolculuğa çıkarsanız, deveye yeryüzünün bitki ve otlarından pay ayırın (süre verin ki ondan yesin). Kuraklık zamanında yolculuğa çıkarsanız, devenin üzerinde hızla gidin. Geceleyin bir yerde dinlenmek için konakladığınızda yoldan uzak durun. Çünkü yol, geceleyin zehirli hayvanların barınağıdır."¹

Çarşı ve pazar âdâbı:

Satın alırken ve satarken insanlara karşı hoşgörülü olmak ve onlara kolaylık sağlamak:

Câbir b. Abdullah'tan -Allah ondan ve baabsından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((رَحِمَ اللَّهُ رَجُلًا ، سَمَحًا إِذَا بَاعَ ، وَإِذَا اشْتَرَى ، وَإِذَا اقْتَضَى .)) [أخرجه البخاري]

"Satarken, alırken ve borcunu isterken kolaylık gösteren (borcunu istemekte ısrar etmeyen) kimseye Allah rahmet ettisin."²

Vakti geldiğinde borcunu ödemek:

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَطْلُ الْغَنِيِّ ظُلْمٌ ، فَإِذَا أَتَبَعَ أَحَدُكُمْ عَلَى مِئَةٍ فَلْيَتَّبِعْ .)) [متفق عليه]

"Borcunu ödeyebilecek durumda olan zenginin borcunu ödemeyip oyalaması (ödemeyi geciktirmesi, alacaklıyı savsaklaması) zulümdür. Biriniz (alacağı) bir zengine havâle edilirse, (havâleyi) kabül etsin."³

Borçluya süre vermek ve borcunu bağışlamak:

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((كَانَ تاجرٌ يُدائِنُ النَّاسَ ، فَإِذَا رَأَى مُعْسِرًا قَالَ لِفِتْيَانِهِ : تَجَاوَزُوا عَنْهُ))

¹ Müslim; hadis no: 1926.

² Buhâri; hadis no: 2076.

³ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no:2287. Lafız, Buhâri'ye âittir. Müslim; hadis no: 1562.

لَعَلَّ اللهُ أَنْ يَتَجَاوَزَ عَنَّا فَتَجَاوَزَ اللهُ عَنْهُ.)) [متفق عليه]

"İnsanlara borç veren bir tüccar vardı. Zor durumda kalmış birisini gördüğü zaman çocuklarına: Onun borcunu bağışlayın. Umulur ki Allah da bizi bağışlar derdi. Nihâyet Allah onu bağışladı."¹

Namaz vakitlerinde alış-veriş (alım-satım) yapmamak:

Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

. - , + *) (' & % \$# " !)
= < ; : 9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 /
[سورة الجمعة الآيتان: 9-10] (G F E D C B A @ ? >

"Ey îmân edenler!Cuma günü namaza (ezan ile) çağırıldığınız zaman derhal Allah'ı zikretmeye (hutbeyi dinlemeye ve namazı kılmaya) gidin, alış-verişi bırakın. Eğer bilerseniz bu (emrolunduğunu şey), sizin için daha hayırlıdır. Namaz tamamlanınca (hutbeyi dinledikten ve namazı kıldıktan sonra) yeryüzüne yayılın (işinize gücünüze gidin), Allah'ın lütfundan nasibinizi arayın ve Allah'ı çokça anın. Umulur ki (dünya ve âhiret iyiliklerini kazanarak) kurtuluşa erersiniz."²

Her durum ve hallerde adâetli olmak:

Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ ﴿١﴾ إِذَا كَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ﴿٢﴾ وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ
يُظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ﴿٤﴾ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥﴾ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ
[سورة المطففين الآيات: 1-6] ﴿٦﴾

"Eksik ölçüp tartanların vay hâline (şiddetli azap onlara olsun)! Onlar ki (insanlardan) satın alırlarken haklarını tam olarak alırlar (tam ölçerler). Fakat başkalarına ölçüp tartarken (insanlara satarlarken) eksik ölçüp tartarlar (ölçü ve tartıya hile karıştırırlar). Onlar (ölçü ve tartıda hile yapanlar), o dehşeti büyük günde, bütün insanların âlemlerin Rabbinin huzurunda duracakları günde, diriltilip

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir.Buhâri;hadis no: 2078.Lafız,Buhâri'ye âittir. Müslim;hadis no: 1562.

² Cuma Süresi: 9-10.

toplanacaklarını (yaptıklarından hesaba çekileceklerini) düşünmezler mi?"¹

Çok yemîn etmekten kaçınmak:

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o, "Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işittim, demiştir:

((الْحَلْفُ مَنْفَقَةٌ لِلسَّلْعَةِ، مَمْحَقَةٌ لِلرِّبْحِ.)) [متفق عليه]

"(Yalan) yemîn, (yemîn eden tarafından) malın revaç bulması için bir vesile zannedilir, oysa o, malın kazancının kaybolmasına (berekentinin gitmesine) sebep olur (yani yemîn sürümü arttırır, ama bereketi götürür)."²

Haram ve pis olan alış-verişlerden, muamelelerden ve şeylerden kaçınmak:

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

(9 8 7 : <) [سورة البقرة من الآية: 275]

"Halbuki Allah, alış-verişi helal, fâizi ise haram kılmıştır..."³

2. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

- , + *) (' & % \$ # " !)
[سورة المائدة الآية: 90] (O / .

"Ey îmân edenler! İçki, kumar, (müşriklerin yanlarında adaklar kestikleri) dikili taşlar, fal ve şans okları, birer şeytan işi pisliktir. Bu günahlardan uzak durun ki kurtuluşa eresiniz (cenneti kazanasınız)."⁴

2. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[سورة الأعراف من الآية: 157] (... Z Y X W V U ...)

"... (Peygamber) onlara (yiyecek ve içeceklerden) güzel ve temiz olan şeyleri helâl, (domuz eti gibi) pis olan şeyleri ise haram kılar."⁵

Aldatmamak ve yalan söylememek:

¹ Mutaffifin Sûresi: 1-6.

² Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhârî; hadis no: 2087.Müslim; hadis no: 1606. Lafız, Müslim'e âittir.

³ Bakara Sûresi: 275.

⁴ Bakara Sûresi: 275.

⁵ A'raf Sûresi: 157

1. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَرَّ عَلَى صُبْرَةٍ طَعَامٍ، فَأَدْخَلَ يَدَهُ فِيهَا، فَتَأَلَّتْ أَصَابِعُهُ بَلَاءً، فَقَالَ: مَا هَذَا يَا صَاحِبَ الطَّعَامِ؟ قَالَ: أَصَابَتْهُ السَّمَاءُ يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ: أَفَلَا جَعَلْتَهُ فَوْقَ الطَّعَامِ كَمَا يَرَاهُ النَّاسُ؟ مَنْ غَشَّ فَلَيْسَ مِنِّي.)) [أخرجه مسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bir tahıl yığınınına uğradı, elini o yığının içine daldırdı, parmaklarına ıslaklık isâbet etti. Bunun üzerine:

-Ey tahıl sahibi bu nedir? diye sordu. Adam:

- Ona yağmur isâbet etti ey Allah'ın elçisi! dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- O halde insanların görebilmesi için o ıslak kısmı, tahıl yığınınının üstüne koysaydın ya? Aldatan kimse benden değildir, buyurdu."¹

2. Hakîm b. Hizâm'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((الْبَيْعَانِ بِالْخِيَارِ مَا لَمْ يَنْفَرَقَا، أَوْ قَالَ: حَتَّى يَنْفَرَقَا، فَإِنْ صَدَقَا وَبَيْنَا بُرُوكَ لَهُمَا فِي بَيْعِهِمَا، وَإِنْ كَتَمَا وَكَذَبَا مُجِثَتْ بَرَكَتُهُ بَيْنَهُمَا.)) [متفق عليه]

"Birbirinden ayrılmadıkça alan ve satan pazarlığı bozmakta muhayyerdir (serbesttir). Alan ve satan doğru söyler, malın kusur ve ayıplarını açıklarlarsa, alış-verişleri bereketlenir; yok eğer yalan söyler ve malın ayıplarını gizlerlerse, alış-verişlerinin bereketi yok olup gider."²

Malın tekelinin elinde bulundurmamak (tekelcilik ve karaborsacılık yapmamak):

Me'mar b. Abdullah'tan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((لَا يَخْتَكِرُ إِلَّا خَاطِئٌ.)) [أخرجه مسلم]

"Günahkârdan başkası ihtikâr (tekelcilik, karaborsacılık, stokçuluk) yapmaz."³

¹ Müslim; hadis no: 102.

² Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhârî; hadis no: 2079. Lafız, Buhârî'ye âittir. Müslim; hadis no: 1532.

³ Müslim; hadis no: 1605.

YOLCULUK (SEFER) ÂDÂBI

[Türkçe]

آداب السفر

[باللغة التركية]

Te'lif:

Muhammed b. İbrahim et-Tuveycrî

تأليف / محمد بن إبراهيم التويجري

Terceme:

Muhammed Şahin

ترجمة: محمد بن مسلم شاهين

Tetkik: Ümmü Nebil

مراجعة: أم نبيل

Rabva Senti İslâmî Dâvet Bürosu

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

1429 - 2008

islamhouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- Hayırlı kimselerden nasihat etmesini istemek:

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنْ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُسَافِرَ فَأَوْصِنِي، قَالَ: عَلَيْكَ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالتَّكْبِيرِ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ. فَلَمَّا أَنْ وَلَّى الرَّجُلُ قَالَ: اَللَّهُمَّ اطْوِلْ لَهُ الْأَرْضَ، وَهَوِّنْ عَلَيْهِ السَّفَرَ.)) [أخرجه الترمذي وابن ماجه]

"Bir adam: Ey Allah'ın elçisi! Ben yolculuğa çıkmak istiyorum, bana nasihat eder misin? dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Allah'tan kork, O'na karşı gelmekten sakın ve her yüksek bir yere geldiğin zaman tekbir getir (Allahu Ekber, de), buyurdu.

Adam dönüp gidince, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- gıyabında ona şöyle duâ etti:

- Allahım! Ona (gideceği) yeri yakınlaştır (gideceği uzak mesâfeyi ona yakınlaştırarak yolculuğun zorluklarını ondan gider) ve yolculuğu ona kolay kıl."¹

- Mukimin (geride kalanın), yolculuğa çıkarken yolcu için yapacağı duâ:

Abdullah b. Ömer'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُودِعُنَا فَيَقُولُ: أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ، وَأَمَانَتَكَ، وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ.)) [أخرجه الترمذي]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bizimle vedâlaşırken şöyle derdi:

- Dinini, emânetini ve işinin âkibetini Allah'a emânet ediyorum."²

- Yolcunun, vedâlaşırken mukime (geride kalana) yapacağı duâ:

((أَسْتَوْدِعُكَ اللَّهُ الَّذِي لَا يُضِيعُ وَدَائِعَهُ.)) [أخرجه أحمد]

¹ Hadis hasendir. Tirmizi; hadis no: 3445. Lafız, Tirmizi'ye âittir. İbn-i Mâce; hadis no: 2771.

² Hadis sahihtir. Tirmizi; hadis no: 3443. "Silsiletu'l-Ehâdisi's-Sahihâ"; hadis no: 14.

"Sizi, kendisine bırakılan emânetleri kaybetmeyen Allah'a emânet ediyorum."¹

- İyi kimselerle yolculuk yapmak:

Ebu Musa el-Eş'ari'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَثَلُ الْجَلِيسِ الصَّالِحِ وَالسَّوِّءِ كَمَثَلِ الْمِسْكِ وَنَافِحِ الْكَيْرِ. فَحَامِلُ الْمِسْكِ إِمَّا أَنْ يُحْذِيكَ، وَإِمَّا أَنْ تَبْتَاعَ مِنْهُ، وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيحاً طَيِّبَةً، وَنَافِحُ الْكَيْرِ إِمَّا أَنْ يُحْرِقَ ثِيَابَكَ، وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ رِيحاً خَبِيثَةً.)) [متفق عليه]

"İyi arkadaş ile kötü arkadaşın misâli, güzel koku (misk) taşıyan ile körük çeken kimse gibidir. Güzel koku satan kimse ya sana ondan verir (hediye eder), ya ondan satın alırsın, ya da sen ondan güzel bir koku alırsın (onun güzel kokusu senin üzerine siner). Körük çekene gelince o, ya senin elbiseni yakar, ya da sen ondan pis bir koku alırsın (onun pis kokusu senin üzerine siner)."²

- Tek başına yolculuğa çıkmamak:

Abdullah b. Ömer'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي الْوَحْدَةِ مَا أَعْلَمُ مَا سَارَ رَاكِبٌ بِلَيْلٍ وَحْدَهُ.))

[أخرجه البخاري]

"Eğer insanlar, yalnız başına yolculuk yapmakta ne sakıncalar olduğunu (ne kötü sonuçlar doğurduğunu) benim kadar bilselerdi, hiçbir binek sahibi (yolcu) gece yolculuğuna yalnız başına çıkmazdı."³

- Yolculuğa çıkarken beraberinde köpek, zil ve çan gibi şeyler götürmemek:

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((لَا تَصْحَبُ الْمَلَائِكَةُ رُفْقَةً فِيهَا كَلْبٌ وَلَا جَرَسٌ.)) [أخرجه مسلم]

¹ Hadis ceyyid'dir. Ahmed; hadis no: 9230. "Silsiletu'l-Ehâdisi's-Sahihâ"; hadis no: 16.

² Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 5534. Lafız, Buhâri'ye âittir. Müslim; hadis no: 2628.

³ Buhâri; hadis no: 2998.

"Melekler, içerisinde köpek -av ve bekçi köpeği bunun dışındadır- veya zil sesi olan toplulukla beraber olmaz."¹

- Yolculuk sırasında arkadaşlara yardım etmek:

Ebu Saïd el-Hudrî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((بَيْنَمَا نَحْنُ فِي سَفَرٍ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ إِذْ جَاءَ رَجُلٌ عَلَى رَاحِلَةٍ لَهُ قَالَ: فَجَعَلَ يَضْرِبُ بَصْرَهُ يَمِينًا وَشِمَالًا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ كَانَ مَعَهُ فَضْلٌ ظَهَرَ فَلْيَعُدْ بِهِ عَلَى مَنْ لَا ظَهَرَ لَهُ، وَمَنْ كَانَ لَهُ فَضْلٌ مِنْ زَادٍ فَلْيَعُدْ بِهِ عَلَى مَنْ لَا زَادَ لَهُ.)) [أخرجه مسلم]

"Biz, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ile bir yolculukta iken ansızın bineğinin üzerinde birisi geldi (devesi kendisini götüremeyecek hâle geldiğinden, ihtiyacını gidermek için) sağa-sola bakmaya başladı. Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Fazla bineği olan, bineği olmayana (vererek) iyilikte bulunsun. Fazla azığı (yiyeceği) olan, azığı olmayana (vererek) iyilikte bulunsun."²

- Bineğe veya taşıta binerken yapılan duâ:

Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

: 9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 /)
H G F E D C BA @ ? > = < ;
[سورة الزخرف الآيات: 12-14] (T S RQP O N ML KJ I

"(Hayvan ve bitkilerden) bütün çiftleri O yaratmıştır. (Denizde) bineceğiniz gemiler ve (karada üzerine bineceğiniz deve, at, katır ve eşek gibi) hayvanları sizin için yaratmıştır ki, böylece üzerine yerleştiğinizde Rabbinizin nimetini anarak: Bunu bizim hizmetimize veren Allah'ı tüm noksanlıklardan tenzih ederiz. Yoksa biz buna güç yetiremezdik. Şüphesiz ki biz, (âhirette) Rabbinize döneceğiz."³

¹ Müslim; hadis no: 2113.

İmam Nevevi -Allah ona rahmet etsin- Sahih-i Müslim'in şerhinde bu konuda şöyle demiştir:

"Meleklerden kasıt, rahmet ve istiğfar melekleridir. Yoksa hafaza melekleri (kulların amellerini kaydeden melekler) değildir." (Çeviren)

² Müslim; hadis no: 1728.

³ Zuhruf Sûresi: 12-14.

- Yolculuğa çıkarken yapılan duâ (Sefer Duâsı):

Abdullah b. Ömer'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا اسْتَوَى عَلَى بَعِيرِهِ خَارِجاً إِلَى سَفَرٍ كَبَّرَ ثَلَاثاً، ثُمَّ

قَالَ: (T S R Q P O N M L K J I H G F)

[سورة الزخرف الآيتان: 13-14]

((اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى،
اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا، وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ،
وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعَثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ، وَسُوءِ
الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ.)) وَإِذَا رَجَعَ قَالَهُنَّ وَزَادَ فِيهِنَّ: آيُونَ، تَائِبُونَ،
عَابِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ.)) [أخرجه مسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bir yolculuğa çıkarken devesinin üzerine yerleştiğinde üç defa tekbir getirir, sonra da şöyle derdi:

- Bunu (bineği) bizim hizmetimize veren Allah'ı tüm noksanlıklardan tenzih ederiz. Yoksa (böyle yapmasaydı) biz buna güç yetiremezdik. Şüphesiz ki biz, Rabbimize döneceğiz.

- Allahım! Senden, bu yolculuğumuzda iyilik ve takva, (bizden) râzı olacağın amel dileriz. Allahım! Bu yolculuğumuzu bize kolaylaştır ve onun uzaklığını bize yakın kıl. Allahım! Sen, yolculukta dost ve âilemiz için vekilsin. Allahım! Yolculuğun meşakkatinden, üzücü manzara (görmekten), âilem ve malımda kötü değişiklikler (ile karşılaşmaktan) sana sığınırım."

Yolculuktan dönünce bu duâyla birlikte şunu da ilâve eder:

"Biz, (yolculuktan, vatanımıza selâmet içerisinde) dönenler, tevbe edenler, ibâdet edenler, Rabbimize hamd edenleriz."¹

- İki kişinin yolculuğa çıkarken yapacakları şey:

¹ Müslim; hadis no: 1342.

Ebu Musa el-Eş'ari'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- onu ve Muaz'ı Yemen'e gönderirken şöyle demiştir:

((يَسِّرًا وَلَا تُعَسِّرًا، وَبَشِّرًا وَلَا تُنْفِرًا، وَتَطَاوَعًا وَلَا تَخْتَلِفًا.)) [متفق عليه]

"Kolaylaştırın, zorlaştırmayın. Müjdeleyin, nefret ettirmeyin. (Hüküm verirken) birbirinize mutabık olun, birbirinizle ayrılığa düşmeyin."¹

• Üç veya üçten fazla kişi yolculuğa çıkarlarken içlerinden birisini emir (başkan) tayin ederler:

Ebu Saïd el-Hudri'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِذَا خَرَجَ ثَلَاثَةٌ فِي سَفَرٍ فَلْيُؤَمِّرُوا أَحَدَهُمْ.)) [أخرجه أبو داود]

"Üç kişi bir yolculuğa çıktıkları zaman (ayrılığa düşmemek için) içlerinden birisini emir (başkan) tayin etsinler."²

• Yolcunun yüksek bir yere çıktığı ve aşağı indiği zaman yapacağı duâ:

1. Câbir'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((كُنَّا إِذَا صَعِدْنَا كَبَّرْنَا، وَإِذَا نَزَلْنَا سَبَّحْنَا.)) [أخرجه البخاري]

"Biz, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ile birlikte (yolculuk sırasında tepe gibi) yüksek bir yere çıktığımız zaman, 'Allahu Ekber', aşağı indiğimiz zaman da 'Subhanallah' derdik."³

2. Abdullah b. Ömer'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o -uzunca hadiste- şöyle demiştir:

((وَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ وَجِيوشُهُ إِذَا عَلَوْا الثَّنَائِيَا كَبَّرُوا، وَإِذَا هَبَطُوا سَبَّحُوا.))

[أخرجه أبو داود]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ve ordusu (yolculuk sırasında) tepelere çıktıkları zaman 'Allahu Ekber', aşağı indikleri zaman ise 'Subhanallah' derlerdi."⁴

• Yolculuk sırasında uyumanın şekli:

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no:4344. Müslim; hadis no:1733. Lafız, Müslim'e âittir.

² Hadis hasendir. Ebu Dâvud; hadis no: 2608. "Silsiletu'l-Ehâdisi's-Sahihâ"; hadis no: 1322.

³ Buhâri; hadis no: 2993.

⁴ Hadis sahihtir. Ebu Dâvud; hadis no: 2599.

Ebu Katâde'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((كَان رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا كَانَ فِي سَفَرٍ فَعَرَّسَ بِلَيْلٍ اضْطَجَعَ عَلَى يَمِينِهِ،
وَإِذَا عَرَّسَ قُبَيْلَ الصُّبْحِ نَصَبَ ذِرَاعَهُ، وَوَضَعَ رَأْسَهُ عَلَى كَفِّهِ.)) [أخرجه مسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- yolculuk sırasında uyumak ve dinlenmek için bir yerde gece konakladığı zaman sağ elinin üzerine uzanır, sabah namazından önce konakladığı zaman ise, dirseğini dik tutar ve başını avucunun üzerine koyardı."¹

- **Dinlenmek için bir yerde konakladığı zaman yapılan duâ:**

Sülemî kabilesinden Hakîm'in kızı Havle'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o : "Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işittim", demiştir:

((مَنْ نَزَلَ مَنْزِلًا، ثُمَّ قَالَ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ، لَمْ يَضُرَّهُ شَيْءٌ حَتَّى يَرْتَحِلَ مِنْ مَنْزِلِهِ ذَلِكَ.)) [أخرجه مسلم]

"Kim, bir yerde konakladıktan sonra: 'Yarattıklarının şerrinden Allah'ın noksansız sözlerine sığınırım' derse, konakladığı yerden ayrılıncaya kadar hiçbir şey ona zarar veremez."²

- **Yolcunun seher vaktine girdiği zaman yapacağı duâ:**

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا كَانَ فِي سَفَرٍ وَأَسْحَرَ يَقُولُ: سَمِعَ سَامِعٌ بِحَمْدِ اللَّهِ
وَحُسْنِ بَلَاءِهِ عَلَيْنَا، رَبَّنَا صَاحِبِنَا وَأَفْضَلُ عَلَيْنَا، عَائِدًا بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ.)) [أخرجه مسلم]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- yolculuk sırasında seher vaktine girdiği zaman cehennem azabından Allah'a sığınarak şöyle derdi:

- Üzerimize olan nimetleri ve güzel lütfundan dolayı Allah'a

¹ Müslim; hadis no: 683.

Sağ tarafa uyumanın bir çok faydaları vardır:

1. Sağ taraf, uykudan uyanırken daha hızlı uyanmaya vesile olur.
2. Kalp, sağ tarafa göre asılı kalır ki bu da uykuya ağırlık yapmaz.
3. -İbn-i Cevzi'nin de dediği gibi- sağ taraf, beden için daha uygun ve daha faydalıdır. (Çeviren)

² Müslim; hadis no: 2708.

yaptığımız hamdi işiten, bu sözümü başkasına ulaştırın (veya Allah'a yaptığımız hamde şahitlik etsin). Rabbimiz! Bize yardım et, bizi koru ve (üzerimize olan nimetleri devam ettirmek ve onların haklarını edâ etmek sûretiyle) bize lütuf ve ihsanda bulun! "¹

- Yolcunun bineği tökezlediği zaman yapacağı duâ:

((بِسْمِ اللَّهِ)) [أخرجه أحمد وأبو داود]

"Bismillah/Allah'ın adıyla."²

- Yolcunun bir köy veya belde gördüğü zaman yapacağı duâ:

Suhayb'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمَّا يَرِ قَرْيَةً يُرِيدُ دُخُولَهَا إِلَّا قَالَ حِينَ يَرَاهَا: اَللّٰهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَلْنَا، وَرَبَّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَمَا أَقْلَلْنَا، وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا أَضَلَّلْنَا، وَرَبَّ الرِّيَّاحِ وَمَا ذَرَيْنَا، فَإِنَّا نَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ، وَخَيْرَ أَهْلِهَا، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ أَهْلِهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا.)) [أخرجه النسائي في الكبرى والطحاوي]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- girmek istediği hiçbir köyü görmüş olmasın ki onu görürken şöyle demiş olmasın:

- Ey yedi kat gök ve onun gölgelendirdiklerinin Rabbi!
- Ey yedi kat yer ve onun barındırdıklarının Rabbi!
- Ey şeytanlar ve onların saptırdıklarının Rabbi!

-Ey rüzgârlar ve onların sürükleyip götürdüklerinin Rabbi olan Allahım! Bu köyün, bu köy halkının ve bu köyde bulunanların hayırlısını senden dilerim. Yine bu köyün, bu köy halkının ve bu köyde bulunanların şerrinden sana sığınırım."³

- Perşembe günü yolculuğa çıkmak müstehaptır:

Ka'b b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ خَرَجَ يَوْمَ الْخَمِيسِ فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ، وَكَانَ يُحِبُّ أَنْ يَخْرُجَ

¹ Müslim; hadis no: 2718.

² Hadis sahihtir. İmam Ahmed; hadis no: 20867. Ebu Dâvud; hadis no: 4982.

³ Hadis sahihtir. Nesâî; "es-Sunenu'l-Kubrâ", hadis no: 8826. Tahâvî; "Müşkilu'l-Âsâr", hadis no: 5693. Bkz: "Silsiletu'l-Ehâdisi's-Sahihâ"; hadis no: 2759.

يَوْمَ الْخَمِيسِ، وَفِي لَفْظٍ: لَقَلَّمَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَخْرُجُ إِذَا خَرَجَ فِي سَفَرٍ إِلَّا
يَوْمَ الْخَمِيسِ.)) [أخرجه البخاري]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Tebuk Gazvesi için Perşembe günü yolculuğa çıktı. Perşembe günü yolculuğa çıkmaktan hoşlanırdı.

Başka bir rivâyette:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yolculuğa çıktığı zaman Perşembe gününden başka bir günde çıktığı çok az olmuştur."¹

• Yolculuk için sabahın ilk vakitlerinde yola çıkmak ve geceleyin yola devam etmek:

1. Sahr el-Ğâmidî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لِأُمَّتِي فِي بُكُورِهَا. وَكَانَ إِذَا بَعَثَ سَرِيَّةً أَوْ جَيْشًا، بَعَثَهُمْ فِي

أَوَّلِ النَّهَارِ.)) [أخرجه أحمد وأبو داود]

"Allahım! Ümmetimin sabahını (gündüzün ilk vakitlerini) bereketli kıl.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bir seriyye veya ordu gönderdiği zaman, onları sabahın ilk vakitlerinde gönderirdi."²

2. Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((عَلَيْكُمْ بِالذُّلْجَةِ؛ فَإِنَّ الْأَرْضَ تُطَوَّى بِاللَّيْلِ.)) [أخرجه أحمد وأبو داود]

"Geceleyin yolculuk yapın. Çünkü yeryüzü geceleyin dürlür (yol almakla kısalır)."³

• Hac veya başka bir yolculuktan dönünce yapılan duâ:

Abdullah b. Ömer'den- Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنْ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا قَفَلَ مِنْ غَزْوٍ أَوْ حَجٍّ أَوْ عُمْرَةٍ يُكَبِّرُ عَلَى كُلِّ

¹ Buhârî; hadis no: 2950 v3 2949.

² Hadis sahihtir. İmam Ahmed, hadis no:15522. Ebu Dâvud; hadis no: 2606. Lafiz, Ebu Dâvud'a âittir.

³ Hadis sahihtir. İmam Ahmed, hadis no:15157. Ebu Dâvud; hadis no: 2571. Lafiz, Ebu Dâvud'a âittir.

شَرَفٍ مِنَ الْأَرْضِ ثَلَاثَ تَكْبِيرَاتٍ، ثُمَّ يَقُولُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ،
لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيُونَ، تَائِبُونَ، عَابِدُونَ،
سَاجِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ
وَحْدَهُ.)) [متفق عليه]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bir gazveden veya hacdan veyahut da umreden döndüğü zaman her yüksek yere çıktığında üç defa tekbir getirir, sonra da şöyle derdi:

- Allah'tan başka hakkıyla ibâdete lâyık hiçbir ilah yoktur. O, birdir ve hiçbir ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd da O'nadır. O, her şeye gücü yetendir. Bizler, yolculuktan vatanımıza selâmetle dönenleriz, tevbe edenleriz, ilâhımıza ibâdet edenleriz, yeryüzünde seyâhat edenleriz ve yalnızca Rabbimize hamd edenleriz. Allah, (dînini yüceltmek sûretiyle) va'dini yerine getirmiş, kuluna (Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- 'e) yardım etmiş, (Hendek savaşında kendisine karşı savaşmak için birleşen) bütün kabileleri tek başına mağlup etmiştir."¹

- Yolcunun ihtiyacını giderdikten sonra yapacağı şey:

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((السَّفَرُ قِطْعَةٌ مِنَ الْعَذَابِ، يَمْنَعُ أَحَدَكُمْ نَوْمَهُ وَطَعَامَهُ وَشَرَابَهُ، فَإِذَا قَضَى
أَحَدُكُمْ نَهْمَتَهُ فَلْيُعَجِّلْ إِلَى أَهْلِهِ.)) [متفق عليه]

"Yolculuk, azaptan bir parçadır. Yolculuk, birinizi uykusundan, yemeğinden ve içeceğinden (tam anlamıyla zevk almaktan) alıkoyar. Bu sebeple biriniz ihtiyacını karşıladıktan sonra, âilesine dönmekte acele etsin."²

- Yolculuktan (seferden) dönme vakti:

1. Ka'b b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no:1797. Lafız, Buhâri'ye âittir. Müslim; hadis no: 1344.

² Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no:3001. Lafız, Buhâri'ye âittir. Müslim; hadis no: 1927.

((أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ لَا يَقْدَمُ مِنْ سَفَرٍ إِلَّا نَهَارًا فِي الضُّحَى، فَإِذَا قَدِمَ
بَدَأَ بِالمَسْجِدِ فَصَلَّى فِيهِ رَكَعَتَيْنِ، ثُمَّ جَلَسَ فِيهِ.)) [متفق عليه]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- kuşluk vaktinden başka bir vakitte yolculuktan dönmezdi. Yolculuktan dönünce de ilk olarak mescide uğrar, iki rekat namaz kıldıktan sonra da orada otururdu."¹

2. Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((كَانَ النَّبِيُّ ﷺ لَا يَطْرُقُ أَهْلَهُ، كَانَ لَا يَدْخُلُ إِلَّا غُدُوَّةً أَوْ عَشِيَّةً.)) [متفق عليه]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- gece yolculuktan döndüğü zaman âilesinin kapısını çalmazdı.Sabahın ilk vakitleri veya akşamın ilk vakitlerinden başka bir vakitte evine girmezdi."²

• Yolculuktan gece dönecek olan kimsenin bunu daha önceden âilesine haber vermesi sünnettir:

Câbir b. Abdullah'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِذَا دَخَلْتَ لَيْلًا فَلَا تَدْخُلْ عَلَى أَهْلِكَ حَتَّى تَسْتَحِدَّ الْمُغِيبَةَ، وَتَمْتَشِطَ

الشَّعْثَةَ.)) [متفق عليه]

"Yolculuktan gece döndüğünde bir beldeye girdiğin zaman, kocası kendisinden uzakta kalmış kadın etek traşını oluncaya ve saçı başı dağınık kadın, saçını tarayıncaya kadar evine girme."³

¹ Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir.Buhârî; hadis no:4418. Müslim; hadis no: 716.Lafız, Müslim'e âittir.

² Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir.Buhârî; hadis no:1800.Lafız,Buhârî'ye âittir.Müslim; hadis no: 1928.

³ Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir.Buhârî; hadis no:5246. Lafız, Buhârî'ye âittir.Müslim; hadis no: 715.

SELÂM ÂDÂBI

[Türkçe]

آداب السلام

[باللغة التركية]

Muhammed et-Tuveyjrî

محمد التويجري

Terceme eden : Muhammed Şahin

ترجمة: محمد بن مسلم شاهين

Tetkik eden: Ümmü Nebil

مراجعة: أم نبيل

Rabva Senti İslâmî Dâvet Bürosu

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

1428 - 2007

islamhouse.com

Hamd, yalnızca Allah'adır. Salât ve selâm da Peygamberimiz Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'edir.

Âdâb kelimesi, edeb kelimesinin çoğuludur.

Edebin anlamı: Sözlerin, fillerin ve ahlâkın güzelliklerinden övülen şeylerin kullanılmasıdır.

İslâm, noksansız, kâmil bir dindir. İnsan hayatını her yönüyle düzenlemiş, ona faydalı şeyleri emretmiş, zararlı şeyleri yasaklamış, yeme ve içmesinden önce, uykusundan önce ve uykusundan uyandıktan sonra, mukimlik halinde ve yolculuğu sırasında ve diğer hallerde, hem kendisi, hem de başkasıyla ilgili birtakım âdâbı farz kılmıştır.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

| { z y w v u t s r q p [}
[سورة الحشر من الآية: ٧] Z عِقَابِ ~ }

"Rasûl (Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-) size neyi verdiyse onu alın, size neyi de yasakladıysa ondan vazgeçin. (Emirlerini yerine getirmek ve yasakladıklarından da sakınmak sûretiyle) Allah'tan korkun. Şüphe yok ki (emir ve yasaklarına aykırı hareket edenler için) Allah'ın azabı çetindir." ¹

Kur'an ve sahih sünnette gelen bu âdâbdan bazıları şunlardır:

1. SELÂM ÂDÂBİ

SELÂMIN FAZÎLETİ:

1. Abdullah b. Amr'dan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنْ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ؟ قَالَ: تُطْعِمُ الطَّعَامَ،
وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ، وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ)) [متفق عليه]

"Bir adam, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e: İslâm'ın hangi hasletleri ve amelleri daha hayırlıdır (başkası için çok faydalıdır)? diye sordu. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-: Yemek yedirmen ve tanıdığın ve tanımadığın herkese selâm vermendir, buyurdu." ²

2. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

¹ Haşr Sûresi: 7

² Buhâri, hadis no: 12. Lafız ona âittir. Müslim, hadis no: 39

((لَا تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا، وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا، أَوْلَا أُذْكُرْكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ: أَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ)) [رواه مسلم]

"Nefsim elinde olan Allah'a yemin olsun ki, imân etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de (tam anlamıyla) imân etmiş olamazsınız. Size, yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz bir şeyi göstereyim mi: Selâmı aranızda yayınız."¹

3. Abdullah b. Selâm'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olduğuna göre, o şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işittim:
((أَيُّهَا النَّاسُ! أَفْشُوا السَّلَامَ، وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ، وَصَلُّوا وَالنَّاسُ نِيَامًا، تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ)) [رواه الترمذي وابن ماجه]

"Ey insanlar! (Tanıdığınız ve tanımadığınız herkese vererek) selâmı yayın, (yoksul ve yetimlere) yemek yedirin ve (geceleyin) insanlar uyurlarken namaz kılın ki cennete selâmetle giresiniz."²

SELÂM NASIL VERİLİR?

1. Allah Teâlâ selâm hakkında şöyle buyurmuştur:

[وَإِذَا حُيِّتُمْ بِنَحِيَةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ ۖ

[سورة النساء: ٨٦] Z

"Size (müslüman birisi tarafından) selâm verildiği zaman, siz de onu ondan (onun selâmdan) daha güzeli ile selâmlayın (karşılık verin) veya ona, verilen selâm gibi selâmla karşılık verin. Şüphesiz ki Allah, her şeyin karşılığını verendir."³

2. İmrân b. Husayn'dan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olduğuna göre, o şöyle demiştir:

((جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ، فَرَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ، ثُمَّ جَلَسَ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: عَشْرٌ. ثُمَّ جَاءَ آخَرُ فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ،

¹ Müslim, hadis no: 54

² Hadis sahihtir. Tirmizî, hadis no: 2485, lafız kendisine âittir. Sahihu Süneni't-Tirmizî, hadis no: 2019, İbn-i Mâce, hadis no: 1334, Sahihu Sünen-i İbn-i Mâce, hadis no: 1097

³ Nisâ Süresi: 86

فَرَدَّ عَلَيْهِ فَجَلَسَ. فَقَالَ: عَشْرُونَ. ثُمَّ جَاءَ آخِرُ فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ
اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، فَرَدَّ عَلَيْهِ فَجَلَسَ. فَقَالَ: ثَلَاثُونَ)) [رواه أبو داود والترمذي]

"Bir adam Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e gelerek: Esselâmu aleykum, dedi. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- adamın selâmını aldı (aleykum selâm diyerek karşılık verdi). Sonra adam oturdu. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-: Ona on sevap verildi (veya ona on sevap yazıldı) buyurdu. Sonra başka birisi gelerek: Esselâmu aleykum ve rahmetullah, dedi. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- adamın selâmını aldı (aleykum selâm ve rahmetullah diyerek karşılık verdi). Sonra adam oturdu. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-: Ona yirmi sevap verildi (veya ona yirmi sevap yazıldı) buyurdu. Sonra başka birisi gelerek: Esselâmu aleykum ve rahmetullahi ve berakatuhu, dedi. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- adamın selâmını aldı (aleykum selâm ve rahmetullahi ve berakatuhu diyerek karşılık verdi). Sonra adam oturdu. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-: Ona otuz sevap verildi (veya ona otuz sevap yazıldı) buyurdu. "1

SELÂMI ÖNCE VERENİN FAZİLETİ:

1. Ebu Eyyûb el-Ensârî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ، يَلْتَقِيَانِ فَيُعْرِضُ هَذَا وَيُعْرِضُ هَذَا وَخَيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ)) [متفق عليه]

"Müslümanın, diğer bir müslüman kardeşini üç günden fazla terketmesi (onunla dargın durması), helâl olmaz. Birbirleriyle karşılaştıklarında o yüz çevirir, bu da yüz çevirir. O ikisinden en faziletlisi, selâmı ilk önce verendir. "2

2. Ebu Ümâme'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِاللَّهِ مَنْ بَدَأَهُمْ بِالسَّلَامِ)) [رواه أبو داود والترمذي]

"Şüphesiz ki insanlar içerisinde Allah'ın rahmetine en yakın (en lâyıık) olan kimse, onlara ilk önce selâm verendir. "3

¹ Hadis sahihtir. Ebû Dâvûd, hadis no: 5195, Sahihu Sünen-i Ebî Dâvûd, hadis no: 4327, Tirmizî, hadis no: 2689, Sahihu Süneni't-Tirmizî, hadis no: 2163

² Buhârî, hadis no:6077, Müslim, hadis no: 2560. Lafız, Müslim'e âittir.

³ Hadis sahihtir. Ebu Dâvûd, hadis no:5197. Lafız, kendisine âittir. Sahihu Sünen-i Ebî Dâvûd, hadis no: 4328, Tirmizî, hadis no: 2694, Sahihu Süneni't-Tirmizî, hadis no: 2167

SELÂMA HAK SAHİBİ OLANLAR KİMLERDİR?

1. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((يُسَلِّمُ الصَّغِيرُ عَلَى الْكَبِيرِ، وَالْمَارُّ عَلَى الْقَاعِدِ، وَالْقَلِيلُ عَلَى الْكَثِيرِ))

[متفق عليه]

"Yaşça küçük olan, yaşça büyük olana, yürüyen oturana ve az olan topluluk da çok olan topluluğa selâm versin."¹ ²

2. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((يُسَلِّمُ الرَّأَكِبُ عَلَى الْمَاشِي، وَالْمَاشِي عَلَى الْقَاعِدِ، وَالْقَلِيلُ عَلَى الْكَثِيرِ))

[متفق عليه]

"Bineğe binen yürüyene, yürüyen oturana ve az olan topluluk, çok olan topluluğa selâm versin."³ ⁴

KADINLARA VE ÇOCUKLARA SELÂM VERMEK:

1. Yezid'in kızı Esmâ'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((مَرَّ عَلَيْنَا النَّبِيُّ ﷺ فِي نِسْوَةٍ فَسَلَّمَ عَلَيْنَا)) [رواه أبو داود وابن ماجه]

"Kadınlar topluluğu olduğumuz bir sırada Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bize uğradı ve bize selâm verdi."⁵

2.

((عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ مَرَّ عَلَى صَبِيَّانٍ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ، وَقَالَ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَفْعَلُهُ)) [متفق عليه]

[متفق عليه]

¹ (يُسَلِّمُ) lafzı, haberdır, fakat emir (يُسَلِّمُ) (selâm versin), anlamındadır. Nitekim İmam Ahmed'in rivâyeti (selâm versin) şeklindedir. (Çeviren)

² Buhâri, hadis no:6231, Müslim, hadis no: 2160

³ Küçük yaştakinin, büyük yaştakine selâm vermesinin sebebi; büyüğün hakkı içindir. Çünkü İslâm, büyüğe saygı göstermeyi ve ona mütevâzi davranmayı emreder. Az olan topluluğun, çok olana selâm vermesinin sebebi; çok olanın hakkı daha büyüktür. Yürüyenin oturana selâm vermesinin sebebi; yürüyenin, dışarıdan gelip de evine girene benzediği içindir. Bineğin üzerindeki, yaya olarak yürüyene selâm vermesinin sebebi ise; Bineğe binenin bineğinden dolayı kibirlenmeyip mütevâzi olmaya dönmesi içindir. (Çeviren)

⁴ Buhâri, hadis no:6232, Müslim, hadis no: 2160

⁵ Hadis sahihtir. Ebu Dâvûd, hadis no:5204. Sahihu Sünen-i Ebi Dâvûd, hadis no: 4336, İbn-i Mâce, hadis no: 3701, Sahihu Süneni İbn-i Mâce, hadis no: 2986

"Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o çocuklara uğrayıp selâm vermiş ve şöyle demiştir: Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- böyle yapardı."¹

FİTNEDEN EMİN OLUNDUĞU TAKDİRDE KADINLARIN ERKEKLERE SELÂM VERMESİ:

Ebu Tâlib'in kızı Ümmü Hâni'den² -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((ذَهَبْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَامَ الْفَتْحِ فَوَجَدْتُهُ يَعْتَسِلُ وَفَاطِمَةُ ابْنَتُهُ تَسْتُرُهُ، قَالَتْ: فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَقَالَ: مَنْ هَذِهِ؟ فَقُلْتُ: أَنَا أُمُّ هَانِيٍّ بِنْتُ أَبِي طَالِبٍ. فَقَالَ: مَرْحَبًا بِأُمِّ هَانِيٍّ)) [متفق عليه]

"Mekke'nin fethi yılında Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e gittiğimde onu yıkanırken, kızı Fâtîma'nın kendisini örterken buldum. (Ümmü Hâni) dedi ki: Ona selâm verdim. Kim o kadın, dedi. Bunun üzerine: Ben, Ebu Tâlib'in kızı Ümmü Hâni'yim, dedim. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-: Hoşgeldin Ümmü Hâni! buyurdu."³

EVE GİRERKEN SELÂM VERMEK:

Allah Teâlâ buyuruyor ki:

[فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَىٰ أَنفُسِكُمْ ۖ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ] [سورة النور: ٦١]

"(Ey mü'minler! İster meskun olsun, ister meskun olmasın) evlere girdiğiniz zaman, Allah katından mübârek (sevgi ve muhabbeti artıran) ve pek güzel (işiten kimseye hoş gelen) bir esenlik olarak birbirinize selâm verin."⁴

¹ Buhâri, hadis no:6247. Lafız, Buhâri'ye âittir. Müslim, hadis no: 2168

² Hâşimoğulları kabilesinden Ebu Tâlib'in kızıdır.Künyesi, Ümmü Hâni'dir.Bazı âlimeler Fâhite, bazıları da Hind olduğunu söylemişlerdir. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den hadisler rivâyet etmiştir. Muâviye'nin hilâfeti zamanında vefât etmiştir.

³ Buhâri, hadis no:6158. Lafız, Buhâri'ye âittir. Müslim, hadis no: 336

⁴ Nûr Sûresi: 61

ZİMMET EHLİNE¹ SELÂM VERMEMEK GEREKİR:

1. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((لَا تَبْدَءُوا الْيَهُودَ وَلَا النَّصَارَى بِالسَّلَامِ، فَإِذَا لَقِيتُمْ أَحَدَهُمْ فِي طَرِيقٍ فَاضْطَرُّوهُ إِلَى أَضْيَقِهِ)) [رواه مسلم]

"Yahûdi ve hıristiyanlara ilk önce selâm veren siz olmayın. Onlardan birisiyle yolda karşılaştığınız zaman onu, yolun dar olan tarafına doğru sıkıştırınız."²

2. Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِذَا سَلَّمَ عَلَيْكُمْ أَهْلُ الْكِتَابِ، فَقُولُوا: وَعَلَيْكُمْ)) [متفق عليه]

"Kitap ehli (yahûdi ve hıristiyanlar) size selâm verdiği zaman, siz de 've aleyküm'³ deyin!"⁴

MÜSLÜMANLAR VE KÂFİRLERİN BULUNDUĞU BİR MECLİSE GELEN KİMSE MÜSLÜMANLARI KASTEDEREK SELÂM VERİR:

Üsâme b. Zeyd'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Sa'd b. Ubâde'yi hastalığında ziyâret etmişti. Meclise geldiğinde içlerinde müslümanlar, putlara tapan müşrikler ve yahûdiler vardı. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- onlara selâm verdi. Sonra durdu ve bineğinden inip onları Allah'ın dinine (müslüman olmaya) çağırıp onlara Kur'an okudu."⁵

BİR MECLİSE GİRERKEN VE MECLİSTEN ÇIKARKEN SELÂM VERMEK:

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِذَا انْتَهَى أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَجْلِسِ فَلْيُسَلِّمْ، فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَقُومَ فَلْيُسَلِّمْ، فَلْيَسْتِ الْأُولَى بِأَحَقِّ مِنَ الْآخِرَةِ)) [رواه أبو داود والترمذي]

¹ İslâm ülkesinin vatandaşı olmuş kâfirlere, arada bir ahid ve anlaşma (zimmet) olduğu için "zimmi, muâhed, ehl-i zimmet" denir. Onlar, din ve inanç dışındaki konularda, müslümanlarla eşit haklara sahiptirler.

² Müslim, hadis no: 2167

³ Yani onlara: 'Aleykum selâm' demeyin. Çünkü onlar, çoğunlukla selâm veriyormuş gibi "Essâmu aleykum" (âcil ölüm, sizin üzerinize olsun) derler. 'Ve aleykum' dediğiniz zaman, onlara şöyle demiş olursunuz: 'Söylemiş olduğunuz şey, sizin üzerinize olsun, sizin başınıza gelsin.'

⁴ Buhâri, hadis no: 6258. Buhâri'ye âittir. Müslim, hadis no: 2163

⁵ Buhâri, hadis no: 5663. Müslim, hadis no: 1798. Lafız, Müslim'e âittir.

"Sizden biriniz bir meclise geldiğinde, selâm versin.Kalkmak istediğinde yine selâm versin.Çünkü birinci selâm, ikinci selâmdan daha hak sahibi, daha evlâ değildir (aksine her ikisi de hak ve sünnettir)."¹

BULUŞMA SIRASINDA BİRBİRİNE EĞİLMEMEK GEREKİR:

Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! الرَّجُلُ مِنَّا يَلْقَى أَخَاهُ أَوْ صَدِيقَهُ أَيُنْحِنِي لَهُ؟
قَالَ: لَا. قَالَ: أَفِيَلْتَرْمُهُ وَيُقَبِّلُهُ؟ قَالَ: لَا. قَالَ: أَفِيَأْخُذُ بِيَدِهِ وَيُصَافِحُهُ؟ قَالَ:
نَعَمْ)) [رواه الترمذي وابن ماجه]

"Bir adam: Ey Allah'ın elçisi! Bizden birisi (müslüman) kardeşi veya arkadaşı ile karşılaştığında onun için eğilir (başını ona eğer) mi? diye sordu. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-: Hayır, buyurdu. Adam: Peki onunla kucaklaşıp onu öpebilir mi? diye sordu. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-: Hayır, buyurdu. Adam: Peki elinden tutup tokaşabilir mi? diye sordu. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-: Evet, buyurdu."

2

TOKALAŞMANIN (MUSAFAHANIN) FAZİLETİ:

Berâ b. Âzib'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَا مِنْ مُسْلِمَيْنِ يَلْتَقِيَانِ فَيَتَصَافِحَانِ إِلَّا غُفِرَ لَهُمَا قَبْلَ أَنْ يَفْتَرِقَا))

[رواه أبو داود والترمذي]

"İki müslüman birbiriyle buluştuğunda tokalaşırsa, oradan ayrılmadan önce her ikisinin (küçük) günahları bağışlanır."³

TOKALAŞMA VE KUCAKLAŞMA NE ZAMAN OLUR?

Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

¹ Hadis ceyyid'dir. Ebu Dâvûd, hadis no: 5208 Sahihu Sünen-i Ebî Dâvûd, hadis no: 4340, Tirmizi, hadis no: 2706, Sahihu Süneni't-Tirmizi, hadis no: 2177. Bkz: "Silsiletul-Ehâdi's-Sahiha", hadis no: 83

² Hadis, hasendir. Tirmizi, hadis no: 2728, Hadisin lafzı, Tirmizi'ye âittir. Sahihu Süneni't-Tirmizi, hadis no: 2195. İbn-i Mâce, hadis no: 3702, Sahihu Sünen-i İbni Mâce, hadis no: 2987

³ Hadis hasendir. Ebu Dâvûd, hadis no: 5212, Sahihu Sünen-i Ebî Dâvûd, hadis no: 4343, Tirmizi, hadis no: 2727, Sahihu Süneni't-Tirmizi, hadis no: 2197

((كَانَ أَصْحَابُ النَّبِيِّ ﷺ إِذَا تَلَقَوْا تَصَافَحُوا، وَإِذَا قَدِمُوا مِنْ سَفَرٍ تَعَانَقُوا)) [رواه الطبراني في الأوسط]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ashâbı buluştuğlarında birbirleriyle tokalaşırlar, yolculuktan döndüklerinde ise kucaklaşırlardı."¹

HAZIRDA OLMAYANIN SELÂMI NASIL ALINIR?

1. Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- kendisine şöyle demiştir:

((يَا عَائِشَةُ! هَذَا جِبْرِيلُ يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ. فَقَالَتْ: وَعَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ. تَرَى مَا لَا أَرَى، تُرِيدُ النَّبِيَّ ﷺ)) [متفق عليه]

"Ey Âişe! Bu Cebrâil'dir. Sana selâm veriyor. Bunun üzerine Âişe: 'Ve aliyhis-selâm ve rahmetullahi ve berakatuh', dedi. Âişe -Allah ondan râzı olsun- Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'i kastederek: Senin gördüğünü ben göremiyorum, dedi."²

2. Bir adam, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e gelerek:

((إِنَّ أَبِي يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: عَلَيْكَ وَعَلَى أَيْكَ السَّلَامُ))

[رواه أحمد و أبو داود]

"Babam sana selâm yolluyor, dedi. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ona: Sana ve babana da selâm olsun, buyurdu."³

GELENE YARDIM ETMEK VE SAYGI GÖSTERMEK İÇİN AYAĞA KALKMAK:

1. Ebu Saîd'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنَّ أَهْلَ قَرْيَظَةَ نَزَلُوا عَلَى حُكْمِ سَعْدٍ، فَأَرْسَلَ النَّبِيُّ ﷺ إِلَيْهِ فَجَاءَ، فَقَالَ: قَوْمُوا إِلَيَّ سَيِّدِكُمْ أَوْ قَالَ: خَيْرِكُمْ)) [متفق عليه]

"Kureyza ehli (yahûdileri) Sa'd. Muaz'ın -Allah ondan râzı olsun- hükmüne râzı oldular. Bunun üzerine Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- (gelmesi için) kendisine bir elçi yolladı. Sa' b. Muaz gelince,

¹ Hadis ceyyid'dir. Taberâni "Mu'cemu'l-Evsat'ta rivâyet etmiştir. hadis no:97.Bkz: Silsiletu'l-Ehâdisi's-Sahihâ", hadis no: 2647

² Buhâri, hadis no: 3217. Buhârî'ye âittir. Müslim, hadis no: 2447

³ Hadis hasendir. Ahmed, hadis no: 23492, Ebu Dâvûd, hadis no: 5231.Hadisın lafzı, Ebu Dâvûd'a âittir. Sahihu Sünen-i Ebi Dâvûd, hadis no: 4358

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Ensar'a: Efendiniz için ayağa kalkın veya en hayırlınız için ayağa kalkın¹, buyurdu."²

Başka bir rivâyette şöyle buyurmuştur:

((قَوْمُوا إِلَى سَيِّدِكُمْ فَأَنْزِلُوهُ)) [رواه أحمد]

"Efendiniz için ayağa kalkın ve onu merkebinden indirin."³

2. Mü'minlerin annesi Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((مَا رَأَيْتُ أَحَدًا كَانَ أَشْبَهَ سَمْتًا وَهَدْيًا وَدَلًّا بِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنْ فَاطِمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، كَانَتْ إِذَا دَخَلَتْ عَلَيْهِ قَامَ إِلَيْهَا، فَأَخَذَتْ يَدَهَا وَقَبَّلَهَا وَأَجْلَسَهَا فِي مَجْلِسِهِ، وَكَانَ إِذَا دَخَلَ عَلَيْهَا قَامَتْ إِلَيْهِ فَأَخَذَتْ يَدَهُ فَقَبَّلَتْهُ وَأَجْلَسَتْهُ فِي مَجْلِسِهَا)) [رواه أبو داود والترمذي]

"Görünüş, yol ve güzel ahlâk bakımından Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e benzeyen Fâtîma'dan -Allah ondan râzı olsun- başka birisini görmedim. Fâtîma, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in huzuruna girdiğinde, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ona doğru ayağa kalkar, elinden tutar, onu (iki gözünün arasından veya başından) öper ve kendi yerine oturturdu. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- onun yanına girdiğinde ise, Fâtîma -Allah ondan râzı olsun- ona doğru ayağa kalkar, onun elinden tutar, onu (elinden veya başından) öper ve kendi yerine oturturdu."⁴

KENDİSİ İÇİN AYAĞA KALKILMASINI VEYA KENDİSİ İÇİN AYAKTA DURULMASINI İSTEMENİN ÇİRKİN OLUŞU:

Muâviye'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işittim, demiştir:

((مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَتَمَثَّلَ لَهُ الرَّجَالُ قِيَامًا، فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ)) [رواه الترمذي]

¹ Bazı âlimler bunun anlamı hakkında şöyle demişlerdir: "Yani efendinize veya en hayırlınıza merkebinden inmesinde kendisine yardım etmek için ayağa kalkın", demektir.Çünkü Sa'd b. Muaz, Hendek savaşında yaralandığından dolayı hasta idi. (Çeviren)

² Buhârî, hadis no: 6262. Buhârî'ye âittir. Müslim, hadis no: 1768

³ Hadis hasendir.Ahmed, hadis no: 25610. Bkz: "Silsiletu'l-Ehâdis'-Sahiha", hadis no: 67

⁴ Hadis sahihtir. Ebu Dâvûd, hadis no: 5217, Lafız, Ebu Dâvûd'a âittir. Sahihu Sünen-i Ebi Dâvûd, hadis no: 4347, Tirmizî, hadis no: 3872, Sahihu Süneni't-Tirmizî, hadis no: 3039

"Her kim, erkeklerin kendisine (tâzim göstermeleri için önünde) ayağa kalkmalarından hoşlanırsa¹, cehennemdeki yerine hazırlansın."²

İŞİTMEYİĞİ TAKDİRDE SELÂMI ÜÇ DEFA TEKRARLAMANIN SÜNNET OLUŞU:

Enes b.Mâlik -Allah ondan râzı olsun-,Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivâyet ettiğine göre, o şöyle demiştir:

((أَنَّهُ كَانَ إِذَا تَكَلَّمَ بِكَلِمَةٍ أَعَادَهَا ثَلَاثًا حَتَّى تُفْهَمَ عَنْهُ، وَإِذَا أَتَى عَلَى قَوْمٍ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ، سَلَّمَ عَلَيْهِمْ ثَلَاثًا)) [رواه البخاري]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bir söz söylediği zaman kendisinden anlaşılınsın diye o sözü üç defa tekrarlardı. Bir topluluğa geldiği zaman, onlara selâm verirdi. (Sesini işittiremediğinden endişe ettiği zaman) onlara üç defa selâm verirdi."³

BİR TOPLULUĞA SELÂM VERMEK:

Ali b. Ebî Tâlib'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivâyet ettiğine göre, o şöyle demiştir:

((يُجْزَى عَنْ الْجَمَاعَةِ إِذَا مَرُّوا أَنْ يُسَلَّمَ أَحَدُهُمْ، وَيُجْزَى عَنْ الْجُلُوسِ أَنْ يَرُدَّ أَحَدُهُمْ)) [رواه أبو داود]

"Bir topluluk, bir topluluğa uğradığında onlardan birisinin selâm vermesi ve kendilerine selâm verilen oturan topluluktan da birisinin onun selâmını alması yeterlidir."⁴

¹ el-Ayni, Buhârî'nin şerhinde Ebî'l-Velid b. Rüşd'den şöyle nakleder:

Başkası için ayağa kalkmanın dört hükmü vardır:

Birincisi:Kendisi için ayağa kalkanlara büyüklük taslamak isteyen kimse için ayağa kalkmak haramdır.

İkincisi: Kendisi için ayağa kalkanlara büyüklük taslamayan, fakat bu davranışın sonucunda nefsine korktuğu bir şey girmesinden ve zorba hükümdarlara benzemesinden endişe eden kimse için ayağa kalkmak mekruhtur.

Üçüncüsü: Kendisi için ayağa kalkanlara büyüklük taslamayan ve zorba hükümdarlara da benzemeyen, fakat kendisine iyilik ve saygıdan dolayı ayağa kalkmak câizdir.

Dördüncüsü: Yolculuktan dönene selâm vermek ve hoşgeldin demek, yeni bir nimete sahip olanı tebrik etmek veya başına bir belâ geleni teselli etmek için ayağa kalkmak mendubdur.

² Hadis sahihtir. Ebu Dâvûd, hadis no: 5229, Lafız, Ebu Dâvûd'a âittir. Sahihu Sünen-i Ebi Dâvûd, hadis no: 4357, Tirmizî, hadis no: 2755. Lafız, Tirmizî'ye âittir. Sahihu Süneni't-Tirmizî, hadis no: 2212

³ Buhârî, hadis no: 95

⁴ Hadis hasendir. Ebu Dâvûd, hadis no: 5210, Sahihu Sünen-i Ebi Dâvûd, hadis no: 4342, Bkz: "Silsiletu'l-Ehâdi's-Sahihâ", hadis no: 1412 ve "İrvâu'l-Ğalîl", hadis no: 778

TUVALET İHTİYACINI GİDERİRKEN SELÂM VERMEMEK VE ALMAMAK GEREKİR:

1. Abdullah b. Ömer'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنَّ رَجُلًا مَرَّ وَرَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَبُولُ فَسَلَّمَ، فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْهِ)) [رواه مسلم]

"Bir adam, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- küçük abdestini yaparken ona uğradı ve selâm verdi. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- onun selâmını almadı."¹

2.

((عَنْ الْمُهَاجِرِ بْنِ قُنْفُذٍ أَنَّهُ أَتَى النَّبِيَّ ﷺ وَهُوَ يَبُولُ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ، فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْهِ حَتَّى تَوَضَّأَ، ثُمَّ اعْتَذَرَ إِلَيْهِ، فَقَالَ: إِنِّي كَرِهْتُ أَنْ أذْكَرَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا عَلَى طَهْرٍ)) [رواه أبو داود والنسائي]

"Muhâcir b. Kunfuz'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- küçük abdestini yaparken geldi ve ona selâm verdi. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- abdest alıncaya kadar onun selâmını almadı. Sonra ondan mazeretini kabul etmesini istedi ve: Ben, Allah -azze ve celle-'yi abdestsiz olarak anmayı çirkin gördüğüm için (selâmını almadım), dedi."²

MİSÂFİRİ AÇIRLAMANIN, TANINMASI VE MİSÂFİR EDİLMESİ İÇİN YABANCIDAN KENDİSİNİ TANITMASINI İSTEMENİN MÜSTEHAAP OLUŞU:

Ebu Cemra'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((كُنْتُ أُتْرَجِمُ بَيْنَ ابْنِ عَبَّاسٍ وَبَيْنَ النَّاسِ فَقَالَ: إِنَّ وَفْدَ عَبْدِ الْقَيْسِ أَتَوْا النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: مَنْ الْوَفْدُ أَوْ مَنْ الْقَوْمُ؟ قَالُوا: رَيْعَةٌ. فَقَالَ: مَرْحَبًا بِالْقَوْمِ أَوْ بِالْوَفْدِ غَيْرِ خَزَايَا وَلَا نَدَامَى...)) [متفق عليه]

¹ Müslim, hadis no: 370

Sünen-i İbn-i Mâce'de, Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunan hadiste ise, "Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- küçük abdestini yaptıktan sonra avuçlarıyla toprağa vurup teyemmüm aldı, sonra da adamın selâmını aldı." (Çeviren)

² Hadis sahihtir. Ebu Dâvûd, hadis no: 17:Lafız, Ebu Dâvûd'a âittir. Sahihu Sünen-i Ebî Dâvûd, hadis no: 17, Nesâî, hadis no: 38, Sahihu Sünen-i Nesâî, hadis no: 37

"Ben, İbn-i Abbas ile insanlar arasında onun sözlerini terceme ediyordum.¹ İbn-i Abbas şöyle dedi: Abdulkays heyeti Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e geldiğinde Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- onlara: Gelen heyet veya topluluk kimdir? diye sordu. Onlar: Rabîa kabilesi dediler. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-: Gelen topluluk veya heyet, zelil ve pişman olmamış kimseler olarak hoşgeldiler, buyurdu."²

ALEYKES-SELÂM DİYE SELÂM VERMENİN ÇİRKİN OLUŞU:

1. Câbir b. Süleym'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَقُلْتُ: عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ: لَا تَقُلْ عَلَيْكَ السَّلَامُ، وَلَكِنْ قُلْ: أَلْسَلَامُ عَلَيْكَ)) [رواه أبو داود والترمذي]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e geldim ve: 'Aleykes-Selâm' ey Allah'ın elçisi! dedim. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-: 'Aleykes-Selâm' deme. Fakat 'Esselâmu Aleyke' de, buyurdu."³

Başka bir rivâyette ise şöyle demiştir:

((أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَقُلْتُ: عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ: لَا تَقُلْ عَلَيْكَ السَّلَامُ، فَإِنَّ عَلَيْكَ السَّلَامُ تَحِيَّةُ الْمَوْتَى)) [رواه أبو داود]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e geldim ve: 'Aleykes-Selâm' ey Allah'ın elçisi! dedim. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-: 'Aleykes-Selâm' deme. Çünkü 'Aleykes-Selâm', ölülerin selâmıdır, buyurdu."⁴

¹ Rivâyete göre Ebu Cemra, Farsçayı bildiği için farsça konuşulanları İbn-i Abbas'a terceme ediyordu. Başka bir rivâyete göre ise, Ebu Cemra, İbn-i Abbas'ın konuşmalarını onu işitemeyenlere aktarıyordu. (Çeviren)

² Buhâri, hadis no: 87. Lafız Buhâri'ye âittir. Müslim, hadis no: 17

³ Hadis sahihtir. Ebu Dâvûd, hadis no: 5209. Sahihu Sünen-i Ebi Dâvûd, hadis no: 4341, Tirmizi, hadis no: 2722, Sahihu Sünen-it-Tirmizi, hadis no: 2189

⁴ Hadis sahihtir. Ebu Dâvûd, hadis no: 5209. Sahihu Sünen-i Ebi Dâvûd, hadis no: 4341,

ALLAH'IN PEYGAMBERİ İSA -ALEYHİSSELÂM- HAKKINDA KISA BİLGİ

[Türkçe — Turkish — ترکی]

MUHAMMED b. İBRAHİM ET-TUVEYCRÎ

TERCEME : MUHAMMED ŞAHİN

TETKİK : ALİ RIZA ŞAHİN

2011 - 1432

IslamHouse.com

﴿ نبذة عن نبي الله عيسى عليه السلام ﴾
« باللغة التركية »

محمد بن إبراهيم التويجري

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2011 - 1432

IslamHouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Soru:

İsa -aleyhisselâm- hakkında bize kısa bir bilgi verebilir misiniz?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

- İmran kızı Merÿem, sâliha ve takvâ ehli bir kadın idi. O kadar gayret ve azimle ibâdet ederdi ki, ibâdet ve taatte zamanında onun benzeri hiç kimse yoktu.

Nitekim melekler, Allah Teâlâ'nın kendisini seçtiğini ona şöyle müjdelemişlerdi:

﴿ وَإِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ يٰمَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفٰكِ وَاطَهَّرَكِ وَاَصْطَفٰكِ عَلٰٓى نِسَاۗءِ

الْعٰلَمِيْنَ ﴿٤٢﴾ يٰمَرْيَمُ اقْنُتِي لِرَبِّكِ وَاَسْجُدِي وَاٰزْكِي مَعَ الرَّاكِعِيْنَ ﴿٤٣﴾

[سورة آل عمران الآيتان: ٤٢ – ٤٣]

"(Ey Peygamber! Hatırlar mısın?) Melekler şöyle demişlerdi: Ey Merÿem! Allah seni (kendisine itaat etmen için) seçti, seni (her türlü kötü ahlaktan) temizledi ve seni âlemlerin kadınlarına tercih etti (üstün kıldı). Ey Merÿem! Rabbine itaate devam et (huşu ile namaza dur), secde et ve rükû edenlerle birlikte sen de rükû et."¹

- Sonra melekler Merÿem'i, Allah Teâlâ'nın kendisine bir çocuk bahşedeceğini, onu 'kun' 'ol' kelimesiyle yaratacağını, onun da hemen oluvereceğini ve bu çocuğun isminin de İsa Mesih olacağını, dünya ve âhirette onun şânının yüce olacağını, İsrailoğullarına bir elçi olarak gönderileceğini, ona yazmayı, hikmeti, Tevrât'ı ve İncil'i öğreteceğini ve ona, kendisinden başka hiçbir peygamberde olmayan bazı özelliklere ve mucizelere sahip olacağını müjdelemişlerdi.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَإِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ يٰمَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِّنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيْحُ عِيسٰٓى ابْنُ

مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِيْنَ ﴿٤٥﴾ وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ

¹ Âl-i İmran Sûresi: 42-43

الصَّالِحِينَ ﴿٤٦﴾ قَالَتْ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٧﴾ ﴿ [سورة آل عمران الآيات: ٤٥-٤٧]

"(Ey Peygamber! Hatırlar mısın?) Melekler şöyle demişlerdi: Ey Merçem! Şüphesiz ki Allah sana kendisinden bir Kelime'yi (Allah'ın ona ol demesiyle hemen olacak bir erkek çocukla) müjdeler. Adı Merçem oğlu İsa Mesih'tir. Dünyada da, âhirette de şâni yüce ve (kıyâmet günü) Allah katında yakın kılınanlardan olacaktır. O, beşikte iken ve yetişkinlik halinde (Allah'ın kendisine vahyettiği şeylerle) insanlara konuşacaktır. (O aynı zamanda) sâlihlerden olacaktır. Merçem (bu işe şaşırmış bir halde): Rabbim! Bana bir erkek eli değmediği (evli veya iffetsiz olmadığı) halde nasıl çocuğum olur? dedi. Melek şöyle dedi: İşte Allah, dilediğini böyle yaratır. O, bir işin olmasını dileyince, ona sadece 'ol' der, o da hemen oluverir."¹

- Sonra Allah Teâlâ, meleklerin Merçem -aleyhasselâm-ı İsa ile müjdelediklerini haber vermiş, İsa -aleyhisselâm-ı şereflendirmesi ve onu mucizelerle desteklemesi konusunda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿٤٨﴾ وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ أَنِّي أَخْلُقُ لَكُمْ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ وَأُحْيِي الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدْخِرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٤٩﴾ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَلِأَجْلِ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿٥٠﴾ إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٥١﴾ ﴿ [سورة آل عمران الآيات: ٤٨-٥١]

"(Melekler İsa hakkında Merçem ile konuşurken onun şu sıfatlarını da ilâve ettiler:) Allah ona yazmayı, hikmeti, Tevrat'ı ve İncil'i öğretecektir. Onu İsrailoğullarına elçi olarak gönderecek (o da onlara şöyle diyecektir:) Size Rabbiniz tarafından bir mucizeyle gönderildim: Ben size çamurdan kuş şekline benzer bir şey yapar içine üflerim, o da

¹ Âl-i İmran Sûresi: 45-47

Allah'ın izniyle hemen kuş oluverir. Keza ben anadan doğma körü ve abraşı iyileştirir, hatta Allah'ın izniyle ölüleri diriltirim. Evlerinizde ne üdediğinizi ve biriktirip sakladıklarınızı da bilirim. Eğer inanıyorsanız, elbette bunlarda sizin için apaçık ibretler vardır. (İsa:) Keza ben, benden önce gelen Tevrât'ı doğrulayıcı olarak ve (Allah tarafından) size haram kılınan bazı şeyleri (Allah'tan bir hafiflik ve rahmet olsun diye) helâl kılmam için geldim. Doğrusu ben, (söylediğim şeylerin doğru olduğuna delil olarak) size Rabbinizden bir mucize getirdim. O halde Allah'tan korkun ve (Allah'tan size haber verdiğim şeylerde) bana itaat edin. Şüphesiz ki Allah, hem sizin, hem de benim Rabbidir. Öyleyse, yalnızca O'na ibâdet edin. İşte dosdoğru yol budur." ¹

- Yaratma konusunda mutlak kemâliyet, Allah Teâlâ'ya âittir. O dilediğini, nasıl isterse öyle yaratır. Nitekim O, Âdem -aleyhisselâm-ı topraktan, babasız ve anasız olarak yaratmıştır. Hawâ -aleyhisselâm-ı ise, Âdem -aleyhisselâm-ın kaburga kemiğinden babasız ve anasız olarak yaratmış ve Âdem -aleyhisselâm-ın neslini de bu baba ve anadan kılmıştır. İsa -aleyhisselâm-ı da babasız olarak sadece anadan yaratmıştır. Her şeyi yaratan ve her şeyi hakıyla bilen Allah Teâlâ, her türlü noksan sıfatlardan münezzehtir.

- Allah Teâlâ, Kur'an-ı Kerim'de İsa -aleyhisselâm-ın dünyaya nasıl geldiğini tam olarak noksanz bir şekilde açıklamıştır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا ﴿١٦﴾ فَأَتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ﴿١٧﴾ قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ﴿١٨﴾ قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا ﴿١٩﴾ قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا ﴿٢٠﴾ قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَى هَيْئٍ وَلِنَجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ أَمْرًا مَقْضِيًّا ﴿٢١﴾﴾

[سورة مريم الآيات: ١٦ - ٢١]

"(Ey Peygamber!) Kitab'ta (bu Kur'an'da) Merÿem'i de anl! Hani o, âilesinden ayrılıp (kendi evlerine göre) doğu tarafında bir yere çekiliverdi. Onlarla kendisi arasına bir perde gerdi. Biz de ona Ruh'umuzu (Cebrail'i) gönderdik de, ona tam bir insan şeklinde görünöverdi. Merÿem irkildi ve: Ben, senden (bana bir kötölük yapmandan) Rahman'a

¹ Âl-i İmran Söresi: 48-51

sığınırım, dedi. Eğer Allah'tan korkup haramdan sakınan bir kimse isen. (Cebrail:) Ben, sana (günahlardan arınmış) tertemiz bir erkek çocuk başıslamam için Rabbinin (sana gönderdiği) bir elçisiyim, dedi. Merçem (ona): Bana (helâl yoldan evlenme yoluyla) bir tek erkek eli değmemiş ve ben iffetsiz bir kadın da değil iken nasıl oğlum olabilir ki? Dedi. (Cebrail Merçem'e:) Öyledir (Nitekim dediğin gibidir. Sana hiçbir erkek eli değmemiş ve sen iffetsiz bir kadın da değildin), ama Rabbin: Bu iş bana pek kolaydır. Çünkü biz onu insanlara kudretimizin bir alameti ve tarafımızdan bir rahmet kılacağız ve artık bu, (Levh-i Mahfuz'da) hükme bağlanmış, olup bitmiş bir iştir, dedi."¹

- Cebrail -alephisselâm- ona böyle söyleyince Merçem, Allah Teâlâ'nın takdir ettiği şeyi teslim olmuştu.Ardından Cebrail -alephisselâm- Merçem'in gömleğinin yakasından üflemişti.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَدَتْ بِهِ ۖ مَكَانًا قَصِيًّا ﴿٢٢﴾ فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَىٰ جِذْعِ النَّخْلَةِ ۗ ﴾

﴿ قَالَتْ يَا لَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا مَنَسِيًّا ﴿٢٣﴾ ﴾ [سورة مريم الآيتان: ٢٢ – ٢٣]

"(Cebrail -alephisselâm- gömleğinin yakasından üfledikten ve üfürüğü onun rahmine ulaştıktan sonra) Merçem ona (İsa'ya) hâmile kaldı. Bunun üzerine onunla (karnındaki çocukla insanlardan) uzak bir yere çekildi.Doğum sancısı, onu bir hurma ağacına sığındırdı. Keşke ben, bundan (bu günden) önce ölseydim de unutulup gitseydim, dedi."²

- Sonra Allah Teâlâ, Merçem'e su ve yiyecek göndermiş ve ona hiç kimseyle konuşmamasını emretmişti.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ فَادْنَاهَا مِنْ مَحْنَبِهَا ۗ أَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ﴿٢٤﴾ وَهَزِيءَ إِلَيْكَ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ ۗ ﴾

﴿ تَسْقُطُ عَلَيْكَ رَطْبًا جَنِيًّا ﴿٢٥﴾ فَكُلِي وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا ۖ فَمَا تَرِينَ ۚ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا ۗ فَقُولِي إِنِّي ۗ ﴾

﴿ نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا ﴿٢٦﴾ ﴾ [سورة مريم الآيات: ٢٤ – ٢٦]

"Derken, (Cebrail veya İsa),ona aşağıdan şöyle seslendi:Sakin üzülme! dedi.Rabbin senin alt yanında bir su arki meydana getirdi.Haydi, hurma dalını kendine doğru silkele, üzerine taze hurmalar dökülsün. Artık ye, iç ve (çocukla) gözün aydın olsun! Eğer herhangi

¹ Merçem Sûresi: 16-21

² Merçem Sûresi: 22-23

bir insana rastlarsan (ve sana bu konuda sorarsa, ona): Ben Rahman'a oruç (susma orucu) adamıştım, o sebeple bugün hiç kimseyle konuşmayacağım, de."¹

- Sonra Merçem -alephasselâm- çocuğu İsa'ı kuaçında taşıyarak kavmine gelmişti. Kavmi onu bu halde görünce kendisine gerçekten kötü bir iş yaptığını söylemişler ve bunu reddetmişlerdi. Merçem -alephasselâm- onlara hiçbir cevap vermemiş ve çocuğu göstererek:

- Ona sorun, o size haber verecektir, diye işâret etmişti.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ، قَالُوا يَا مَرْيَمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْئًا فَرِيًّا ﴿٢٧﴾ يَتَّخِذَ هَرُونَ مَا كَانَ أَبِيكَ أَمْرًا سَوْءٍ وَمَا كَانَتْ أُمُّكَ بَغِيًّا ﴿٢٨﴾ فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا ﴿٢٩﴾ ﴾ [سورة مريم الآية: ٢٧-٢٩]

"Nihâyet (Merçem) onu (kuaçında) taşıyarak kavmine getirdi. (Kavmi onu bu halde görünce ona) dediler ki: Ey Merçem! Hakikaten sen, çok kötü bir iş yaptın. Ey (salih bir adam olan) Harun'un kızkardeşil Baban kötü bir insan değildi. Annen de iffetsiz bir kadın değildi! Merçem, (sormaları ve onunla konuşmaları için) çocuğu gösterdi. Onlar: Beşikteki bebekle nasıl olur da konuşuruz? dediler."²

- İsa -alephisselâm- beşikte bir bebek olmasına rağmen onlara hemen şöyle cevap vermişti:

﴿ قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ ءَاتَنِي الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا ﴿٣٠﴾ وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا ﴿٣١﴾ وَبَرًّا بِوَالِدَتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا ﴿٣٢﴾ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا ﴿٣٣﴾ ﴾ [سورة مريم الآية: ٣٠-٣٣]

"(Derken bebek:) Ben, Allah'ın kuluğum, dedi. O, bana kitabı (İncil'i) verdi, beni peygamber olarak görevlendirdi. Nerede olursam olayım beni mübarek (hayır ve faydası bol) kıldı. Yaşadığım müddetçe bana namazı (devamlı ve vaktinde kılmamı) ve zekâtı farz kıldı. Anneme saygılı, hayırlı evlat kılıp, asla zorba, bedbaht ve hayırsız biri yapmadı.

¹ Merçem Sûresi: 24-26

² Merçem Sûresi: 27-29

Doğduğum gün de, öleceğim gün de, kabirden kalkıp dirileceğim gün de güvende olacağım."¹

- Kur'an-ı Kerim'de zikredilen bu şeyler, Allah'ın kulu ve elçisi olan Merçem oğlu İsa -aleyhisselâm-'ın kıssasıdır. Fakat Ehl-i kitab (yahudi ve hristiyanlar) onun hakkında görüş ayrılığına düştüler. Nitekim onlardan bir kesim: "Merçem oğlu İsa, Allah'ın oğludur", dediler. Başka bir kesim: "Merçem oğlu İsa, üç ilahtan biridir", dediler. Başka bir kesim ise: "Merçem oğlu İsa, Allah'tır", dediler. Başka bir kesim olan mü'minler ise onun hakkında: "Merçem oğlu İsa, Allah'ın kulu ve elçisidir", dediler. İşte bu sonucusu hak olan sözdür.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ذَلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿٣٤﴾ مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَانَهُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٣٥﴾ وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٣٦﴾ فَأَخْلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ قَوْلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَّشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ

[سورة مريم الآيات: ٣٤ - ٣٧] ﴿٣٧﴾

"(Ey Peygamber!) İşte hakkında (yahudi ve hristiyanların) şüphe ve tartışmalara girdikleri (sana vasfını ve haberini anlattığımız) Merçem oğlu İsa konusunda gerçeğin ta kendisi olan Allah'ın sözü budur. Allah'ın (kullarından) evlat edinmesi olacak iş değildir. O bundan münezzehdir! O, bir işi yapmak istedi mi, ona 'ol' der, o da hemen oluverir (O'na hiç bir şey engel olamaz).(İsa kavmine dedi ki:) Lüpi bilin ki (sizi O'na ibâdet etmeye çağırdığım) Allah, benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. Öyleyse yalnızca O'na ibâdet edin. İşte dosdoğru yol budur.Sonra onun hakkında birtakım gruplar (yahudi ve hristiyanlar) kendi aralarında ayrılığa düştüler. Artık gerçeğin meydana çıkacağı o büyük (dehşetli) güne şahit olunduğu zaman, inkâr edenler helâk olsunlar!"²

- İsrailoğulları dosdoğru yoldan sapınca ve Allah Teâlâ'nın çizdiği haram sınırlarını aşınca, zulmedip yer yüzünde bozgunculuk çıkardılar. Onlardan bir kesim ölümden sonraki yeniden dirilişi, hesabı ve azabı inkâr ettiler. Sonlarının ne olacağını hesap etmeden dünya zevklerine daldılar. İşte o zaman Allah Teâlâ, Merçem oğlu İsa'yı onlara bir elçi olarak gönderdi. İsa -aleyhisselâm- onlara Tevrat'ı ve İncil'i öğretmiştir.

¹ Merçem Sûresi: 30-33

² Merçem Sûresi: 34-37

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

﴿وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿٤٨﴾ وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ
أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ أَنِّي أَخْلُقُ لَكُمْ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ
فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ وَأُحْيِي الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ اللَّهِ
وَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدْخِرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لَّكُمْ إِن كُنتُمْ
مُؤْمِنِينَ ﴿٤٩﴾ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَلِأَجَلٍ لَّكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ
عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿٥٠﴾ إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ
فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٥١﴾﴾ [سورة آل عمران الآيات: ٤٨ - ٥١]

"(Melekler İsa hakkında Merçem ile konuşurken onun şu sıfatlarını da ilâve ettiler:) Allah ona yazmayı, hikmeti, Tevrat'ı ve İncil'i öğretecektir. Onu İsrailoğullarına elçi olarak gönderecek (o da onlara şöyle diyecektir:) Size Rabbiniz tarafından bir mûcizeyle gönderildim: Ben size çamurdan kuş şekline benzer bir şey yapar içine üflerim, o da Allah'ın izniyle hemen kuş olur. Keza ben anadan doğma körü ve abraşı iyileştirir, hatta Allah'ın izniyle ölüleri diriltirim. Evlerinizde ne yediğinizi ve biriktirip sakladıklarınızı da bilirim. Eğer inanıyorsanız, elbette bunlarda sizin için apaçık ibretler vardır. (İsa:) Keza ben, benden önce gelen Tevrât'ı doğrulayıcı olarak ve (Allah tarafından) size haram kılınan bazı şeyleri (Allah'tan bir hafiflik ve rahmet olsun diye) helâl kılmam için geldim. Doğrusu ben, (söylediğim şeylerin doğru olduğuna delil olarak) size Rabbinizden bir mucize getirdim. O halde Allah'tan korkun ve (Allah'tan size haber verdiğim şeylerde) bana itaat edin. Şüphesiz ki Allah, hem sizin, hem de benim Rabbidir. Öyleyse, yalnızca O'na ibâdet edin. İşte dosdoğru yol budur." ¹

- Allah Teâlâ, bir hidâyet ve nûr olması ve Tevrat'ta olanları tasdik edici olması için İsa -aleyhisselâm-'a İncil'i indirmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

¹ Âl-i İmran Sûresi: 48-51

﴿وَقَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَرِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ ۗ وَءَاتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ

فِيهِ هُدًى وَنُورٌ ۗ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٦﴾﴾

[سورة المائدة الآية: ٤٦]

"O peygamberlerin izlerince Merÿem oğlu İsa'ı, kendisinden önceki Tevrat'ı tasdik edici olarak gönderdik. Ona da; hem kendisinden önceki Tevrat'ı tasdik etmesi, hem de takvâ sahiplerine (müttakilere) hidâyet ve öğüt olması için de hidâyet ve nur bulunan İncil'i verdik." ¹

- İsa -aleÿhisselâm-, kendisinden sonra Allah tarafından gönderilen ve adı Ahmed olan bir elçinin (peygamberin) geleceğini müjdelemiştir. O peygamber ise, Muhammed -sallallahu aleÿhi ve sellem-'dir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

﴿وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ

وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِن بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدٌ ۖ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٦﴾﴾

[سورة الصف الآية: ٦]

"(Ey Peygamber! Hatırlar mısın) Merÿem oğlu İsa: Ey İsrailoğulları! Ben, benden önce gönderilmiş olan Tevrat'taki şeyleri doğrulaıcı ve benden sonra gelecek olan Ahmed adındaki elçiyi (peygamberi) de müjdeleyici olarak Allah'ın size gönderdiği bir elçisiyim, demişti. Fakat İsa'nın müjdelediği elçi (Muhammed) açık delillerle gelince, bu apaçık bir sihirdir, dediler." ²

- İsa -aleÿhisselâm-, İsrailoğullarını yalnızca Allah Teâlâ'ya ibâdet etmeye ve onları, Tevrat ve İncil'in hükümlerine göre yaşamağa dâvet etmeye, onlarla tartışmaya ve onların izledikleri yolun bozukluğunu onlara açıklamaya başlamıştı. Onların bu konuda inatlarını görüp onlardaki inkârın (küfrün) belirtilerini hissedince, kavmine şöyle seslenmişti:

"Allah'ın dînine yardım etmede kim benimle beraber olacak? Sağıları on iki olan Havârîler kendisine îmân etmişti.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

¹ Mâide Sûresi: 46

² Saff Sûresi: 6

﴿ فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَى مِنْ أَنْصَارِيٍّ إِلَى اللَّهِ قَالَ قَالِك الْحَوَارِيُّونَ ﴾

﴿ مَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴾ ﴿٥٢﴾ رَبَّنَا ءَامَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ

﴿ وَأَتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُتِبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴾ ﴿٥٣﴾ [سورة آل عمران الآيتان: ٥٢ - ٥٣]

"İsa onların inkârlarında ısrar ettiklerini hissedince, Allah'ın dînine yardım etmede kim benimle beraber olacak? dedi. Havâril¹: Allah'ın dîninin yardımcıları biziz. Biz Allah'a îmân ettik. Ey İsa, bizim müslüman olup Allah'a itaat ettiğimize sen de şâhid ol! Ey Rabbimiz! İndirdiğin kitaba (İncil'e) îmân ettik ve Elçine (İsa'ya) uyduk. Sen de bizi, (birliğini -vahdâniyyetini- ve peygamberlerini tanıyan) şahitlerle birlikte yaz, dediler." ²

- Allah Teâlâ, İsa -aleyhisselâm-ı, O'nun kudretini hatırlatan, ruhu eğiten, Allah'a ve âhiret gününe îmânı ortaya çıkarıp canlandıran büyük mucizelerle desteklemişti.

Nitekim İsa -aleyhisselâm- çamurdan kuş şekline benzer bir şey yapar içine üflerdi, o da Allah'ın izniyle hemen kuş oluverirdi. Yine, anadan doğma körü ve abraşı iyileştirir, Allah'ın izniyle ölüleri diriltirdi. İnsanlara evlerinde ne biriktirip sakladıklarını haber verirdi. Bunun üzerine yahudiler, Allah Teâlâ'nın kendilerine peygamber olarak gönderdiği İsa -aleyhisselâm- a düşmanlık etmeye, insanları ondan yüz çevirtmeye, onu yalanlamaya ve annesini zinâ etmekle suçlamaya başladılar.

- Yahudiler, zayıf ve fakir kimselerin kendisine îmân etmeye ve onun çevresinde toplanmaya başladıklarını gördüklerinde, onu öldürmek için tuzak kurdular. Romalıları onun aleyhine kışkırttılar ve İsa'nın dâvetine izin verdiği takdirde hükümdarlığının yok olacağı konusunda Roma İmparatoruna şüphe vermeye çalıştılar. Bunun üzerine Roma İmparatoru bir ferman çıkararak İsa'nın yakalanmasını ve çarmıha gerilmesini emretti.

Allah Teâlâ, İsa -aleyhisselâm-ı ihbar eden münâfiği, İsa -aleyhisselâm- a benzetti. Bunun üzerine askerler onu, İsa -aleyhisselâm- olduğunu zannederek yakalayıp çarmıha gerdiler. Böylece Allah Teâlâ, onu çarmıha gerilmekten ve öldürülmekten kurtardı.

Nitekim Allah Teâlâ yahudiler hakkında şöyle buyurmuştur:

﴿ وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ

شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا ابْتِغَاءَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ

يَقِينًا ﴿١٥٧﴾ بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٥٨﴾ [سورة النساء الآيتان: ١٥٧ - ١٥٨]

¹ Havâri: İnsanın en seçkin, en has dostu, yardımcısı anlamına gelir.

² Âl-i İmrân Sûresi: 52-53

"Ve (alaflı bir Şekilde: Kendisinin) 'Allah'ın elçisi (olduğunu iddiâ eden) Merÿem oğlu İsa'ı öldürdük' demeleri yüzünden onları lânetledik. Oysa onlar, İsa'ı ne öldürdüler, ne de çarmıha gerdiler. Fakat çarmıha gerdikleri kişi, onlara İsa gibi gösterildi (İsa'ıya benzeyen birisini o zannederek çarmıha gerdiler).Onun hakkında görüş ayrılığına düşenler, işin doğrusundan Őüphne ve Şaşkınlık içindedirler. Onlar, zanna uymaktan başka hiçbir bilgileri yoktur. Onlar, İsa'ı öldürdüklerine kesin olarak inanmamakta, aksine bu konuda zanna dayanmaktadırlar.Bilakis Allah, onu (İsa'ı, bedeni ve ruhu ile) kendi katına kaldırmıştır (ve onu inkâr edenlerden temizlemiŐtır.) Allah, (mülkünde) güçlüdür, (her işinde) hikmet sahibidir." ¹

- İsa -aleyhisselâm- ölmemiŐtır. Aksine Allah Teâlâ onu katına yükseltmiŐtır. Kıyâmet gününden önce yerüzüne inecek, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in dînine tâbi olacaktır. İsa -aleyhisselâm-'ı öldürdüklerini ve onu çarmıha gerdiklerini iddiâ eden yahudileri ve kendisi hakkında aşırıya giderek: "O, Allah'tır" veya "O, Allah'ın oğludur" veyahut "O, üç ilahtan biridir", diğyen hristiyanları ıalanlayacaktır.

Nitekim PeyĐamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda Şöyle buĐurmuŐtur:

((وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لِيُوشِكَنَّ أَنْ يَنْزَلَ فِيكُمْ ابْنُ مَرْيَمَ حَكَمًا مُقْسِطًا، فَيَكْسِرَ الصَّلِيبَ، وَيَقْتُلَ الْخِنْزِيرَ، وَيَضَعَ الْجِزْيَةَ، وَيَفِيضَ الْمَالَ حَتَّى لَا يَقْبَلَهُ أَحَدٌ.)) [متفق عليه]

"Nefsim elinde olan Allah'a ÷emin olsun ki, Merÿem oğlu İsa'nın (İslâm Şeriatını uygulamak üzere) adâletli bir hâkim (yönetici)² olarak (gökten) aranızda (bu ümmete) inmesi, haç kırması³, domuzu öldürmesi⁴ ve cizveyi kaldırması⁵ pek yakındır. Mal öyle çoĐalacak⁶ ki zekâtı kabul edecek kimse olmayacaktır." ⁷

¹ Nisâ Sûresi: 157-158

² İsa -aleyhisselâm-, başka bir peyĐamberin değil de sadece PeyĐamberimiz Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Şeriatını insanlar arasında adâletli bir hâkim olarak uygulamak üzere yerüzüne inecektir.

³ Allah Teâlâ'nın dışında hiçbir Őeyne ibâdet edilmemesi ve yalnızca O'na secde edilmesi için haç cinsinden hiçbir Şey bırakmayacak, hepsini kıracaktır.

⁴ Yerüzünde domuz etini yiğen hiç kimse kalmaz diğe domuzu öldürerek etini haram kılacaktır.Kısacası, hristiyanların dînini geçersiz kılacaktır.

⁵ Bunun anlamı: İsa -aleyhisselâm-, hiç kimseden cizye kabul etmeyecektir.Kâfirlerden, İslâm'a girmelerinden başka bir Şey kabul etmeyecektir.Kâfirlerden cizye vererek kurtulmak isteyenleri elini çekmemelik etmeyecektir.Aksine ondan ya müslüman olmasını isteyecek, ya da onu öldürüleceğini söyleyecektir. İmam Ebu Süleyman el-Hattâbi ve başka âlimler böyle söylemişlerdir. PeyĐamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bununla cizyenin İsa -aleyhisselâm-'ın yerüzüne inmesine kadar devam edeceğini açıklamak istemiŐtır. Yoksa İsa -aleyhisselâm- cizveyi ortadan kaldırmak için gelmeyecektir. Başka bir görüşe göre İsa -aleyhisselâm-, yerüzünde kendisinden cizye alınmayan hiçbir kâfir bırakmayacaktır.Ama doğru olan yukarıda zikredilen birinci görüştür.

⁶ Malın çoğalmasının sebebi, ; İsa -aleyhisselâm-'ın yerüzünde adâletle hükmedip zulmü ortadan kaldırmasından dolayı gökten bereketler inecek, iyilikler peŐpeŐ gelecek, toprak, içerisindeki bütün zenginliklerini dışarıya çıkaracak ve insanlar kıyâmetin yakın olduğunu bildiklerinden dolayı mala sahip olma heves ve rağbetleri azalacaktır.

⁷ Buhârî, hadis no: 2222, Müslim, hadis no: 155

- İsa -aleyhisselâm- kıyâmet gününden önce yerüzüne inince, Ehl-i kitab kendisine îmân edeceklerdir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لِيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ ۗ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ۙ ﴾

[سورة النساء الآية: ١٥٩] ﴿ ١٥٩ ﴾

"(Âhir zamanda İsa'nın yerüzüne inmesinden sonra) Ehl-i kitab'tan, ölümünden önce herkes ona îmân edecektir (ona îmân etmeyen hiç kimse kalmayacaktır). Kıyâmet gününde de (İsa, kendisini yalanlayana veya tasdik edene) şahitlik edecektir."¹

- Merçem oğlu İsa, Allah'ın kulu ve elçisidir. Allah Teâlâ onu, İsrailoğullarına doğru yol göstermesi ve onları yalnızca Allah'a ibâdet etmeye çağırması için göndermiştir.

Nitekim Allah Teâlâ, yahudi ve hıristiyanlara şöyle buyurmuştur:

﴿ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ ۗ
إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ
فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ۗ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ ۗ أَنْتَهُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ وَاحِدٌ ۗ
سُبْحَانَهُ ۗ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ ۗ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَكَفَى بِاللَّهِ

وَكَيْلًا ﴿ ١٧١ ﴾ [سورة النساء الآية: ١٧١]

"Ey Ehl-i kitab! Dininiz konusunda haddi aşmayın ve Allah hakkında haktan başka bir şey söylemeyin. Merçem oğlu İsa Mesih sadece Allah'ın elçisi ve Merçem'e ulaştırdığı kelimesidir. Allah tarafından gelen bir ruhtur. Gelin Allah'a ve elçilerine îmân getirin, 'ilahlar üçtür' demeyin. Kendi iyiliğiniz için bundan vazgeçin. Allah ancak tek bir ilahdır. O, çocuğu olmaktan münezzehtir. Göklerde ve yerde ne varsa, hepsi O'nundur. Koruyan ve yöneten olarak Allah yeter."²

- İsa -aleyhisselâm-'ın Allah'ın oğlu olduğunu söylemek, çok tehlikeli bir söz ve büyük bir münkerdir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

¹ Nisâ Sûresi: 156-158

² Nisâ Sûresi: 171

﴿ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ۗ لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا ﴿٨٨﴾ تَكَادُ السَّمَوَاتُ
يَنْفَطِرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا ﴿٩٠﴾ أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا ﴿٩١﴾ وَمَا يَنْبَغِي
لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا ﴿٩٢﴾ إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمَنِ عَبْدًا ﴿٩٣﴾ ﴾

[سورة مريم الآيات: ٨٨ - ٩٣]

"(O kâfirler:) Rahman evlat edindi, dediler. Siz (bunu söylemekle) çok çirkin bir şeyi ileri sürdünüz ki neredeyse gökler çatlayacak, yer yarılacak ve dağlar yıkılıp çökecektir! Rahman'a evlat isnad etmelerinden dolayı! Halbuki evlat edinmek, Rahman'ın şânına yakışmaz. Göklerde ve yerde kim varsa, (kıyâmet günü) hepsi Rahman'a (zelil bir) kul olarak gelecektir."¹

- Merhem oğlu İsa bir insan, Allah'ın kulu ve elçisidir. Her kim, Merhem oğlu İsa Mesih'in, Allah olduğuna inanırsa, kâfir olur.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ۗ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَبْنِي
إِسْرَائِيلَ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۗ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ
النَّارُ ۗ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٢﴾ ﴾ [سورة المائدة الآية: ٧٢]

"Allah, kesinlikle Merhem oğlu Mesih'tir diyenler, muhakkak kâfir olmuşlardır. Oysa Mesih: Ey İsrailoğulları! Rabbiniz ve Rabbiniz olan Allah'a ibâdet edin. Zirâ her kim, Allah'a şirk koşarsa, Allah ona cenneti haram kılar ve onun varacağı yer de ateştir. Zâlimler için (onları cehennemden kurtaracak) yardımcıları da yoktur, demişti."²

- Her kim, Merhem oğlu İsa Mesih, Allah'ın oğlu olduğunu veya üç ilahtan biri olduğunu söylerse, kâfir olur.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

¹ Merhem Sûresi: 88-93

² Mâide Sûresi: 72

﴿لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهٌُ وَاحِدٌ﴾

﴿وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ (٧٣)

[سورة المائدة الآية: ٧٣]

"(Hıristiyanlardan:) 'Allah üç ilahtan biridir' diyenler kâfir oldular.Halbuki bir tek ilahtan başka ilah yoktur. Eğer söylediklerinden (bu bâtil iddiâlarından) vazgeçmezlerse, içlerinden kâfir kalanlara mutlaka acıklı bir azap dokunacaktır."¹

- Bu sebeple Merÿem oğlu İsa Mesih, bir anneden doğan,ÿiyen, içen, ayakta duran, uşuşan, acı duyan ve ağlayan normal bir insandı.İlah ise, böyle şeylerden münezzehtir. O halde Merÿem oğlu İsa Mesih, nasıl ilah olabilir? Aksine o, Allah'ın kulu ve elçisidir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ

صِدِّيقَةٌ كَأَنَا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ أَنْظِرْ كَيْفَ بُيِّنْتُ لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ

﴿أَنْظِرْ أَنَّى يُؤْفَكُونَ﴾ [سورة المائدة الآية: ٧٥]

"Merÿem oğlu İsa Mesih sadece bir elçidir. Nitekim ondan önce de elçiler gelip geçmiştir. Onun annesi de çok dürüst, son derece iffetli bir kadındı. Her ikisi de (diğer insanlar gibi) yemek yerlerdi.(Ey Peygamber!) Bak. Biz onlara delilleri nasıl açıklıyoruz. Sonra bak nasıl oluyor da akılları çelinip bu hakikatlerden vazgeçiyorlar!"²

- Yahudiler, hıristiyanlar, haçlılar ve onlara uyanlar -Allah'ın lâneti onların üzerine olsun-, Merÿem oğlu İsa Mesih'in dînini tahrif edip değıştirdiler ve şöyle dediler:

"Allah, insanlığı kurtarmak için öldürölmek ve çarmıha gerilmek sûretiyle oğlu Mesih'i fedâ etti.Bu sebeple bir kimsenin dilediğini yapmasında bir sakınca yoktur.Çünkü İsa bütün günahları üstlenmiştir."

-Onlar, bunu hıristiyanlar arasında yaydılar, hatta bunu inançlarından bir bölüm haline getirdiler.Bütün bu söylenenler, bâtil ve Allah Teâlâ'ya iftira ve O'nun hakkında bilgisizce konuşmaktır.Aksine herkes, yaptıklarının rehini ve esiri olacaktır.İnsanların hayatı, üzerinde yürüyecekleri düzgün bir metod üzere olmadıkça ve helal ve haram sınırlarını bilmedikçe düzelmez.

¹ Mâide Sûresi: 73

² Mâide Sûresi: 75

- Bakın onlar, nasıl da yalan isnad ederek Allah Teâlâ'ya iftira ediyorlar ve Allah Teâlâ hakkında hak olmayan şeyi söylüyorlar.

Nitekim Allah Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurmuştur:

﴿ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيَشْتَرُوا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا ۗ فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ ﴿٧٩﴾ ﴾

[سورة البقرة الآية: ٧٩]

"Elleriyle bir kitap yazıp, sonra onu az bir bedel karşılığında satmak için: 'Bu Allah katındandır' diyenler (hahamlar) helâk olsunlar! Onlar, elleriyle yazdıklarından dolayı helâk olsunlar! Onlar, kazandıklarından dolayı helâk olsunlar!"¹

- Allah Teâlâ, hıristiyanlardan, İsa -aleyhisselâm-'ın getirdiği dine göre hareket edip ona göre yaşayacaklarına dâir kesin söz almıştı. Fakat onlar bunu değiştirip tahrif ettiler ve kendi aralarında anlaşmazlığa düştüler, sonra da ondan yüz çevirdiler. Bundan dolayı Allah Teâlâ, dünyada aralarına düşmanlık ve kini salmakla, âhirette de onları şiddetli bir azaba çarptırmakla cezalandırmıştır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِيءُ أَخَذْنَا مِيثَقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١٤﴾ ﴾ [سورة المائدة الآية: ١٤]

"Biz, hıristiyanlarız' (İsa Mesih'e uyanlardanız) diyenlerden de (peygamberlerine uymaları ve ona yardım etmeleri konusunda) kesin söz almıştık. Fakat onlar da kendilerine tebliğ olunan derslerden bir çoğunu unuttular (ona göre hareket etmeyi bıraktılar). Bu yüzden Biz de onların aralarına kıyâmet gününe kadar sürecektir düşmanlık ve kin saldık. Allah, (dünyada) yapmakta olduklarını (hesap günü) onlara haber verecektir."²

- İsa -aleyhisselâm- kıyâmet günü Âlemlerin Rabbi'nin huzurunda duracak, Rabbi, herkesin gözü önünde ona İsrailoğullarına ne söylediğini soracaktır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

¹ Bakara Sûresi: 79

² Mâide Sûresi: 14

﴿وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَعْيسَى ابْنَ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّي إِلَهَيْنِ مِن دُونِ اللَّهِ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَن أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ إِن كُنتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ ۖ تَعَلَّمْ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١١٦﴾ مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١١٧﴾ إِن تَعَذَّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِن تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٨﴾﴾ [سورة المائدة الآيات: ١١٦-١١٨]

"(Kıyâmet günü) Allah: Eş Merçem oğlu İsal İnsanlara, 'Beni ve annemi Allah'ın dışında (ibâdet edilen) iki ilah edin'in' diye sen mi söyledin, buşurduğu zaman o, 'Hâşâ! Seni tenzih ederim. Benim insanlara haktan başka bir şey söylemem bana yakışmaz. Hem ben bunu söyleşeydim, şüphesiz sen onu bilirdin (çünkü hiçbir şey, sana gizli-saklı kalmaz). Sen nefsimde (gizli) olanı bilirsin, halbuki ben, senin nefsimde olanı bilemem. Şüphesiz ki sen, gizlilikleri (gizli-açık her şeyi) hakkıyla bilersin. Benim onlara söylediğim, senin bana emrettiğin şeyden başkası değildir. O da, hem benim Rabbim, hem de sizin Rabbiniz olan Allah'a ibâdet edin, sözüdür. Aralarında bulunduğum sürece onların yaptıklarına şâhit idim. (Yerşüzünde) ecelimi tamamlayınca (ve beni canlı olarak göğe yükseltince), artık onların üzerine (gizli olan amellerine) sen gözetleyici oldun. Sen, her şeyi hakkıyla görörsün. Eğer sen onlara azap edersen, şüphesiz ki onlar senin kullarıdır (onların durumunu en iyi bilen sensin.Adâletinle onlara dilediğini yaparsın.) Eğer onları (rahmetinle) bağışlarsan, sen (mülkünde) güçlü ve (her işinde) hikmet sahibisin."¹

- Allah Teâlâ, İsa -aleyhisselâm-'a uşan ve îmân edenlerin kalplerinde şefkat ve merhamet yaratmıştır.Onlar, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e îmân eden mü'minlere sevgi ve muhabbet beslemekte, başkalarından daha yakındırlar.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buşurmuştur:

﴿لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ ءَامَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا ۗ وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُم مَّوَدَّةً لِلَّذِينَ ءَامَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرُكَ إِنَّكَ بِنَازِلٍ مِّنْهُمْ قَسِيصِينَ وَرُهَبَانًا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٨٢﴾﴾ [سورة المائدة الآية: ٨٢]

¹ Mâide Sûresi: 116-118

"(Ey Peygamber!) Sen, düşmanlık bakımından insanlar içerisinde îmân edenlere en şiddetli olanların (inatları, inkârları ve hakkı küçük görmeleri sebebiyle) yahudiler ile müşrikler (Allah'a ortak koşanlar) olduğunu bulursun. Onlar içerisinde îmân edenlere sevgi bakımından en çok yakınlık duyanların ise 'biz hıristiyanlarız' diyenleri bulursun. Çünkü onların içerisinde keşişler ve râhipler vardır ve onlar (hakkı kabul etmekten) büyüklük taslamazlar."¹

- Merhem oğlu İsa, İsrailoğullarına gönderilen peygamberlerin sonuncusudur. Allah Teâlâ ondan sonra, İsmail -aleyhisselâm-'ın soyundan olan Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i bütün insanlara peygamber olarak göndermiştir. Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- nebî ve rasûllerin sonuncusudur.²

¹ Mâide Sûresi: 82

² Muhammed b. İbrahim et-Tuveyrî'nin "İslâm Dîninin Esasları" adlı kitabından özetlenerek derlenmiştir.

CENNETİN ÖZELLİKLERİ

[Türkçe]

صفة الجنة

[باللغة التركية]

Muhammed b. İbrahim et-Tuveycrî

محمد بن إبراهيم التويجري

Terceme: Muhammed Şahin

ترجمة: محمد بن مسلم شاهين

Tetkik eden: Ümmü Nebil

مراجعة: أم نبيل

Rabva Semti İslâmî Dâvet Bürosu-Riyad

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

1429 - 2008

islamhouse.com

- Cennet: Allah Teâlâ'nın, âhirette, imân eden erkekler ve imân eden kadınlar için hazırlamış olduğu selâm yurduudur.
- Cennet hakkındaki sözümüz -Allah Teâlâ'nın izniyle- O'nun kitabı Kur'an-ı Kerim'den: Cenneti, cennet nimetlerini ve cennetlikleri yaratan Allah Teâlâ ile Kur'an-ı Kerim ve sahih sünnette geldiği üzere, cennete giren ve ayakları cennet toprağının üzerine basan Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in haberleri hakkında olacaktır.

- **Cennetin en çok bilinen isimleri:**

Cennet, zâtında birdir ama sıfatlarında türlü türüdür. Cennetin en çok bilinen isimlerinden bazıları şunlardır:

1. Cennet

Nitekim Allah Teâlâ cennet hakkında şöyle buyurmuştur:

[تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا]
[وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ]

[سورة النساء الآية: 13]

"İşte bunlar, Allah'ın (koyduğu) sınırlardır. Kim, Allah'a ve elçisine itaat ederse, Allah onu, altından ırmaklar akan cennetlere ebedî kalmak üzere koyar (yerleştirir). İşte büyük kurtuluş, budur."¹

2. Firdevs cennetleri

Nitekim Allah Teâlâ Firdevs cennetleri hakkında şöyle buyurmuştur:

[إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا]
[الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ]
[فِي الْفِرْدَوْسِ]
[نُزُلًا]

[سورة الكهف الآية: 107]

"İmân edip iyi davranışlarda bulunanlara gelince, onlar için makam olarak Firdevs cennetleri vardır."²

3. Adn cenneti

¹ Nisâ Süresi: 13

² Kehf Süresi: 107

Nitekim Allah Teâlâ Adn cenneti hakkında şöyle buyurmuştur:

Z j i h g f e d c b a ` ^] [

[سورة ص الآيات: ٤٩ - ٥٠]

"(Ey Peygamber!) İşte bu (Kur'an, sen ve kavmin için), bir zikir (ve bir şeref)dir. Şüphesiz Allah'a karşı gelmekten sakınanlara (takvâ ehline, nezdimizde) güzel bir âkibet vardır. (O güzel âkibet,) kapıları yalnızca kendileri için açılmış olan Adn cennetleridir."¹

4. Ebedilik cenneti

Nitekim Allah Teâlâ Ebedilik cenneti hakkında şöyle buyurmuştur:

J I H F E D C B A @ ? > [

[سورة الفرقان الآية:] Z L K

"(Ey Peygamber! Onlara) de ki: (Size anlatılan) bu (cehennem) mi daha iyi, yoksa (Rablerinden korkan) takvâ sahiplerine vâdolunan ebedilik cenneti mi? Orası, (amellerine karşılık olarak) onlar için bir mükâfat ve (âhirette dönecekleri) bir varış yeridir."²

5. Naîm cennetleri (nimetleri kalıcı olan cennetler)

Nitekim Allah Teâlâ Naîm cennetleri hakkında şöyle buyurmuştur:

[سورة لقمان الآية:] Z n m l k j i h g f [

"Şüphesiz îmân edip güzel davranışlarda bulunanlara, naîm cennetleri (nimetleri kalıcı olan cennetler) vardır."³

6. Me'vâ cenneti

Nitekim Allah Teâlâ Me'vâ cenneti hakkında şöyle buyurmuştur:

© الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوَىٰ نُزُلًا بِمَا [

[سورة السجدة الآية:]

"Îmân edip güzel davranışlarda bulunanlara gelince, onlara (dünyada) yaptıklarına karşılık olarak sığınacak (ve misâfir kalacak)ları Me'vâ cennetleri vardır."⁴

7. Selâm (her türlü istenmeyen şeyden selâmette olma) yurdu

¹ Sâd Süresi: 49-50

² Furkan Süresi: 15

³ Lokman Süresi: 8

⁴ Secde Süresi: 19

Nitekim Allah Teâlâ Selâm yurdu hakkında şöyle buyurmuştur:

Z W V U T S R P O N M L K [

[سورة الأنعام الآية: □ □]

"Onlar için (kıyâmet günü) Rableri katında Selâm yurdu (cennet) vardır. Yapmakta oldukları güzel davranışlar sebebiyle Allah, onların yardımcısı (ve koruyucusudur)."¹

• CENNETİN YERİ

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[سورة الذاريات الآية: □] Z } | { z y x [

"Gökte de hem rızkınız (rızkınızın vesileleri), hem de size vâdolunan şey (cennet) vardır."²

2. Başka bir âyette şöyle buyurmuştur:

Z i h g f e d c b a ` _ ^] [

[سورة النجم الآيات: ۱۳ - ۱۵]

"Andolsun ki (Muhammed) O'nu (Cebrail'i) gerçek sûretinde bir defa daha (yedinci semâda bulunan) Sidretu'l-Müntehâ'nın³ (Sedir ağacının) yanında görmüştü. (Takvâ sahiplerine vâdolunan) Me'va cenneti de onun yanındadır."⁴

3. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَأَقَامَ الصَّلَاةَ، وَصَامَ رَمَضَانَ، كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ، هَاجَرَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ جَلَسَ فِي أَرْضِهِ الَّتِي وُلِدَ فِيهَا. قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَفَلَا نُنَبِّئُ النَّاسَ بِذَلِكَ؟ قَالَ: إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ، أَعَدَّهَا اللَّهُ لِلْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِهِ، كُلُّ دَرَجَتَيْنِ مَا بَيْنَهُمَا كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ، فَإِذَا سَأَلْتُمْ اللَّهَ فَسَلُّوهُ الْفِرْدَوْسَ، فَإِنَّهُ أَوْسَطُ الْجَنَّةِ، وَأَعْلَى الْجَنَّةِ، وَفَوْقَهُ عَرْشُ

¹ En'âm Sûresi: 127

² Zâriyât Sûresi: 22

³ Sidretu'l-Muntehâ denilmesinin sebebi; yeryüzünden yukarıya çıkan ile gökten oraya inenin son bulunduğu yer olmasından dolayıdır. (Çeviren)

⁴ Necm Sûresi: 13-15

الرَّحْمَنَ، وَمِنْهُ تَفَجَّرُ أَنْهَارُ الْجَنَّةِ.)) [أخرجه البخاري]

"Kim, Allah'a ve rasûlüne îmân eder, namazı dosdoğru kılar ve Ramazan orucunu tutarsa, onu cennete girdirmesi Allah'ın üzerine bir hakır.¹ Bu kimse, ister Allah yolunda hicret (cihad) etsin, isterse doğduğu yer olan evinde otursun ecirden mahrum kalmaz. (Sahâbe):

- Ey Allah'ın elçisi! (Bu müjde ile sevinmeleri için) bunu insanlara haber verelim mi? diye sordular.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

- Şüphesiz cennette yüz derece vardır. Allah, onları kendisinin yolunda savaşan mücâhitler için hazırlamıştır. Her iki derecenin arasındaki mesafe, yer ile gök arası kadardır. Allah'tan istediğiniz zaman, Firdevs'i² isteyin. Çünkü orası, cennetin ortası ve en yüksek yeridir (en faziletli, en geniş ve en iyi yeridir). Onun üstünde Rahmân'ın Arş'ı vardır. Cennetin ırmakları işte oradan fışkırır."³

4. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا حَضَرَهُ الْمَوْتُ حَضَرَتْهُ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ، فَإِذَا قُبِضَتْ نَفْسُهُ جُعِلَتْ فِي حَرِيرَةٍ بَيْضَاءَ، فَيُنْطَلَقُ بِهَا إِلَى بَابِ السَّمَاءِ، فَيَقُولُونَ: مَا وَجَدْنَا رِيحًا أَطْيَبَ مِنْ هَذِهِ...)) [أخرجه الحاكم وابن حبان]

"Şüphesiz mü'minin eceli geldiğinde rahmet melekleri başucunda hazır bulunurlar. Ruhu kabzedilince (alınınca), beyaz bir ipeğin içerisine konur ve hızla gökteki kapıya doğru gidilir. Gökteki melekler: Bu kokudan daha güzel koku görmedik, derler..."⁴

¹ Bu hak, ilim ehlinin ittifağıyla Allah Teâlâ'nın lütuf ve ihسانیyla kendi nefesine farz kıldığı hakır. Allah Teâlâ'nın bir kudsi hadiste: "Zulmü nefsim'e haram kıldım." buyurduğu gibi, hikmeti gereği dilediği şeyi kendi nefesine haram, dilediğini de farz kılar. (Çeviren)

² Firdevs, içerisinde her türlü ağaç bulunan bahçe anlamına gelir. Bu kelimenin aslının, Yunanca, Kıbtice ve Süryânice olduğunu söyleyen âlimler olmuştur. Ebu İshak Zeccâc: "Kelimenin Süryânice olduğundan eminim" demiştir. (Çeviren)

³ Buhârî; hadis no: 7423

⁴ Hadis sahihtir. Hâkim; hadis no: 1304. İbn-i Hibbân; hadis no: 3013. Abdulkâdir el-Arnâvut, hadisin isnadı sahihtir, demiştir.

• CENNET KAPILARININ İSİMLERİ

1. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَنْ أَنْفَقَ زَوْجَيْنِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ نُودِيَ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ. يَا عَبْدَ اللَّهِ! هَذَا خَيْرٌ، فَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصَّلَاةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّلَاةِ، وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجِهَادِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الْجِهَادِ، وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصِّيَامِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الرِّيَّانِ، وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصَّدَقَةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّدَقَةِ. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ ~~هَيْئَتُهُ~~: بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا عَلَيَّ مِنْ دُعَايٍ مِنْ تِلْكَ الْأَبْوَابِ مِنْ ضَرُورَةٍ فَهَلْ يُدْعَى أَحَدٌ مِنْ تِلْكَ الْأَبْوَابِ كُلِّهَا؟ قَالَ: نَعَمْ، وَأَرْجُو أَنْ تَكُونَ مِنْهُمْ.)) [متفق عليه]

"Kim, malından (iki deve, iki keçi, iki merkep veya iki dirhem gibi), iki şeyi Allah yolunda (veya cihadda) harcarsa, cennetin kapılarından kendisine şöyle seslenilir: Ey Allah'ın kulu! Bu, (yapmış olduğun amel hayırlardan) bir hayırdır. Kim, namaz ehliinden (farzlarını edâ eden ve nâfilelerden de çokça kılan) ise, namaz kapısından çağrılır. Kim, cihad ehliinden ise, cihad kapısından çağrılır. Kim, oruç ehliinden (çok oruç tutanlardan) ise, Reyyan kapısından çağrılır. Kim, sadaka ehliinden ise, sadaka kapısından çağrılır.¹

Bunun üzerine Ebu Bekir -Allah ondan râzı olsun-:

- Annem ve babam sana fedâ olsun ey Allah'ın elçisi! O kapılardan birisinden çağrılan kimsenin artık diğer kapılardan çağrılmasına gerek ve ihtiyaç yoktur.(Çünkü istenen şey hâsıl olmuştur.O da cennete girmektir.)

- Peki cennetin bütün kapılarından çağrılacak birisi var mıdır? diye sordum.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Evet, vardır. Senin onlardan birisi olmanı ümit ederim, buyurdu."²

¹ Bu hadiste cennetin namaz, oruç, cihad ve sadaka kapıları zikredilmiştir. Cennetin diğer dört kapısı ise şunlardır:Beytullah'ı haccedenlerin girecekleri hac kapısı, öfkelerini yenip insanları bağışla-yanların girecekleri af kapısı, Allah'a tevekkül ettiklerinden dolayı kıyâmet günü hesapsız ve azapsız olarak oradan girecekleri tevekkül kapısı ve sonucusu ise zikir veya ilim kapısıdır. (Çeviren)

² Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhârî; hadis no: 1897, Lafız, Buhârî'ye âittir. Müslim; hadis no: 1027.

• CENNET KAPILARININ GENİŞLİĞİ

1. Utbe b. Ğazvân'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((ذُكِرَ لَنَا أَنَّ مَا بَيْنَ مِصْرَاعَيْنِ مِنْ مَصَارِيعِ الْجَنَّةِ مَسِيرَةُ أَرْبَعِينَ سَنَةً،
وَلَيَأْتِيَنَّ عَلَيْهَا يَوْمٌ وَهُوَ كَظِيظٍ مِنَ الزَّحَامِ.)) [أخرجه مسلم]

"Bize zikrediliğine göre, cennet kapılarının kanatlarından iki kanadın arası, kırk yıllık yol mesafesi kadar geniştir. İnsanların o kanatların önlerinde izdihamdan dolup taşacağı gün mutlaka gelecektir."¹

2. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

"Birgün Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e (pişirilmiş) bir parça et parçası getirildi... (Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- hadisin sonunda şöyle buyurdu):

((وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ إِنَّ مَا بَيْنَ الْمِصْرَاعَيْنِ مِنْ مَصَارِيعِ الْجَنَّةِ
لَكَمَا بَيْنَ مَكَّةَ وَهَجَرَ أَوْ كَمَا بَيْنَ مَكَّةَ وَبُصْرَى.)) [متفق عليه]

"Nefsim elinde olan Allah'a yemîn olsun ki, cennet kapılarının kanatlarından iki kanadın arası, Mekke ile Hecer² veya Mekke ile Busrâ³ arası kadardır."⁴

• CENNET KAPILARININ SAYISI

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

(وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَىٰ ۞ زُمْرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ ۞

فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ ﴿٧٣﴾ [سورة الزمر الآية: 73]

"Rablerine karşı gelmekten sakınanlar, bölük bölük cennete sevk edilirler. Nihayet oraya varıp da kapıları açılınca cennet bekçileri

¹ Müslim; hadis no: 2967.

² Hecer: Bahreyn'de bulunan büyük bir kasabadır.

³ Busrâ: Şam'a 48 mil uzaklıkta bulunan tarihi kasabadır. Şimdiki adı Hurân'dır.

⁴ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 4712, Müslim; hadis no: 194.

Lafız, Müslim'e âittir.

onlara: Selâm olsun size! Güzel hallerde olasınız! Haydi, ebedî kalmak üzere girin buraya! derler."¹

2. Sehl b. Sa'd'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((فِي الْجَنَّةِ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابٍ، فِيهَا بَابٌ يُسَمَّى الرَّيَّانَ، لَا يَدْخُلُهُ إِلَّا الصَّائِمُونَ.)) [متفق عليه]

"Cennetin sekiz kapısı vardır. Orada Reyyân diye adlandırılan bir kapı vardır. O kapıdan oruçlulardan başkası giremez."²

• CENNET KAPILARI, SAHİPLERİ İÇİN ARDINA KADAR AÇIKTIR

1. Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

i hg f e d c b a ` ^] [Zj [سورة ص الآيات: □ □ □]

"(Ey Peygamber!) İşte bu (Kur'an, sen ve kavmin için), bir zikir (ve bir şeref)dir. Şüphesiz Allah'a karşı gelmekten sakınanlara (takvâ ehline, nezdimizde) güzel bir âkıbet vardır. (O güzel âkıbet,) kapıları yalnızca kendileri için açılmış olan Adn cennetleridir."³

• DÜNYADA CENNET KAPILARININ AÇILDIĞI VAKİTLER

1. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((تَفْتَحُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْإِثْنَيْنِ وَيَوْمَ الْخَمِيسِ، فَيُغْفَرُ لِكُلِّ عَبْدٍ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا، إِلَّا رَجُلًا كَانَتْ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَخِيهِ شَحْنَاءٌ، فَيَقَالُ: أَنْظِرُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَضْطَلِحَا -ثَلَاثًا-)) [أخرجه مسلم]

"Cennetin kapıları pazartesi ve perşembe günleri açılır. Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmayan her kul bağışlanır. Ancak (mü'min) kardeşiyle arasında düşmanlık olan bundan müstesnâdır (o bağışlanmaz). -Üç defa- denir ki: Bu ikisini, barışincaya kadar bekleyin

¹ Zümer Sûresi: 73

² Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhârî; hadis no: 3257, Lafız, Buhârî'ye âittir. Müslim; hadis no: 1152.

³ Sâd Sûresi: 49-50

(bu ikisine süre verin)."¹

2. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِذَا دَخَلَ رَمَضَانُ فَتَحَتْ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ، وَغُلِّقَتْ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ، وَسُلِّسَتْ

الشَّيَاطِينُ.)) [متفق عليه]

"Ramazan ayı girdiği zaman cennetin kapıları açılır, cehennemin kapıları kapanır ve şeytanlar zincirlere vurulur."²

3. Ömer b. Hattâb'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ يَتَوَضَّأُ فَيُبَلِّغُ (أَوْ فَيُسْبِغُ) الْوُضُوءَ، ثُمَّ يَقُولُ أَشْهَدُ أَنْ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ إِلَّا فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةِ

يَدْخُلُ مِنْ أَيِّهَا شَاءَ.)) [أخرجه مسلم]

"Sizden kim güzelce abdest aldıktan sonra: 'Eşhedu en lâ ilâhe illallah ve eşhedu enne Muhammeden Abdullahi ve Rasûluhu' derse, cennetin sekiz kapısı kendisine açılır ve dilediğinden içeri girer."³

• CENNETE İLK GİRECEK OLAN KİMSE

Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((آتِي بَابَ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَسْتَفْتِحُ، فَيَقُولُ الْخَازِنُ: مَنْ أَنْتَ؟

فَأَقُولُ: مُحَمَّدٌ، فَيَقُولُ: بِكَ أَمْرٌ لَا أَفْتَحُ لِأَحَدٍ قَبْلَكَ.)) [أخرجه مسلم]

"Kıyâmet günü cennetin kapısına ilk önce ben geleceğim ve kapısını çalacağım. Cennetin bekçisi:

- Sen kimsin? diye soracak. Ben de diyeceğim ki:

Muhammed. Bunun üzerine, cennetin bekçisi diyecek ki:

-Bu kapıyı senden önce birisine açmamakla emrolunmuştum."⁴

• CENNETE İLK GİRECEK OLAN ÜMMET

¹ Müslim; hadis no: 2565.

² Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhârî; hadis no: 3277, Lafız, Buhârî'ye âittir. Müslim; hadis no: 1079.

³ Müslim; hadis no: 234

⁴ Müslim; hadis no: 234

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((نَحْنُ الْآخِرُونَ الْأَوَّلُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَنَحْنُ أَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ.))

[متفق عليه]

"Biz, dünyada son, ama kıyâmet günü makam ve şeref bakımından ilk olan ümmetiz. Biz, cennete girecek olan ilk ümmetiz. (Biz, ümmetlerin sonuncusuyuz. Ama hesapta ve cennete girişte ümmetlerin ilkiyiz)."¹

• CENNETE İLK GİRECEK OLAN ZÜMRE

1. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ أَوَّلَ زُمْرَةٍ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ عَلَى صُورَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ عَلَى أَشَدِّ كَوَكَبٍ دُرِّيٍّ فِي السَّمَاءِ إِضَاءَةً، لَا يَبُولُونَ، وَلَا يَتَغَوَّطُونَ، وَلَا يَنْفِلُونَ، وَلَا يَمْتَخِطُونَ، أَمْشَاطُهُمُ الذَّهَبُ، وَرَشْحُهُمُ الْمِسْكُ، وَمَجَامِرُهُمُ الْأَلْوَةُ، وَأَزْوَاجُهُمُ الْحُورُ الْعَيْنُ، عَلَى خَلْقِ رَجُلٍ وَاحِدٍ، عَلَى صُورَةِ أَبِيهِمْ آدَمَ سِتُونَ ذِرَاعًا فِي السَّمَاءِ.)) [متفق عليه]

"Şüphesiz cennete ilk girecek zümre, ayın on dördüncü gecesindeki dolunay sûretinde olacaktır. Onların ardından girecek zümre ise, gökteki parlak yıldız sûretinde olacaktır. Onlar orada küçük ve büyük abdestlerini gidermezler, tükürmezler ve de sümürmezler. Oradaki tarakları, altındandır. Terlerinin kokusu, misktir. Buhurdanları (içinde buhur yakılan kapları)nın yakıtı, hint udu (buhuru)ndandır. Eşleri hürilerdir. Onların yaratılışları, bir erkeğin yaratılışı gibidir. Babaları Âdem -aleyhisselâm-'ın sûretinde göğşe doğru altmış arşın boyundadır."²

2. Sehl b. Sa'd'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((لَيَدْخُلَنَّ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِي سَبْعُونَ أَلْفًا أَوْ سَبْعُمِائَةَ أَلْفٍ مُتَمَسِكُونَ أَخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا، لَا يَدْخُلُ أَوْلَهُمْ حَتَّى يَدْخُلَ آخِرُهُمْ، وَجُوهُهُمْ عَلَى

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 876. Müslim; hadis no: 2834. Lafız, Müslim'e âittir.

² Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 3327. Lafız, Buhâri'ye âittir Müslim; hadis no: 2834.

"Ümmetimden yetmiş bin veya yedi yüz bin kişi, birbirinin elinden tutmuş ve birbirine kenetlenmiş tek saf halinde, mutlaka cennete girecektir. Onların sonuncusu cennete girmeden birincisi cennete girmeyecektir. Yüzleri, ayın on dördüncü gecesindeki parlak sûretinde olacaktır."¹

3. Abdullah b. Amr'dan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işittim:

((إِنَّ فُقَرَاءَ الْمُهَاجِرِينَ يَسْبِقُونَ الْأَغْنِيَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَى الْجَنَّةِ بِأَرْبَعِينَ

خَرِيفًا. [أخرجه مسلم]

"Şüphesiz muhâcirlerin fakirleri, kıyâmet günü zenginlerden kırk yıl önce cennete gireceklerdir."²

• CENNETLİKLERİN YAŞLARI

Muaz b. Cebel'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((يَدْخُلُ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ جُرْدًا مُرْدًا مَكْحَلِينَ أَبْنَاءَ ثَلَاثِينَ، أَوْ ثَلَاثِ

وَثَلَاثِينَ سَنَةً.)) [أخرجه أحمد والترمذي]

"Cennetlikler, vücudunda hiçbir kıl olmayan, bıyığı çıkmamış, sakalı bitmemiş ve yaratılıştan gözleri sürmeli, otuz veya otuz üç yaşlarında kimseler olarak cennete gireceklerdir."³

• CENNETLİKLERİN YÜZLERİNİN VASIFLARI

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

({ Z } | { } ~ عَلَى الْأَرْيَاقِ يَنْظُرُونَ ﴿٢٣﴾ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ ()

[سورة المطففين الآيات: 22-24]

"Şüphesiz iyi (doğruluk ve ibâdet ehli) kimseler, cennette bolluk içinde müreffeh bir hayat sürecektir. Koltukları üzerinde neşe ile

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 6543. Müslim; hadis no:219. Lafız, Müslim'e âittir.

² Müslim; hadis no: 2979

³ Hadis, hasendir. İmam Ahmed; hadis no: 7920. Tirmizi; hadis no: 2545. Lafız, Tirmizi'ye âittir.

(hem Rablerine, hem de kendileri için hazırlanmış olan nimetlere) bakarlar. Onların yüzlerinde cennet nimetlerinden yararlanmanın sevincini görürsün."¹

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[سورة القيامة الآيات: 22-23] ((○ / . - , + *))

"Yüzler vardır ki, o gün (kıyâmet günü) ışıltı ışıltı parılayacaktır. Rablerine (zevk alarak doya doya) bakacaklardır."²

3. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

([] ` _ ^] \ [Z Y X W)

[سورة الغاشية الآيات: 8-10]

"O gün birtakım yüzler de (mü'minlerin yüzleri) vardır ki, mutludurlar (nimet sahibidirler).(Dünyadaki) emeklerinin karşılığını (âhirette) aldıkları için hoşnut olmuşlardır.(Mevki ve makam yönünden) yüksek bir cennettedirler."³

4. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[سورة عبس الآيات: 38-39] ((وَجْهٌ مُّسْفِرٌ ۖ أَضْحَاكٌ مُّسْتَبْشِرٌ ۗ))

"O gün (kıyâmet günü) birtakım yüzler vardır ki, pırıl pırıldır, güleçtir, sevinç doludur."⁴

5. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

((وَأَمَّا الَّذِينَ أَبْصَرَتْ وُجُوهُهُمْ فَبِئْسَ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۗ))

[سورة آل عمران الآية: 107]

"Yüzleri ağaranlara gelince, onlar Allah'ın rahmeti (cennet nimetleri) içindedirler, onlar orada ebedî kalıcıdır."⁵

6. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((أَوَّلُ زُمْرَةٍ تَدْخُلُ الْجَنَّةَ عَلَى صُورَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ، وَالَّذِينَ عَلَى آثَارِهِمْ

¹ Mutaffifin Süresi: 22-24

² Kıyâmet Süresi: 22-23

³ Çâşiyeye Süresi: 8-10

⁴ Abese Süresi: 38-39

⁵ Âl-i İmrân Süresi: 107

كَأَحْسَنِ كَوْكَبٍ دُرِّيٍّ فِي السَّمَاءِ إِضَاءَةً، قُلُوبُهُمْ عَلَى قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ، لَا تَبَاغُضَ بَيْنَهُمْ وَلَا تَحَاسُدَ. (([متفق عليه]

"Cennete ilk girecek zümre, ayın on dördüncü gecesindeki dolunay sûretinde olacaktır. Onların ardından girecek zümre ise, gökteki parlak yıldız sûretinde olacaktır. Cennetliklerin kalpleri, bir erkeğin kalbi gibidir. Onların arasında hiçbir kin ve haset olmayacaktır." ¹

• CENNETLİKLERİN CENNETE GİRERLERKEN KARŞILANIŞLARI

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

(وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَىٰ ﴿ زُمْرًا حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ ۞ فَأَدْخُلُوهَا خَالِدِينَ ﴿۷۳﴾ [سورة الزمر الآية: 73]

"Rablerine karşı gelmekten sakınanlar, bölük bölük cennete sevk edilirler. Nihayet oraya varıp da kapıları açılınca cennet bekçileri onlara: Selâm olsun size! Güzel hallerde olasınız! Haydi, ebedî kalmak üzere girin buraya! derler." ²

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

j i h g f e d c b a ` _ ^] [
Z v u t s r q p o n m l k

[سورة الرعد الآيات: 23-24]

"(O güzel son) Adn cennetleridir. Onlar, oraya babaları, eşleri ve (erkek ve kız) çocuklarından sâlih olanlarla beraber girerler. Melekler (cennete girişlerini tebrik etmek için) her kapıdan onların yanlarına girdiklerinde: (Allah'a itaatte) sabırlı olmanıza karşılık olarak size selâm olsun (her türlü kötülükten selâmette olasınız!)! Dünya yurdunun sonu (cennet) ne güzeldir! derler." ³

3. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

5 4 3 2 1 0 / . - ,)

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 3254, Lafız, Buhâri'ye âittir. Müslim; hadis no: 2834.

² Zümer Süresi: 73

³ Ra'd Süresi: 23-24

"(Kiyâmet gününün) o en büyük dehşeti (Sûra ikinci üfleyiş) bile onları tasalandırmaz. Melekler onları (müjdeleyerek): İşte size (Allah tarafından) vâdolunduğunuz gün bugündür! diye karşılırlar."¹

• HESAPSIZ VE AZAPSIZ OLARAK CENNETE GİRECEK KİMSELER

1. Abdullah b. Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((عُرِضَتْ عَلَيَّ الْأُمَمُ، فَأَجِدُ النَّبِيَّ يَمُرُّ مَعَهُ الْأُمَّةُ، وَالنَّبِيَّ يَمُرُّ مَعَهُ النَّفَرُ،
وَالنَّبِيَّ يَمُرُّ مَعَهُ الْعَشْرَةُ، وَالنَّبِيَّ يَمُرُّ مَعَهُ الْخَمْسَةُ، وَالنَّبِيَّ يَمُرُّ وَحْدَهُ، فَنَظَرْتُ
فَإِذَا سَوَادٌ كَثِيرٌ، قُلْتُ: يَا جِبْرِيْلُ، هَؤُلَاءِ أُمَّتِي؟ قَالَ: لَا، وَلَكِنْ أَنْظُرْ إِلَى الْأُفُقِ،
فَنَظَرْتُ فَإِذَا سَوَادٌ كَثِيرٌ. قَالَ: هَؤُلَاءِ أُمَّتِكَ، وَهَؤُلَاءِ سَبْعُونَ أَلْفًا قَدَّامَهُمْ لَا
حِسَابَ عَلَيْهِمْ، وَلَا عَذَابَ. قُلْتُ: وَلِمَ؟ قَالَ: كَانُوا لَا يَكْتُبُونَ، وَلَا يَسْتَرْقُونَ،
وَلَا يَتَطَيَّرُونَ، وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ.)) [متفق عليه]

"Bana bütün ümmetler gösterildi. Bir yanında bir topluluk olan peygamber gördüm.Yanında birkaç kişi olan peygamber gördüm. Yanında on kişi olan peygamber gördüm.Yanında beş kişi olan peygamber gördüm.Yanında hiç kimse olmayan (tek başına olan) peygamber gördüm. Derken bana bir büyük kalabalık gösterildi. Ben, onun benim ümmetim olduğunu zannettim. Ey Cebrail bunlar benim ümmetim mi? diye sordum.Cebrail: Hayır, senin ümmetin değil, dedi. Fakat sen ufuğa bak! dedi. Baktım ki büyük bir kalabalık vardı. İşte bu, senin ümmetindir. Beraberlerinde hesapsız ve azapsız cennete girecek yetmiş bin kişi vardır. Ben: Neden? diye sordum. Cebrail: Onlar, o kimselerdir ki, dağlanmazlar (yaralarının üzerine ateşle dağlama yaptırmazlar), rukye yaptırmazlar (okunmak istemezler), uğursuzluk saymazlar (uğursuzluğa

¹ Enbiyâ Sûresi: 103

inanmazlar) ve ancak Rablerine tevekkül ederler (her işlerinde O'na dayanırlar)."¹

2. Ebu Ümâme'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işittim:

((وَعَدَنِي رَبِّي سُبْحَانَهُ أَنْ يُدْخَلَ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِي سَبْعِينَ أَلْفًا لَا حِسَابَ عَلَيْهِمْ، وَلَا عَذَابَ، مَعَ كُلِّ أَلْفٍ سَبْعُونَ أَلْفًا، وَثَلَاثُ حَيَاتٍ مِنْ حَيَاتِ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ.)) [أخرجه الترمذي وابن ماجه]

"Rabbim Subhânehu bana ümmetinden yetmiş bin kişiyi hesapsız ve azapsız olarak cennete girdireceğini (koyacağı) vâdetti. Bu yetmiş bin kişiden her bin kişi de beraberinde yetmiş bin kişiyi ve Rabbim -azze ve celle-'nin avuçlarından üç avuç vâdetti."²

• CENNETİN TOPRAĞI VE YAPISININ ÖZELLİKLERİ

1. Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- göğe çıkarıldığında şöyle şöyle buyurmuştur:

((... ثُمَّ انْطَلَقَ بِي حَتَّى انْتَهَى بِي إِلَى سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى، وَغَشِيَهَا أَلْوَانٌ لَا أَدْرِي مَا هِيَ، ثُمَّ أُدْخِلْتُ الْجَنَّةَ، فَإِذَا فِيهَا جَنَابُذُ اللَّوْلُؤِ، وَإِذَا تُرَابُهَا الْمِسْكُ.)) [متفق عليه]

"...Sonra (Cebrail) benimle birlikte Sidretül-Müntehâ'ya (en son noktaya) kadar çıktı. Orada onu, ne olduğunu bilmediğim renkler kapladı. Sonra cennete girdirildim. Bir de ne göreyim! İçeride inciden boncuk dizileri ve miskten toprağı var."³

2. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 6541. Lafız, Buhâri'ye âittir. Müslim; hadis no: 220.

² Hadis, sahihtir. Tirmizi; hadis no: 2437. İbn-i Mâce; hadis no: 4286. Lafız, İbn-i Mâce'ye âittir.

³ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 3342. Lafız, Buhâri'ye âittir. Müslim; hadis no: 163.

((قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَخْبِرْنَا عَنِ الْجَنَّةِ مَا بَنَاهَا؟ قَالَ: لَبِنَةٌ مِنْ ذَهَبٍ، وَلَبِنَةٌ مِنْ
فِضَّةٍ، مِلَاطُهَا الْمِسْكُ الْأَذْفَرُ، حَصْبَاوُهَا اللَّوْلُؤُ وَالْيَاقُوتُ، وَتُرْبَتُهَا الزَّعْفَرَانُ، مَنْ
يَدْخُلُهَا يُحَلَّدُ وَلَا يَمُوتُ، وَيَنْعَمُ وَلَا يَبْأَسُ، لَا تَبْلَى ثِيَابُهُمْ، وَلَا يَفْنَى شَبَابُهُمْ.))

[أخرجه الترمذي والدارمي]

"Bizler dedik ki: Ey Allah'ın elçisi! Cennetin yapısından bize haber verir misin? (Cennetin yapısı taştan ve çamurdan veya tahtadan veyahut kıldan mıdır?) Buyurdu ki: Bir tuğlası altından, bir tuğlası da gümüştedir. (Cennetin yapısı, bu ikisi ile süslenmiştir). (İki tuğlanın arasına konan) harcı, burcu burcu kokan misktir. Çakıl taşları, inci ve yâküttür. Toprağı Safran'dır¹. Cennete giren, orada kalıcı olur, ölmez. Müreffeh bir hayat sürer, sıkıntı ve yokluk çekmez. Elbiseleri eskimez. Gençlikleri yok olmaz (zamanın geçmesiyle yaşlanmaz, bunamaz ve değişikliğe uğramazlar)."²

3. Ebu Saïd'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, İbn-i Sayyâd, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e cennetin toprağı hakkında sorduğunda, o şöyle buyurmuştur:

((دَرَمَكَةٌ بَيْضَاءُ، مِسْكٌ خَالِصٌ.)) [أخرجه مسلم]

"(Cennetin toprağı) bembeyaz un, saf ve katıksız misktir."³

• CENNETLİKLERİN ÇADIRLARININ ÖZELLİKLERİ

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

(4 65 7 8) [سورة الرحمن الآية: 72]

"Çadırlar (otağlar) içinde eşlerine tahsis edilmiş huriler (göz bebekleri simsiyah, göz akı bembeyaz olan kadınlar) vardır."⁴

2. Abdullah b. Kays'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ لِلْمُؤْمِنِ فِي الْجَنَّةِ لَخَيْمَةً مِنْ لَوْلُؤَةٍ وَاحِدَةٍ مُجَوَّفَةٍ، طُولُهَا سِتُونَ
مِيلاً، لِلْمُؤْمِنِ فِيهَا أَهْلُونَ، يَطُوفُ عَلَيْهِمُ الْمُؤْمِنُونَ، فَلَا يَرَى بَعْضُهُمْ بَعْضًا.))

¹ Safran (Zaferan): Süsengillerden, büyük huni çiçekli, soğanlı bir cins bitkidir. Bitki bilimindeki (botanik) adı *Crocus Sativus*'tur. Çiçeğin tepeciklerinden zerde ve bazı şuruplara renk vermekte faydalanılır. (Çeviren)

² Hadis, sahihtir. Tirmizi, hadis no: 2526. Lafız, Tirmizî'ye âittir. Sahih-i Sünen-i Tirmizi; hadis no: 2050. Dârimi; hadis no: 2717.

³ Müslim; hadis no: 2928.

⁴ Rahmân Sûresi: 72

[متفق عليه]

"Şüphesiz mü'min için cennette içi boş inciden olan öyle büyük ve geniş bir çadır vardır ki uzunluğu altmış mildir. Mü'min için orada eşler vardır (çadırın dört köşesi vardır). Mü'min onları dolaşır durur (eşleriyle birleşir). Birbirlerini (çadırın bir köşesinde olan, diğer köşelerde olanları) görmezler."¹

• CENNET PAZARI (CENNETLİKLERİN TOPLANDIĞI YER)

Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَسُوقًا يَأْتُونَهَا كُلُّ جُمُعَةٍ، فَتَهْبُ رِيحُ الشَّمَالِ، فَتَحْثُو فِي وُجُوهِهِمْ وَثِيَابِهِمْ فَيَزِدُّونَ حُسْنًا وَجَمَالًا، فَيَرْجِعُونَ إِلَى أَهْلِيهِمْ وَقَدْ اِزْدَادُوا حُسْنًا وَجَمَالًا، فَيَقُولُ لَهُمْ أَهْلُوهُمْ: وَاللَّهِ لَقَدْ اِزْدَدْتُمْ بَعْدَنَا حُسْنًا وَجَمَالًا، فَيَقُولُونَ: وَأَنْتُمْ وَاللَّهِ لَقَدْ اِزْدَدْتُمْ بَعْدَنَا حُسْنًا وَجَمَالًا.)) [أخرجه مسلم]

"Şüphesiz cennetliklerin bir çarşısı (toplanma yeri) vardır. Her hafta oraya gelirler. Derken kuzey rüzgârı eser, elbiselerini ve yüzlerini okşar. Bunun tesiriyle güzellikleri artar. Böylece âilelerine, daha da güzelleşmiş olarak dönerler.

Hanımları onlara:

- Allah'a yemîn olsun ki, bizden ayrıldıktan sonra sizin güzelliğiniz daha da artmış! derler.

Erkekler de:

- Allah'a yemîn olsun ki, bizden ayrıldıktan sonra sizin de güzelliğiniz artmış (daha da güzelleşmişsiniz)! derler."²

• CENNETLİKLERİN SARAYLARI

Allah Teâlâ, cennetin mesken ve saraylarında, cennetliklerin canlarının çektiği ve gözlerinin hoşlandığı her şeyi onlar için yaratmıştır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

} ~ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا © طَيِّبَةٌ فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ﴿١١﴾

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 4879. Müslim; hadis no: 2838. Lafız, Müslim'e âittir.

² Müslim; hadis no: 2928.

"Allah, mü'min erkeklere ve mü'min kadınlara, içinde ebedî kalmak üzere, altlarından ırmaklar akan cennetler ve Adn cennetlerinde güzel meskenler vâdetti. Allah'ın rızâsı ise, hepsinden (içinde buldukları bütün bu nimetlerden) daha büyüktür. İşte büyük kurtuluş da budur."¹

• CENNETLİKLERİN SARAYLARININ BİRBİRİNDEN FARKLI OLUŞU

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ ثُمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا ﴾ [سورة الإنسان الآية: 20]

"(Cennette) ne tarafa bakarsan bak, (anlatılamayacak kadar) nimetler ve (sonsuz) büyük bir mülk görürsün."²

2. Ebu Saîd el-Hudrî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ لَيَتَرَاءَوْنَ أَهْلَ الْعَرْفِ مِنْ فَوْقِهِمْ، كَمَا تَتَرَاءَوْنَ الْكَوْكَبَ الدَّرِّيَّ الْغَابِرَ مِنَ الْأَفُقِ مِنَ الْمَشْرِقِ أَوْ الْمَغْرِبِ لِتَفَاضُلِ مَا بَيْنَهُمْ. قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ! تِلْكَ مَنَازِلُ الْأَنْبِيَاءِ لَا يَبْلُغُهَا غَيْرُهُمْ، قَالَ: بَلَى، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، رِجَالٌ آمَنُوا بِاللَّهِ وَصَدَّقُوا الْمُرْسَلِينَ.)) [متفق عليه]

"Şüphesiz cennetlikler, -aralarındaki üstünlükten dolayı- cennette yüksek köşklere bulunanlar, tan yerinin ağarmaya başlamasından sonra doğu veya batı semâsında olan inci gibi parlayan yıldızı gördükleri gibi, kendilerinden aşağıda bulunanları üstlerinden görürler.

Sahâbe:

- Ey Allah'ın elçisi! O yüksek makamlar, kendilerinden başka hiç kimsenin ulaşamayacağı rasûllerin (peygamberlerin) makamlarıdır? dediler.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

¹ Tevbe Süresi: 72

² İnsan Süresi: 20

- Evet.O köşkler, peygamberlerin makamlarıdır.Fakat Allah Teâlâ ihsanda bulunup onları başkalarına da verebilir. Nefsim elinde olan Allah'a yemîn olsun ki o makamlar, Allah'a îmân eden ve rasûllerini (peygamberlerini) gereği gibi tasdik edenler içindir."¹

• CENNETLİKLERİN KÖŞKLERİNİN ÖZELLİKLERİ

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

a ` _ ^] \ [Z Y X W V)

[سورة العنكبوت الآية: 58] (h g f e c b

"İmân edip güzel davranışta bulunanları, muhakkak ki içinde ebedî kalmak üzere altlarından ırmaklar akan yüksek köşklere yerleştireceğiz. Böyle güzel davranışta bulunanların mükâfâtı ne güzeldir!"²

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

۹ |) اَنْقَوْرِهِمْ هُمْ عُرْفٌ مِّنْ فَوْقِهَا عُرْفٌ مَّبْنِيَةٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ وَعَدَّ اللهُ لَا

[سورة الزمر الآية: 20] (﴿ ٢٠ ﴾

"Fakat (itaat edip ibâdeti yalnızca O'na hâlis kılarak) Rablerinden sakınanlara gelince, onlar için (cennette) üst üste yapılmış, (ağaçlarının) altlarından ırmaklar akan köşkler vardır. Bu, Allah'ın (takvâ sahibi kullarına) vermiş olduğu sözdür. Allah, verdiği sözden asla caymaz."³

3. Ali b. Ebi Tâlib'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ فِي الْجَنَّةِ عُرْفًا، تُرَى ظُهُورُهَا مِنْ بُطُونِهَا، وَبُطُونُهَا مِنْ ظُهُورِهَا. فَقَامَ أَعْرَابِيٌّ فَقَالَ: لِمَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: لِمَنْ أَطَابَ الْكَلَامَ، وَأَطْعَمَ الطَّعَامَ، وَأَدَامَ الصِّيَامَ، وَصَلَّى لِي بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ.)) [أخرجه أحمد والترمذي]

"Şüphesiz cennette öyle köşkler vardır ki, (şeffaf olduğu için) dışı içinden, içi de dışından görünür. Bir bedevî ayağ'a kalkarak:

- O köşkler kimler içindir ey Allah'ın elçisi? diye sordu.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 3256. Müslim; hadis no: 2831. Lafız, Müslim'e âittir.

² Ankebût Süresi: 58

³ Zümer Süresi: 20

- O köşkler, güzel söz söyleyen (insanlara karşı güzel ahlâklı olan), (bakmakla mükellef olduğu kimselere, fakirlere ve misafirlere) yemek yediren, (farz orucun dışında çokça nâfile) oruç tutmaya devâm eden ve insanlar(ın çoğu) uykuda iken Allah için gece namazı kılanlar içindir." ¹

• CENNETLİKLERİN YATAK VE DÖŞEKLERİNİN ÖZELLİKLERİ

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[سورة الرحمن الآية: 54] (lk j i h g f)

"O cennetlikler, astarları kalın ipekten olan döşeklere yaslanırlar."²

• CENNETLİKLERİN YASTIK VE HALILARININ ÖZELLİKLERİ

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[سورة الغاشية الآيتان: 15-16] (wv u t s r)

"(Cennette) sıra sıra (yanyana) dizilmiş yastıklar ve yayılmış (serilmiş) pekçok halılar vardır." ³

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[سورة الرحمن الآية: 76] (P O N M L K J)

"O cennetlikler, yeşil (kılıflı) yastıklara ve hârikulâde güzel döşeklere yaslanırlar."⁴

• CENNETLİKLERİN KOLTUKLARININ ÖZELLİKLERİ

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[سورة المطففين الآيتان: 22-23] (عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ) | { z)

"Şüphesiz iyi kimseler (doğruluk ve ibâdet ehli), cennette bolluk içinde müreffeh bir hayat süreceklerdir. Koltukları üzerinde neşe ile (hem Rablerine, hem de kendileri için hazırlanmış olan nimetlere) bakarlar."⁵

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[سورة الإنسان الآية: 13] (f e d c b a ` ^] \ [)

¹ Hadis, hasendir. İmam Ahmed, hadis no: 1338. Tirmizi; hadis no: 1984. Elbâni, Sahihu't-Tirmizi; hadis no: 1616.

² Rahmân Süresi: 54

³ Çâşıye Süresi: 15-16

⁴ Rahmân Süresi: 76

⁵ Mutaffifin Süresi: 22-23

"O cennetlikler,orada süslü koltuklara yaslanırlar.Orada ne güneşin sıcaklığını, ne de dondurucu soğuşu görürler."¹

3. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

(! " # \$ % & ') * + , - .

[سورة يس الآيتان: 55-56] (○ /

"O gün cennetlikler,gerçekten her türlü nimetler içinde zevk sürerler. Onlar ve eşleri gölgeliklerde süslü koltuklara yaslanırlar."²

• CENNETLİKLERİN TAHTLARININ ÖZELLİKLERİ

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

(وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ ۙ سُرُورًا مِّنْقِيلِينَ ﴿٤٧﴾)

[سورة الحجر الآية: 47]

"Biz, onların kalplerindeki kini (ve düşmanlığı) söküp attık. Onlar artık (cennette birbirini seven) kardeşler olarak tahtlar üzerinde karşılıklı otururlar."³

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[سورة الطور الآية: 20] (T S R Q P O N M L)

"Onlar, sıra sıra dizilmiş tahtlara yaslanırlar. Biz, onları (beyaz tenli ve iri gözlü) hurilerle evlendirmişizdir."⁴

3. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

(عَلَى سُرُرٍ مَّوْضُونَةٍ ﴿١٥﴾ مُتَّكِنِينَ عَلَيْهَا مُتَّقِيبِينَ ﴿١٦﴾) [سورة الواقعة الآية: 15-16]

"Onlar, altınlarla işlenmiş tahtlara yaslanarak karşılıklı otururlar."⁵

4. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[سورة الغاشية الآية: 13] (n m l k)

"Orada (cennette) yükseltilmiş (yüksek) tahtlar vardır."¹

¹ İnsan Sûresi: 13

² Yâsin Sûresi: 55-56

³ Hicr Sûresi: 47

⁴ Tûr Sûresi: 20

⁵ Vâkia Sûresi: 15-16

• CENNETLİKLERİN KAPLARININ ÖZELLİKLERİ

(+ *) (' & % \$ # " !)

[سورة الواقعة الآيتان: 17-18]

"Onların etrafında (onlara hizmet etmek için) cennet şarabından dolu kadehler, sürahiler (ibrikler) ve kâselerle, ölümsüz (yaşlanmayan ve ölmeyen) gençler dolaşırlar."²

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

ط
س
٩
٤
يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِّنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ وَفِيهَا مَا
وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٧١﴾ [سورة الزخرف الآية: 71]

"Onların etrafında altın tepsiler ve kadehler dolaştırılır. Orada canlarının çektiği ve gözlerinin (bakmaktan) zevk aldığı her şey vardır. Ve onlara: Siz, orada ebedî kalıcısınız, denilir."³

3. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

z y x w v u t s r q p o n)
[سورة الإنسان الآيتان: 15-16] (| {

"Onların etrafında gümüş kaplar ve cam kadehler dolaştırılır. Gümüşten cam bardakları, cennetliklerin içeceklerini, iştahları ölçüsünce (cennetliklere sâkilik yapanlar) tayin ederler."⁴

4. Abdullah b. Kays'tan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((جَنَّاتٍ مِّنْ فِضَّةٍ أُنِيَّتُهُمَا وَمَا فِيهِمَا، وَجَنَّاتٍ مِّنْ ذَهَبٍ أُنِيَّتُهُمَا وَمَا
فِيهِمَا، وَمَا بَيْنَ الْقَوْمِ وَبَيْنَ أَنْ يَنْظُرُوا إِلَى رَبِّهِمْ إِلَّا رِذَاءَ الْكَبِيرَاءِ عَلَى وَجْهِهِ
فِي جَنَّةٍ عَدْنٍ.)) [متفق عليه]

"Gümüşten olan iki cennet vardır. Kapları ve içinde bulunan şeyler de gümüştedir. Altından olan iki cennet vardır. Kapları ve içinde

¹ Ğâşiyeh Süresi: 13

² Vâkıa Süresi: 17-18

³ Zuhruf Süresi: 71

⁴ İnsan Süresi: 15-16

bulunan şeyler de altındandır. Adn cennetinde, cennetliklerle Rablerini görmeleri arasında Allah'ın vechindeki Kibriyâ Ridâsından (büyüklük perdesinden) başka bir şey yoktur."¹

• CENNETLİKLERİN TAKI VE ELBİSELERİNİN ÖZELLİKLERİ

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

(إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
يُكَلِّمُونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٢٣﴾)

[سورة الحج الآية: 23]

"Şüphesiz Allah, îman edip güzel davranışta bulunanları,(ağaçlarının) altından ırmaklar akan cennetlere girdirir.Onlar, orada altın bilezikler ve incilerle bezenirler (süslenirler).Onların oradaki giysileri ise ipektir."²

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

} | { z y x w v u t s r q p [

~ ثِيَابًا خَضْرَاءَ مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَّكِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ ﴿٣١﴾ نَعَمِ الثَّوَابُ وَحَسُنَتْ

[سورة الكهف الآية: 31] Z ﴿٣١﴾ مُرْتَفَعًا

"İşte onlar için, altından ırmaklar akan Adn cennetleri vardır. Orada koltuklara yaslanarak kendilerine altın bileziklerle bezenirler, ince ve kalın ipekten yeşil elbiseler giyerler. (Onların bu mükâfâtı) ne güzel mükâfat ve cennet de, ne güzel bir meskendir!"³

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

(عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ وَحُلُّوْا أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَمَهُمْ رُبُّهُمْ شَرَابًا

[سورة الإنسان الآية: 21] ﴿٢١﴾ طَهُورًا

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 7444. Müslim; hadis no: 180.

² Hac Süresi: 23

³ Kehf Süresi: 31

"Onların üzerlerinde ince ve kalın yeşil renkli ipeklerden elbiseler vardır. Gümüş bilezikler takınırlar. Rableri onlara tertemiz bir şarap içirir."¹

• CENNETTE İLK ELBİSE GİYDİRİLECEK OLAN KİMSE

Abdullah b. Abbas -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((...وَإِنَّ أَوَّلَ الْخَلَائِقِ يُكْسَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِبْرَاهِيمَ الْخَلِيلَ.)) [أخرجه البخاري]

"...Kıyâmet günü yaratılmışlar içerisinde ilk olarak elbise giydirilecek olan kimse, İbrahim Halil'dir."²

• CENNETLİKLERİN HİZMETÇİLERİNİN ÖZELLİKLERİ

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

(+ *) (' & % \$ # " !)

[سورة الواقعة الآيات: 17-18]

"Onların etrafında (onlara hizmet etmek için) cennet şarabından dolu testiler, sürahiler ve kadehlerle, ölümsüz gençler (yaşlanmayan ve ölmeyen) dolaşır dururlar."³

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

(وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا

[سورة الإنسان الآية: 19]

"Onların etrafında (onlara hizmet etmek için) ölümsüz gençler dolaşır. O gençleri gördüğünde (güzelliklerinden ve yüzlerinin parlaklığından dolayı) etrafa saçılıp dağılmış inciler sanırsın."⁴

3. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[سورة الطور الآية: 24] (لُؤْلُؤًا مَّكَونٌ ﴿٢٤﴾ } | { ز)

"Onların etrafında (hizmetlerine verilmiş) kabuğunda saklı inci gibi gençler dolaşır."¹

¹ İnsan Sûresi: 21

² Buhârî; hadis no: 6526.

³ Vâkıa Sûresi: 17-18

⁴ İnsan Sûresi: 19

• CENNETLİKLERİN YİYECEKLERİ İLK YEMEK

1. Enes b.Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir: Abdullah b. Selâm -Allah ondan râzı olsun-, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e:

((مَا أَوَّلُ طَعَامٍ يَأْكُلُهُ أَهْلُ الْجَنَّةِ؟ فَقَالَ: زِيَادَةُ كَبِدِ حُوتٍ.)) [أخرجه البخاري]

"Cennetliklerin ilk yiyeceği yemek nedir? diye sordu.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

- Balık ciğerinin sarkmış olan ucudur (fazlalığıdır)."²

2. Sevbân'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((كُنْتُ قَائِمًا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَجَاءَ حَبْرٌ مِنْ أَحْبَارِ الْيَهُودِ فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدُ! فَدَفَعْتُهُ دَفْعَةً كَادَ يُضْرَعُ مِنْهَا، فَقَالَ: لِمَ تَدْفَعُنِي؟ فَقُلْتُ: أَلَا تَقُولُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ فَقَالَ الْيَهُودِيُّ: إِنَّمَا نَدْعُوهُ بِاسْمِهِ الَّذِي سَمَّاهُ بِهِ أَهْلُهُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ اسْمِي مُحَمَّدٌ الَّذِي سَمَّانِي بِهِ أَهْلِي. فَقَالَ الْيَهُودِيُّ: جِئْتُ أَسْأَلُكَ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَيَنْفَعُكَ شَيْءٌ إِنْ حَدَّثْتُكَ؟ قَالَ: أَسْمَعُ بِأُذُنِي، فَنَكَتَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِعُودٍ مَعَهُ، فَقَالَ: سَلْ. فَقَالَ الْيَهُودِيُّ: أَيَنْ يَكُونُ النَّاسُ يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: هُمْ فِي الظُّلْمَةِ دُونَ الْحِسْرِ. قَالَ: فَمَنْ أَوَّلُ النَّاسِ إِجَارَةٌ؟ قَالَ: فُقَرَاءُ الْمُهَاجِرِينَ. قَالَ الْيَهُودِيُّ: فَمَا تُخَفِّتُهُمْ حِينَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ؟ قَالَ: زِيَادَةُ كَبِدِ النَّوْنِ. قَالَ: فَمَا غِذَاؤُهُمْ عَلَى إِثْرِهَا؟ قَالَ: يُنْحَرُ لَهُمْ ثَوْرُ الْجَنَّةِ الَّذِي كَانَ يَأْكُلُ مِنْ أَطْرَافِهَا. قَالَ: فَمَا شَرَابُهُمْ عَلَيْهِ؟ قَالَ: مِنْ عَيْنٍ فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا. قَالَ: صَدَقْتَ. قَالَ: وَجِئْتُ أَسْأَلُكَ عَنْ شَيْءٍ لَا يَعْلَمُهُ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ إِلَّا نَبِيٌّ أَوْ رَجُلٌ أَوْ رَجُلَانِ، قَالَ: يَنْفَعُكَ إِنْ حَدَّثْتُكَ؟ قَالَ: أَسْمَعُ بِأُذُنِي، قَالَ: جِئْتُ أَسْأَلُكَ عَنِ الْوَلَدِ؟ قَالَ: مَا

¹ Tür Süresi: 24

² Buhârî; hadis no: 3329.

الرَّجُلِ أَبِيصٍ، وَمَاءِ الْمَرْأَةِ أَصْفَرٍ فَإِذَا اجْتَمَعَا فَعَلَا مَنِيَّ الرَّجُلِ مَنِيَّ الْمَرْأَةِ أَذْكَرَا
بِإِذْنِ اللَّهِ، وَإِذَا عَلَا مَنِيَّ الْمَرْأَةِ مَنِيَّ الرَّجُلِ أَنَا بِإِذْنِ اللَّهِ. قَالَ الْيَهُودِيُّ: لَقَدْ
صَدَقْتَ، وَإِنَّكَ لَنَبِيٌّ، ثُمَّ انْصَرَفَ فَذَهَبَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَقَدْ سَأَلَنِي هَذَا عَنِ
الَّذِي سَأَلَنِي عَنْهُ وَمَا لِي عِلْمٌ بِشَيْءٍ مِنْهُ حَتَّى آتَانِي اللَّهُ بِهِ. (([رواه مسلم]

"Birgün, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yanında duruyordum. Yahudî âlimlerinden birisi geldi ve: Esselâmu aleyke yâ Muhammed! dedi. Ben adamı öyle bir ittim ki neredeyse düşüyordu.

Adam bana:

-Niçin beni itiyorsun? dedi.

Ben de:

- Yâ Rasûlallah diyemez misin? dedim.

Yahudî:

- Biz onu, ancak kendi âilesinin söylediği isimle çağırırız, dedi.
Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Şüphesiz âilemin bana verdiği isim, Muhammed'dir.

Yahudî:

- Sana soru sormaya geldim, dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ona:

- Bunları sana anlatırsam, sana bir faydası olur mu? diye sordu.

Yahudî:

- Anlatacaklarını kulaklarımla dinleyeceğim, dedi.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- yanındaki bir çöp parçasıyla düşünceli bir şekilde yeri çizmeye başladı.
Ardından:

- Sor, buyurdu.

Yahudî:

- Yeryüzü başka bir yeryüzüyle, gökler de başka göklerle değiştirildiği zaman insanlar nerede olacaklar? diye sordu.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Sırat köprüsünün önündeki karanlık içinde olacaklar, buyurdu.

Yahudî:

- Sırat Köprüsünü ilk olarak kimler geçecekler? diye sordu.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Muhâcirlerin fakirleri, buyurdu.

Yahudî:

- Cennete girerlerken hediyeleri ne olacak? diye sordu.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Balık ciğərinin sarkmış olan ucu (fazlalığı), buyurdu.

Yahudî:

- Bunun akabindeki gıdaları ne olacak? diye sordu.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Onlara, cennetin etrafında otlanan öküz kesilir, buyurdu.

Yahudî:

— Bunun üzerine ne içecekler? diye sordu.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

— Orada Selsebil adı verilen pınardan (içerler), buyurdu.

Yahudî:

- Doğru söyledin, dedi ve ardından:

- Ben sana yeryüzünde bulunanlardan ancak bir peygamberin veya bir iki kişinin bilebileceği bir şeyi daha sormaya geldim, dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Bunları sana anlatırsam, sana bir faydası olur mu? diye sordu.

Yahudî:

- Anlatacaklarını kulaklarımla dinleyeceğim, dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Sor, buyurdu.

Yahudî:

- Sana, çocuk (anne ve babasına nasıl benzer) konusunu sormaya geldim, dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Erkeğin menisi beyaz, kadının menisi ise sarıdır. Kadınla erkek birleştikleri zaman erkeğin menisi kadının menisine üstün gelirse, Allah'ın izniyle çocuk erkek olur. Kadının menisi erkeğin menisine üstün

gelirse, Allah'ın izniyle çocuk kız olur, buyurdu.

Yahudî:

- Doğru söyledin, sen gerçekten peygambersin, dedi.Sonra oradan ayrılıp gitti.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Allah Teâlâ bana bildirmeden önce, bu adamın bana sorduğu şeyleri ben daha önce bilmiyordum."¹ buyurdu.

• CENNETLİKLERİN YİYECEKLERİNİN ÖZELLİKLERİ

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

(ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ ﴿٧٠﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِنْ ذَهَبٍ
وَأَكْوَابٍ وَفِيهَا مَا)

[سورة الزخرف الآيتان: 70-71]

"(Cennetliklere şöyle denilir:) Siz ve sizin gibi olan mü'minler, ağırlanmış olarak ve neşe içerisinde cennete girin. Onların etrafında altın tepsiler ve kadehler dolaştırılır. Orada canlarının çektiği ve gözlerinin (bakmaktan) zevk aldığı her şey vardır. Ve onlara: Siz, orada ebedî kalıcısınız, denilir."²

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

((✓ . - , + *) (' & % \$ # "))

[سورة الرعد الآية: 35]

"Takvâ sahiplerine (muttakilere) vâdolunan cennetin özelliği şudur: (Ağaçları ve saraylarının) altından ırmaklar akar. Meyveleri gibi gölgeleri de devamlıdır (kesintiye uğramaz)."³

3. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

(: 9 8 7 6 5 4 3 2) [سورة الواقعة الآيتان: 20-21]

"(Onların etrafında hizmet eden ölümsüz gençler) seçip beğendikleri meyveleri ve canlarının çektiği kuş etlerini onlara takdim ederler."⁴

¹ Müslim; hadis no: 3329.

² Zuhuf Süresi: 70-71

³ Ra'd Süresi: 35

⁴ Vâkia Süresi: 20-21

4. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

(كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا ﴿٢٤﴾ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ) [سورة الحاقة الآية: 24]

"(Onlara şöyle denilir:) Geçmiş günlerde (dünyada iken) yapmış olduğunuz sâlih amellerinize karşılık olarak âfiyetle yiyin, için."¹

5.Ebu Saïd el-Hudrî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((تَكُونُ الْأَرْضُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ خُبْزَةً وَاحِدَةً، يَتَكَفَّوْهَا الْجَبَّارُ بِيَدِهِ، كَمَا يَكْفُو أَحَدُكُمْ خُبْزَتَهُ فِي السَّفَرِ نَزُلًا لِأَهْلِ الْجَنَّةِ. فَأَتَى رَجُلٌ مِنَ الْيَهُودِ فَقَالَ: بَارَكَ الرَّحْمَنُ عَلَيْكَ يَا أَبَا الْقَاسِمِ! أَلَا أَخْبِرُكَ بِنُزُلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ قَالَ: بَلَى، قَالَ: تَكُونُ الْأَرْضُ خُبْزَةً وَاحِدَةً كَمَا قَالَ النَّبِيُّ ^، فَظَرَ النَّبِيُّ ^ إِلَيْنَا، ثُمَّ ضَحِكَ حَتَّى بَدَتْ نَوَاجِذُهُ، ثُمَّ قَالَ: أَلَا أَخْبِرُكَ بِإِدَامِهِمْ؟ قَالَ: إِدَامُهُمْ بِالْأَمِّ وَنُونٌ. قَالُوا: وَمَا هَذَا؟ قَالَ: ثَوْرٌ وَنُونٌ، يَأْكُلُ مِنْ زَائِدَةٍ كَبِدِهِمَا سَبْعُونَ أَلْفًا.)) [

متفق عليه]

"Kıyâmet günü yeryüzü, tek bir çörek gibi olacaktır. Cebbâr olan Allah Teâlâ onu, cennetliklere azık olarak ikram etmek için elinde çevirecektir. Tıpkı sizin yolculuk sırasında çöreğınızı elinizde çevirdiğiniz gibi.

Bu sırada yahudilerden bir adam gelerek:

- Yâ Ebâ'l-Kâsım! (Ey Kâsım'ın babası!) Rahman seni mübârek kılsın! Kıyâmet günü cennetliklere (Allah tarafından) ne ikram edilecek, sana haber vereyim mi? dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Evet, söyle bakalım! dedi.

Adam, -tıpkı Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in söylediği gibi-:

- Yeryüzü bir tek çörek olur! dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bize baktı ve sonra azı dişleri görünürcesine gülümsedi.

¹ Hâkka Süresi: 24

Adam:

- Peki, cennetliklerin bu çöreğinin yanında yiyecekleri katıkları nedir, sana haber vereyim mi? dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Evet, söyle bakalım, dedi.

Adam:

- Bâlâm ve Nûn'dur, dedi.

Sahâbe:

- Bu da nedir? diye sordular.

Adam:

- Öküz ve balıktır, bu ikisinin ciğerinin sarkmış olan ucundan (fazlalığından) yetmiş bin kişi yer, diye cevap verdi."¹

6. Câbir'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işittim:

((إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ يَأْكُلُونَ فِيهَا، وَيَشْرَبُونَ، وَلَا يَنْفِلُونَ، وَلَا يَبُولُونَ، وَلَا يَتَغَوَّطُونَ، وَلَا يَمْتَخِطُونَ، قَالُوا: فَمَا بَالُ الطَّعَامِ؟ قَالَ جُشَاءٌ وَرَشْحٌ مَرَشْحِ الْمِسْكِ، يُلْهَمُونَ التَّسْبِيحَ وَالتَّحْمِيدَ كَمَا يُلْهَمُونَ النَّفْسَ.)) [أخرجه مسلم]

"Cennetlikler cennette yerler ve içerler. Fakat tükürmezler, küçük ve büyük abdestlerini gidermezler ve de sümükürmezler!

Sahâbe:

- Peki yedikleri ne olur? diye sordular.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Geğirmek ve misk sızıntısı gibi ter! Onlara tıpkı nefes ilham olduğuna gibi, tesbih ve tahmid ilham olunur."²

7. Utbe b. Abd es-Sülemi'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

"Ben, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ile beraber otururken bir bedevî geldi ve şöyle dedi:

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 6520, Lafiz, Buhâri'ye âittir. Müslim; hadis no: 2792.

² Müslim; hadis no: 2835.

((يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَسْمَعُكَ تَذَكُّرُ شَجَرَةٍ فِي الْجَنَّةِ لَا أَعْلَمُ فِي الدُّنْيَا شَجَرَةً أَكْثَرَ شَوْكًا مِنْهَا - يَعْنِي الطَّلْحَ - ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: فَإِنَّ اللَّهَ يَجْعَلُ مَكَانَ كُلِّ شَوْكَةٍ مِثْلَ خِصْيَةِ التَّيْسِ الْمَلْبُودِ - يَعْنِي الْمَخْصِي - فِيهَا سَبْعُونَ لَوْنًا مِنَ الطَّعَامِ لَا يُشْبِهُ لَوْنَهُ لَوْنُ الْآخَرِ.)) [أخرجه الطبراني في الكبير وفي مسند الشاميين]

"Ey Allah'ın elçisi! Duyduğuma göre sen, cennette Talh¹ (muz) ağacının bulunduğunu söylüyormuşsun. Fakat ben yeryüzünde ondan daha dikenli bir ağaç olduğunu bilmiyorum, dedi.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Şüphesiz Allah Teâlâ, onun her dikeninin yerine bir meyve yaratmıştır ki bu meyveler, iğdiş edilmiş (kırılmış) teke testisine (erbezine) benzer. Onlarda yetmiş tat vardır ve hiçbirinin tadı, diğerinin tadına benzemez." buyurdu.²

• CENNETLİKLERİN İÇECEKLERİNİN ÖZELLİKLERİ:

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

(إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ﴿٥﴾) [سورة الإنسان الآية: 5]

"Şüphesiz iyi kimseler (doğruluk ve ibâdet ehli), kâfûr (suyu) karıştırılmış bir kâsedan cennet şarabı içerler."³

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

(} ~ كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا ﴿١٧﴾) [سورة الإنسان الآية: 17]

"Cennette onlara, bir kâsedan, içerisine zencefil karıştırılmış olan cennet şarabı içirilir (ikram edilir)."⁴

3. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

(يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْمُومٍ ﴿٢٥﴾ خِتْمُهُ مِسْكٌَ وَفِي

وَمِزَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ ﴿٢٧﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢٨﴾) [سورة المطففين الآيات: 25-28]

"Kendilerine ağzı mühürlü hâlis bir şarap içirilir (ikram edilir). Onun içiminin sonunda misk kokusu vardır. İşte yarışacak olanlar, onda (bu

¹ Bir çeşit dikenli akasya ağacıdır. Botanik bilimindeki adı; Acacia Gummifera'dır. (Çeviren)

² Hadis sahihtir. Taberânî; "el-Mu'cemu'l-Kebîr"; c:7, s: 130. Şamlıların Müsnedi; c: 1, s: 282. Bkz: "Silsiletu'l-Ehâdisi's-Sahihâ"; hadis no: 2734.

³ İnsan Sûresi: 5.

⁴ İnsan Sûresi: 17.

kalıcı cennet nimetlerine sahip olmak için) yarışsınlar! O şarabın karışımı, (cennette yüksek oluşundan dolayı) Tesnîm (diye bilinen pınardan)dir. O (Tesnîm), Allah'a yakın olanların içecekleri bir pınardır."¹

4. İbn-i Ömer'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((الْكُوْثَرُ نَهْرٌ فِي الْجَنَّةِ، حَافَتَاهُ مِنْ ذَهَبٍ، وَمَجْرَاهُ عَلَى الدَّرِّ وَالْيَاقُوتِ،
تُرْبَتُهُ أَطْيَبُ مِنَ الْمِسْكِ، وَمَاؤُهُ أَحْلَى مِنَ الْمَسَلِ، وَأَبْيَضُ مِنَ الثَّلْجِ.))

[أخرجه الترمذي وابن ماجه]

"Kevser, cennette bir ırmaktır. İki yakası (kıyısı) da altındandır. Suyu, inci ve yâkutun üzerinden akar. Toprağı miskten daha güzel kokuludur. Suyu baldan daha tatlı ve kardan daha beyazdır."²

• CENNETİN AĞAÇ VE MEYVELERİNİN ÖZELLİKLERİ:

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

(m l k j i h g) [سورة الإنسان الآية: 14]

"Cennet ağaçlarının gölgeleri üzerlerine sarkar ve meyveleri devşirmeleri onlara pek kolay kılınır."³

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

(إِنَّ الْمُنْفِقِينَ فِي ظِلِّ وَعُيُونِ) [سورة المرسلات الآية: 41-42]

[سورة المرسلات الآية: 41-42]

"Şüphesiz takvâ sahipleri (kıyâmet günü) ağaçların gölgelerinde ve pınarların başlarında ve canlarının çektiği türlü türlü meyvelerin arasında olurlar."⁴

3. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

(r q p o n m l k) [سورة ص الآية: 51]

"(O cennetlikler), orada süslü koltuklara yaslanarak (canlarının çektiği ve gözlerinin bakmaktan zevk aldığı) türlü türlü meyveler ve içecek isterler."¹

¹ Mutaffifin Süresi: 25-28.

² Hadis, sahihtir. Tirmizi; hadis no: 3361, Lafiz, Tirmizi'ye âittir. İbn-i Mâce; hadis no: 4334.

³ İnsan Süresi: 14.

⁴ Mürselât Süresi: 41-42.

4. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[سورة محمد الآية: 15] (... v utsr ...)

"Orada türlü türlü meyveler, onlar (takvâ sahipleri) içindir."²

5. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[سورة النبأ الآيتان: 31-32] (' & % \$ # " !)

"Şüphesiz takvâ sahipleri için (cennete girmek sûretiyle) bir kurtuluş, büyük bahçeler ve üzüm bağları vardır."³

6. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[سورة الرحمن الآية: 52] (` _ ^] \ [)

"Bu iki cennette her meyveden çift çift (iki sınıf) vardır."⁴

7. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[سورة الرحمن الآية: 68] (% \$ # " !)

"Bu iki cennette her türlü meyveler, hurma ve nar vardır."⁵

8. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[سورة الدخان الآية: 55] (ءَامِنِينَ } | {)

"(O takvâ sahipleri) orada (cennette canlarının çektiği ve gözlerinin bakmaktan zevk aldığı) her türlü meyveyi (kesintiye uğramaktan ve yok olmaktan) emîn bir şekilde isterler."⁶

9. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

` _ ^] \ [Z Y X W V U T S)
(i l k j i h g f e d c b a

[سورة الواقعة الآيات: 27-33]

¹ Sâd Süresi: 51.

² Muhammed Süresi: 15.

³ Nebe Süresi: 31-32.

⁴ Rahman Süresi: 52.

⁵ Rahman Süresi: 68.

⁶ Duhân Süresi: 55.

"Ashâb-ı yemîn (amel defterleri sağ taraflarından verilenler) ki ne mutlu o Ashâb-ı yemîne! Onların makamları ve mükâfâtları ne büyüktür! (Dikensiz) kiraz ağacı, meyveleri salkım salkım dizili muz ağaçları, (yok olmayan) sürekli gölgeler, şırıl şırıl akan sular, tükenmeyen, eksilmeyen ve (hiç kimse tarafından) yasaklanmayan sayısız meyveler içindedirler."¹

10. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿ ~ عَالِيكُمْ ۚ قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ ۚ كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا فِي ۝﴾

الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ ﴿ ۲۴ ﴾ [سورة الحاقة الآيات: 22-24]

"O, meyveleri (ayakta duran, oturan ve uzanmış olan herkesin elleriyle koparabilecekleri şekilde) sarkmış olan (yeri ve makamı) yüksek bir cennettir. (Cennetliklere şöyle denilir:) Geçmiş günlerde (dünyada iken) yapmış olduğunuz sâlih amellerinize karşılık olarak âfiyetle yiyin, için."²

11. Mâlik b. Sa'saa'nın -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet ettiği Mirac kıssasında Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((وَرُفِعَتْ لِي سِدْرَةٌ الْمُنْتَهَى، فَإِذَا نَبِقُهَا كَأَنَّهُ قِلَافٌ هَجَرَ، وَوَرَقُهَا كَأَنَّهُ آذَانُ الْفُيُولِ، فِي أَصْلِهَا أَرْبَعَةٌ أَنهَارٍ: نَهْرَانِ بَاطِنَانِ، وَنَهْرَانِ ظَاهِرَانِ، فَسَأَلْتُ جِبْرِيْلَ، فَقَالَ: أَمَّا الْبَاطِنَانِ فَفِي الْجَنَّةِ، وَأَمَّا الظَّاهِرَانِ: النَّيْلُ وَالْفُرَاتُ.)) [متفق عليه]

"Sonra Sidretül-Müntehâ'ya çıkarıldım (yaklaştırıldım). Bir de baktım ki (büyüklüğü, Medine yakınındaki) Hecer (beldesinin) testileri (cereleri) ve yaprakları fillerin kulakları gibi olan Sidre ağacının meyvesi ile Sidretül-Müntehâ'nın kökünden çıkan, ikisi içinden, ikisi de dışından akan dört ırmak gördüm. Cebrail'e:

- Bunlar nedir? diye sordum.

Bunun üzerine Cebrail -aleyhisselâm- şöyle cevap verdi:

- İçten akan iki ırmak, cennettir. Dıştan akan iki ırmak ise, Nil ve

¹ Vâkıa Süresi: 27-33.

² Hâkka Süresi: 22-24.

Fırat'tır."¹

12. Ebu Saïd el-Hudrî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَشَجْرَةً يَسِيرُ الرَّكَّابُ الْجَوَادُ أَوْ الْمُضَمَّرُ السَّرِيعُ مِائَةَ عَامٍ
مَا يَقْطَعُهَا.)) [متفق عليه]

"Şüphesiz cennette öyle bir ağaç vardır ki, bir süvâri, talimli veya süratli iyi cins bir at ile yüz sene (dallarının gölgesinde) yürüse, yine de onu bitiremez."²

13. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَا فِي الْجَنَّةِ شَجْرَةٌ إِلَّا وَسَافُهَا مِنْ ذَهَبٍ.)) [أخرجه الترمذي]

"Cennette gövdesi altından olmayan hiçbir ağaç yoktur."³

• CENNET IRMAKLARININ ÖZELLİKLERİ:

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

p o n m l k j i h g f e d)
[سورة البروج الآية: 11] (s r q

"Şüphesiz îmân edip güzel davranışlarda bulunanlara, (köşklerinin) altından ırmaklar akan cennetler vardır. İşte büyük kurtuluş, budur."⁴

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

edcb a ` _ ^] \ [Z Y X W V)
v u t s r q p o n m l k j i h g f
[سورة محمد الآية: 15] (... t y x w

"Takvâ sahiplerine (muttakilere) vâdolunan cennetin özelliği şudur: İçerisinde bozulmayan sudan ırmaklar, tadı değişmeyen süten

¹ Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhârî; hadis no: 3207. Lafız, Buhârî'ye âittir. Müslim; hadis no: 162.

² Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhârî; hadis no: 6553. Lafız, Buhârî'ye âittir. Müslim; hadis no: 2828.

³ Hadis, sahihtir. Tirmizî; hadis no: 2525. Bkz: "Sahihu'l-Câmi"; hadis no: 5647.

⁴ Burûc Süresi: 11.

ırmaklar, içenlere lezzet veren şaraptan ırmaklar ve süzme baldan ırmaklar vardır. Orada türlü türlü meyveler, onlar içindir. Rablerinden de bağışlanma vardır."¹

3. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

(d E D C B A @ ? > = < ; :)

[سورة القمر الآيات: 54-55]

"Şüphesiz takvâ sahipleri (kiyâmet günü) büyük cennetlerde ve geniş ırmakların kenarlarında, son derece kuvvetli o hükümdarın, (hiçbir boş söz ve günahın olmayacağı) hak meclisinde her şeye gücü yeten hükümdar (olan Allah)'ın huzurunda yerlerini olacaklardır."²

4. Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((... بَيْنَمَا أَنَا أُسِيرُ فِي الْجَنَّةِ إِذَا أَنَا بِنَهْرٍ حَافَتَاهُ قِبَابُ الدَّرِّ الْمُجَوَّفِ،
قُلْتُ: مَا هَذَا يَا جِبْرِيْلُ؟ قَالَ: هَذَا الْكَوْثَرُ الَّذِي أَعْطَاكَ رَبُّكَ، فَإِذَا طِيْبُهُ أَوْ طِيْبُهُ
مِسْكٌ أَذْفَرُ.)) [أخرجه البخاري]

"Ben, cennette gezerken bir de baktım ki, iki yakası içi boş inciden kubbelerle dolu olan bir ırmağın yanındayım. Ben:

- Ey Cebrail bu nedir? diye sordum.

Cebrail:

- İşte bu, Rabbinin sana vermiş olduğu Kevser'dir, diye cevap verdi.

- Bunun üzerine bir de ne göreyim, Kevser'in kokusu veya toprağı, burcu burcu kokan misktir."³

5. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((سَيْحَانُ وَجَيْحَانُ وَالْفُرَاتُ وَالنَّيْلُ، كُلُّ مِنْ أَنْهَارِ الْجَنَّةِ.)) [أخرجه مسلم]

"Seyhan, Ceyhan, Fırat ve Nil'in hepsi, cennet ırmaklarıdır."⁴

¹ Muhammed Süresi: 15.

² Kamer Süresi: 54-55.

³ Buhârî; hadis no: 6581.

⁴ Müslim; hadis no: 2839.

• CENNET PINARLARININ (KAYNAKLARININ) ÖZELLİKLERİ:

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[سورة الحجر الآية: 45] (﴿ ٤٥ ﴾) إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ

"Şüphesiz takvâ sahipleri (kıyâmet günü) cennetlerde ve pınarların başlarında olacaklardır."¹

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

" ! ﴿ ٥ ﴾) إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا

[سورة الإنسان الآيتان: 5-6] ((' & % \$

"Şüphesiz iyi kimseler (doğruluk ve ibâdet ehli), kâfûr (suyu) karıştırılmış bir kâsedden cennet şarabı içerler. Bu (kâfûr suyu karıştırılmış olan şarap), Allah'ın has kullarının içtikleri ve diledikleri gibi akıttıkları bir pınardır."²

3. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

- [سورة المطففين الآيتان: 27-28] (﴿ ٢٧ ﴾) وَمِنْ أُمَّةٍ مِنْ تَسْنِيمٍ ﴿ ٢٨ ﴾) عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ

[28

"O şarabın karışımı, (cennette yüksek oluşundan dolayı) Tesnim (diye bilinen pınardan)dır. O, Allah'a yakın olanların içecekleri bir pınardır."³

4. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[سورة الرحمن الآية: 50] (U T S R)

"Bu iki cennetin içinde akıp giden iki pınar vardır."⁴

5. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[سورة الرحمن الآية: 66] (﴿ ٦٦ ﴾) فِيهِمَا عَيْنَانِ نَضَّاخَتَانِ

" Bu iki cennetin içinde durmadan fışkıran iki pınar vardır."⁵

6. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

¹ Hicr Süresi: 45.

² İnsan Süresi: 5-6.

³ Mutaffifin Süresi: 25-28.

⁴ Rahman Süresi: 50.

⁵ Rahman Süresi: 66.

{ ~ كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا ﴿١٧﴾ عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا ﴿١٨﴾ }

[سورة الإنسان الآية: 17-18]

"Cennette onlara, bir kâsededen, içerisine zencefil karıştırılmış olan cennet şarabı içirilir (ikram edilir). Bu şarap, (güven içinde içilmesi ve hazmı kolay olduğundan dolayı) Selsebil adı verilen bir pınardandır."¹

• **CENNETLİKLERİN KADINLARININ (EŞLERİNİN) ÖZELLİKLERİ:**

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

{ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿١٥﴾ }

[سورة آل عمران الآية: 15]

"(Allah'ın kendisini murakabe ettiğini bilen ve O'nun azabından korkan) takvâ sahipleri için Rableri nezdinde (köşkleri ve ağaçlarının) altından ırmaklar akan, orada ebedî olarak kalacakları cennetler, (hayız, nifas ve kötü ahlaktan uzak) tertemiz eşler ve hepsinin üstünde Allah'ın rızası vardır. Allah kullarının (bütün sırlarını) hakkıyla gören (ve onların hallerini hakkıyla bilen)dir."²

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

{ z y x w v u t s r q }

{ ~ مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٦﴾ وَنُلَّةٌ مِنَ الْآخِرِينَ ﴿٤٠﴾ }

[سورة الواقعة الآيات: 35-40]

"Gerçekten biz, hürileri (cennetliklerin eşlerini), apayrı bir biçimde (dünyadakinden farklı olarak noksansız bir şekilde) yarattık. Onları, bâkire kızlar, kocalarına âşık yaşıtlar kıldık. Onları ashâb-ı yemin için yarattık. Bunların (ashâb-ı yemin'in) birçoğu önceki ümmetlerden, birçoğu da sonraki ümmetlerdendir."³

3. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

{ وَعِنْدَهُمْ قَصِيرَاتُ الْظَّرْفِ عِينٌ ﴿٤٨﴾ كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَكْنُونٌ ﴿٤٩﴾ }

[سورة الصافات الآيات: 48-49]

"Cennetliklerin yanlarında güzel bakışlarını onlara tahsis etmiş (kocalarından başkalarına bakmayan), iri gözlü eşler vardır. Onlar, el

¹ İnsan Süresi: 17-18.

² Âl-i İmran Süresi: 15.

³ Vâkıa Süresi: 35-40.

değmemiş saklı yumurta gibi bembeyazdır."¹

4. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

(M E D C B A @ ? > = < ;)

[سورة الواقعة الآيات: 22-24]

"(Cennetliklere, dünyada) yapmakta oldukları sâlih amellerine karşılık olarak, saklı inciler gibi iri gözlü hûriler vardır."²

5. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا ﴾ ~ } | { z y x w v)

[سورة الرحمن الآيات: 56-58] (﴿ كَذَّبَانِ ﴿۵۷﴾ كَانْتَهِنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ ﴾)

"Oralarda (yatakların üzerinde) gözlerini yalnızca eşlerine çevirmiş güzel kadınlar vardır ki, bunlardan önce onlara ne bir insan, ne de bir cin dokunmuştur (onlarla ne bir insan, ne de bir cin cimâ etmiştir). O halde (ey cinler ve insanlar!) Rabbinizin nimetlerinden hangi birini yalanlıyorsunuz. Onlar, (berraklık ve güzellikte) sanki yâkut ve mercandırlar."³

6. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

65 4 3 2 1 0 / . - , +)

[سورة الرحمن الآيات: 70-72] (8 7)

"O dört cennette güzel huylu ve güzel yüzlü eşler vardır. O halde (ey cinler ve insanlar!) Rabbinizin nimetlerinden hangi birini yalanlıyorsunuz. Otağlar içinde eşlerine tahsis edilmiş huriler (göz bebekleri simsiyah, göz akı bembeyaz olan kadınlar) vardır."⁴

7. Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzî olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((لَرَوْحَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ غَدَوَةٌ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا، وَلَقَابُ قَوْسٍ أَحَدِكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ أَوْ مَوْضِعُ قَيْدٍ - يَعْنِي سَوْطَةٌ - خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا، وَلَوْ أَنَّ

¹ Sâffât Süresi: 48-49.

² Vâkia Süresi: 22-24.

³ Rahman Süresi: 56-58.

⁴ Rahmân Süresi: 70-72

امْرَأَةٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ اطَّلَعَتْ إِلَى أَهْلِ الْأَرْضِ لِأَضَاءَتِ مَا بَيْنَهُمَا، وَلَمَلَاتُهُ
رِيحًا، وَلَنَصِيفُهَا عَلَى رَأْسِهَا خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.)) [متفق عليه]

"Allah yolunda akşam veya sabah cihâd için yola çıkmak, dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır. Sizden birinizin yayı veya kamçısı kadar cennetteki bir yer, dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır. Şayet cennet ehlinden bir kadın, yeryüzü ehline görünecek olsaydı, yerle gök arasını aydınlatır ve onu güzel koku ile doldururdu. Cennet ehlinden bir kadının başındaki örtüsü, dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır."¹

8. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ أَوَّلَ زُمْرَةٍ تَدْخُلُ الْجَنَّةَ عَلَى صُورَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ، وَالتِّي تَلِيهَا عَلَى
أَضْوَاءِ كَوْكَبٍ دُرِّيٍّ فِي السَّمَاءِ، لِكُلِّ امْرِيٍّ مِنْهُمْ زَوْجَتَانِ اثْنَتَانِ، يُرَى مَخُّ
سُوقِهِمَا مِنْ وَرَاءِ اللَّحْمِ، وَمَا فِي الْجَنَّةِ أَعْرَبُ.)) [متفق عليه]

"Cennete ilk girecek zümre, ayın on dördüncü gecesindeki dolunay sûretinde olacaktır. Onların peşinden girecek zümre ise, gökteki parlak yıldız sûretinde olacaktır. Onlardan her birisine (dünya kadınlarından) iki eş vardır. Onların bacaklarının iliği, etinin üzerinden görünür. Cennette bekâr yoktur."²

• CENNETİN GÜZEL KOKULARI:

Cennetin ıtırları ve güzel kokuları, cennetliklere, onların makamlarına ve derecelerine göre farklılık arzeder.

1. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ أَوَّلَ زُمْرَةٍ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ عَلَى صُورَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ، ثُمَّ الَّذِينَ
يَلُونَهُمْ عَلَى أَشَدِّ كَوْكَبٍ دُرِّيٍّ فِي السَّمَاءِ إِضَاءَةً، لَا يُبُولُونَ وَلَا يَتَغَوَّطُونَ، وَلَا
يَتَفَلُّونَ وَلَا يَمْتَخِطُونَ، أَمْشَاطُهُمُ الذَّهَبُ، وَرَشْحُهُمُ الْمِسْكُ، وَمَجَامِرُهُمُ
الْأَلْوَةُ -الْأَلَنْجُوجُ، عُوْدُ الطَّيْبِ- وَأَزْوَاجُهُمُ الْحُورُ الْعَيْنُ، عَلَى خَلْقِ رَجُلٍ

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 2796, Lafız, Buhâri'ye âittir. Müslim; hadis no: 1880.

² Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 3246. Müslim; hadis no: 2834. Lafız, Müslim'e âittir.

وَاحِدٍ، عَلَى صُورَةِ أَبِيهِمْ آدَمَ، سِتُّونَ ذِرَاعًا فِي السَّمَاءِ.)) [متفق عليه]

"Şüphesiz cennete ilk girecek zümre, ayın on dördüncü gecesindeki dolunay sûretinde olacaktır. Onların ardından girecek zümre ise, gökteki parlak yıldız sûretinde olacaktır. Onlar cennette işemezler, büyük abdestlerini gidermezler, tükürmezler ve de sümürmezler. Oradaki tarakları, altındandır. Terlerinin kokusu, misktir. Buhurdanları (içinde buhur yakılan kapları)nın yakıtı, hint udu (buhuru)ndandır. Onların eşleri hürilerdir. Onların yaratılışları, bir erkeğin yaratılışı gibidir. Babaları Âdem -aleyhisselâm-'ın sûretinde göğe doğru altmış arşın boyundadır."¹

2. Abdullah b. Amr'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَنْ قَتَلَ مُعَاهِدًا لَمْ يَرِحْ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ، وَإِنَّ رِيحَهَا يُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ

أَرْبَعِينَ عَامًا.)) [أخرجه البخاري]

"Kim, haksız yere bir muâhedi (zimmet ehlinde anlaşmalı birisini) öldürürse, cennetin kokusunu koklayamaz. Oysa ki cennetin kokusu, kırk yıllık mesâfeden hissedilir."²

2. Başka bir rivâyette ise, hadisin sonunda şöyle buyurmuştur:

((وَإِنَّ رِيحَهَا لَيُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ سَبْعِينَ خَرِيفًا.)) [أخرجه الترمذي وابن ماجه]

"... Oysa ki cennetin kokusu, yetmiş yıllık mesâfeden hissedilir."³

• CENNETLİKLERİN HANIMLARININ ŞARKILARI:

Abdullah b. Ömer'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ أَزْوَاجَ أَهْلِ الْجَنَّةِ لَيُغْنِينَ أَزْوَاجَهُنَّ بِأَحْسَنِ أَصْوَاتٍ سَمِعَهَا أَحَدٌ قَطًّا،

إِنَّ مِمَّا يُغْنِينَ بِهِ: نَحْنُ خَيْرُ الْحَسَانِ، أَزْوَاجُ قَوْمٍ كِرَامٍ، يَنْظُرُونَ بِقُرَّةِ أَعْيَانٍ.

وَإِنَّ مِمَّا يُغْنِينَ بِهِ: نَحْنُ الْخَالِدَاتُ فَلَا يَمُتُّنَهُ، نَحْنُ الْأَمْنَاتُ فَلَا يَخْفَنَهُ،

¹ Buhârî; hadis no: 3166.

² Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhârî; hadis no: 3246. Müslim; hadis no: 2834. Lafız, Müslim'e âittir.

³ Hadis, sahihtir. Tirmizî; hadis no: 1403. Bkz: Sahih-i Sünen-i Tirmizî; hadis no: 1132. İbn-i Mâce; hadis no: 2687. Bkz: Sahih-i İbn-i Mâce; hadis no: 2176.

نَحْنُ الْمُقِيمَاتُ فَلَا يَظَعَنَّهٗ.)) [أخرجه الطبراني في الأوسط]

"Şüphesiz cennetliklerin hanımları, hiç kimsenin asla işitmediği en güzel seslerle kocalarına şarkı söylerler. Onların söylediği şarkılardan bazıları şunlardır:

- Bizler, güzel huylu ve güzel yüzlü kadınlarız.
- Bizler, gözlerinin nuru ile bakan kıymetli bir topluluğun eşleriyiz.

Yine onların söylediği şarkılardan bazıları şunlardır:

- Bizler ebedileriz, artık hiç ölmeyiz!
- Bizler emniyetteyiz, artık hiç korkmayız.
- Bizler, yerliyiz (mukimizleriz), artık göç etmeyiz."¹

• CENNETLİKLERİN EŞLERİYLE CİNSEL İLİŞKİYE GİRMELERİ:

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

... - , + *) (' & % \$ # " !)
[سورة يس الآيتان: 55-56] (○ /

"O gün cennetlikler,gerçekten her türlü nimetler içinde zevk sürerler. (Eşleriyle cinsel ilişkiye girerler.) Onlar ve eşleri gölgeliklerde süslü koltuklara yaslanırlar."²

2. Zeyd b. Erkam'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ الرَّجُلَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ لَيُعْطَى قُوَّةَ مِائَةِ رَجُلٍ فِي الْأُكْلِ وَالشُّرْبِ وَالشَّهْوَةِ وَالْجِمَاعِ. فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْيَهُودِ: فَإِنَّ الَّذِي يَأْكُلُ وَيَشْرَبُ تَكُونُ لَهُ الْحَاجَةُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: حَاجَةُ أَحَدِهِمْ عَرَقٌ يَفِيضُ مِنْ جُلْدِهِ، فَإِذَا بَطْنُهُ قَدْ ضَمِرَ.)) [أخرجه الطبراني والدارمي]

"Şüphesiz cennetliklerden bir erkeğe yeme, içme, şehvet ve cinsel ilişkiye girme konularında tam yüz erkek gücü verilir.

Bunun üzerine yahudilerden birisi:

¹Hadis,sahihdir.Taberâni; "el-Mu'cemu'l-Evsat"; hadis no: 4917.Bkz:Sahihu'l-Câmi';hadis no: 1561.

² Yâsin Sûresi: 55-56

- Yiyen ve içen kimsenin (tuvâlete çıkmak gibi) bir ihtiyacı olur. (Bu ihtiyacını nasıl giderir?) dedi.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

- Onlardan (cennetliklerden) birisinin ihtiyacı, teninden ter şeklinde çıktıktan sonra karnı hemen zayıflar."¹

3. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! هَلْ نَصِلُ إِلَى نِسَائِنَا فِي الْجَنَّةِ؟ فَقَالَ: إِنَّ الرَّجُلَ

لَيَصِلُ فِي الْيَوْمِ إِلَى مِائَةِ عَذْرَاءٍ.)) [أخرجه الطبراني في الأوسط وأبو نعيم في صفة الجنة]

"Ey Allah'ın elçisi!Cennette kadınlarımızla (eşlerimizle) cinsel ilişkiye girecek miyiz? diye sordular.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

- Şüphesiz bir erkek, (cennette) bir günde yüz bâkire kızla cinsel ilişkiye girecektir."²

• CENNETTE ÇOCUK İHTİYACI:

Ebu Saïd el-Hudrî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((أَلْمُؤْمِنُ إِذَا اشْتَهَى الْوَلَدَ فِي الْجَنَّةِ كَانَ حَمْلُهُ وَوَضَعُهُ وَسِنَّهُ فِي سَاعَةٍ

كَمَا يَشْتَهِي.)) [أخرجه أحمد والترمذي]

"Mü'min cennette çocuk arzu ettiği zaman; onun (çocuğun annesinin karnındaki) hâmileliği, doğması ve yaşının kemâle ermesi (ki o yaş da otuzdur), (erkek veya kız çocuk) arzu ettiği gibi bir anda olur."³

• CENNETLİKLERİN NİMETLERİNİN SÜREKLİ OLUŞU:

Cennetlikler cennete girdikleri zaman, melekler onları karşılar ve

¹ Hadis, sahihtir. Taberânî; "el-Mu'cemu'l-Kebîr"; c:5, s: 187. Lafız, Taberânî'ye âittir. Dârimî; hadis no: 2721. Bkz: Sahihu'l-Câmi';hadis no: 1627.

² Hadis, sahihtir. Taberânî; "el-Mu'cemu'l-Evsat"; hadis no:5263. Ebu Nuaym;'Sifetul-Cenneh'; hadis no: 373.Bkz: 'Silsiletu'l-Ehâdisi's-Sahîha'; hadis no: 367.

³ Hadis, sahihtir. İmam Ahmed; hadis no: 11079. Tirmizî; hadis no: 2563. Bkz: Sahih-i Sünen-i Tirmizî; hadis no: 2077.

onları, cennetteki nimetler içerisinde ve kalıcı olmak gibi, hiç kimsenin onun gibisini iştirmediği bir müjdeyle müjdelerler.

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

1 √ . - ,+ *) (' & % \$ # ")

[سورة الرعد الآية: 35] (9 8 7 6 5 4 3 2

"Takvâ sahiplerine (muttakilere) vâdolunan cennetin özelliği şudur: (Ağaçları ve saraylarının) altından ırmaklar akar. Meyveleri gibi gölgeleri de devamlıdır (kesintiye uğramaz). İşte bu (mükâfât), (Allah'tan gereği gibi) korkanların sonudur. Kâfirlerin sonu ise, ateştir."¹

2. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((يُنَادِي مُنَادٍ: إِنَّ لَكُمْ أَنْ تَصِحُّوا فَلَا تَسْقُمُوا أَبَدًا، وَإِنَّ لَكُمْ أَنْ تَحْيُوا فَلَا تَمُوتُوا أَبَدًا، وَإِنَّ لَكُمْ أَنْ تَشَبُّوا فَلَا تَهْرَمُوا أَبَدًا، وَإِنَّ لَكُمْ أَنْ تَنْعَمُوا فَلَا تَبْأَسُوا أَبَدًا، فَذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: (وَنُودُوا أَنْ تِلْكَ الْجَنَّةُ أُوْرِثْتُمْوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ))

[أخرجه مسلم]

"Cennette (cennetliklere) bir münâdi çağrıda bulunarak şöyle seslenir: Sizler dâima sıhhatli olacaksınız, asla hastalanmayacaksınız. Sizler dâima yaşayacaksınız, asla ölmeyeceksiniz. Sizler dâima gençler olarak kalacaksınız, asla yaşlanmayacak-sınız (ihtiyarlamayacaksınız). Nimetler içerisinde (müreffeh bir hayat) yaşayacak-sınız. Asla sıkıntı ve yokluk çekmeyeceksiniz. Nitekim bunu doğrudan Allah -azze ve celle-'nin şu sözüdür:

'Onlara: (Dünyada) yapmış olduğunuz sâlih amellerinize karşılık olarak ona vâris kılındığınız cennet işte budur! diye seslenilir."²

3. Câbir'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ! هَلْ يَنَامُ أَهْلُ الْجَنَّةِ؟ قَالَ: لَا، النَّوْمُ أَخُو الْمَوْتِ.))

[أخرجه البزار وصححه الألباني في سلسلة الأحاديث الصحيحة]

¹ Ra'd Süresi: 35

² Müslim; hadis no: 2837.

ümmetin başından), birazı da sonrakilerden (bu ümmetinden sonundandır)."¹

4. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَأَقَامَ الصَّلَاةَ، وَصَامَ رَمَضَانَ، كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ، جَاهِدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ جَلَسَ فِي أَرْضِهِ الَّتِي وُلِدَ فِيهَا. قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَفَلَا نُبَشِّرُ النَّاسَ بِذَلِكَ؟ قَالَ: إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ، أَعَدَّهَا اللَّهُ لِلْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِهِ، كُلُّ دَرَجَتَيْنِ مَا بَيْنَهُمَا كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ، فَإِذَا سَأَلْتُمْ اللَّهَ فَسَلُّوهُ الْفِرْدَوْسَ، فَإِنَّهُ أَوْسَطُ الْجَنَّةِ، وَأَعْلَى الْجَنَّةِ، أَرَاهُ قَالَ: وَفَوْقَهُ عَرْشُ الرَّحْمَنِ، وَمِنْهُ تَفَجَّرُ أَنْهَارُ الْجَنَّةِ.)) [أخرجه البخاري]

"Kim, Allah'a ve rasûlüne îmân eder, namazı dosdoğru kılar ve Ramazan orucunu tutarsa, onu cennete girdirmesi Allah'ın üzerine bir hakır. Bu kimse, ister Allah yolunda cihad etsin, isterse doğduğu yer olan evinde otursun, ecirden mahrum kalmaz.

(Sahâbe):

- Ey Allah'ın elçisi! (Bu müjde ile sevinmeleri için) bunu insanlara müjdeleyelim mi? diye sordular.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

- Şüphesiz cennette yüz derece vardır. Allah, onları kendisinin yolunda savaşan mücâhitler için hazırlamıştır. Her iki derecenin arasındaki mesafe, yer ile gök arası kadardır. Allah'tan istediğiniz zaman, Firdevs'i isteyin. Çünkü orası, cennetin ortası ve en yüksek yeridir (en faziletli, en geniş ve en iyi yeridir).

Ebu Hureyre -Allah ondan râzı olsun- dedi ki:

- Zannedersem Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şunu da söyledi: Onun üstünde Rahmân'ın Arş'ı vardır. Cennetin ırmakları işte oradan fışkırır."²

• MÜ'MİNİN NESLİ, AMEL BAKIMINDAN KENDİSİNDEN DAHA AŞAĞIDA OLSA BİLE CENNETTE KENDİSİNİN DERECESİNE YÜKSELTİLİR :

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

¹ Vâkıa Süresi: 10-14.

² Buhârî; hadis no: 2790

(b a ` _ ^] \ [Z Y X W V U)

[سورة الطور الآية: 21] (i h g f e d

"Îmân eden ve soylarından gelenler de, îmânda kendilerine uyanlar (var ya!) işte biz, onların nesillerini de kendilerine (babalarının ameline ulaşmasalar bile onları cennette onlarla aynı makama) katarız. Biz, onların amellerden hiçbir şeyi eksiltmeyiz. Her insan, kazandı^ğı ameli ile rehindir. (Başkasının günahını üstlenmez)."¹

• CENNETİN GÖLGELİKLERİNİN ÖZELLİKLERİ:

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

z y x wv u t s r q p)

{ ~ } { فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَتُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيلًا ﴿٥٧﴾ [سورة النساء الآية: 57]

"Îmân eden ve güzel davranışlarda bulunanları, içinde ebedî olarak kalmak üzere altlarından ırmaklar akan cennetlere girdiririz. Orada onlar için tertemiz eşler vardır ve onları (cennette) yoğun (ve uzun) bir gölgeyle gölgelendiririz."²

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

` _ ^] \ [Z Y X W V U T S)

[سورة الواقعة الآيات: 27-33] (b a

"Ashâb-ı yemîn (amel defterleri sağ taraflarından verilenler) ki ne mutlu o Ashâb-ı yemîne! Onların makamları ve mükâfâtları ne büyüktür! Onlar, (dikensiz) kiraz ağacı, meyveleri salkım salkım dizili muz ağaçları ve (yok olmayan) sürekli gölgeler içindedirler."³

3. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

i h g f e d c b a ` _ ^] \ [)

¹ Tûr Süresi: 21.

² Nisâ Süresi: 57.

³ Vâkıa Süresi: 27-30.

[سورة الإنسان الآيات: 13-14] (m l k j

"O cennetlikler,orada süslü koltuklara yaslanırlar.Orada ne güneşin sıcaklığını, ne de dondurucu soğuğu görürler.Cennet ağaçlarının gölgeleri üzerlerine sarkar ve meyveleri devşirmeleri onlara pek kolay kılınır."¹

4. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

1 √ . - ,+ *) (' & % \$ # ")

[سورة الرعد الآية: 35] (9 8 7 6 5 4 3 2

"Takvâ sahiplerine (muttakilere) vâdolunan cennetin özelliği şudur: (Ağaçları ve saraylarının) altından ırmaklar akar. Meyveleri gibi gölgeleri de devamlıdır (kesintiye uğramaz). İşte bu (mükâfât), (Allah'tan gereği gibi) korkanların sonudur. Kâfirlerin sonu ise, ateştir."²

• CENNETİN YÜKSEKLİĞİ VE GENİŞLİĞİ:

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

(f e d c b a ` _ ^] \ [z y x w)

[سورة الغاشية الآيات: 8-11]

"O gün birtakım yüzler de vardır mutludurlar. (Dünyada) emeklerinin karşılığını almaktan dolayı hoşnuturlar. Yüksek bir cennettedirler. Orada boş bir söz bile işitmezler."³

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

+ *) (' & % \$ # ")

[سورة آل عمران الآية: 133] (- ,

"(Allah'a ve Rasûlüne itaat ederek) Rabbiniz tarafından verilecek bir mağfirete ve genişliği göklerle yer kadar olup müttakiler için hazırlanmış olan bir cennete (girmek için) yarışıracasına koşuşun!"⁴

3. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

¹ İnsan Sûresi: 13-14

² Ra'd Sûresi: 35

³ Çâşiyeye Sûresi: 8-11

⁴ Âl-i İmrân Sûresi: 133

n m l k j i h g f e d c)

(~ } | { z yx wv ut s i q p o

[سورة الحديد الآية: 21]

"Rabbiniz tarafından verilecek bir mağfirete ve genişliği gökle yerin genişliği kadar olup Allah'a ve O'nun elçilerine îmân edenler için hazırlanmış olan bir cennete (girmek için) yarışın. İşte bu, Allah'ın dilediği kimseye verdiği lütfudur. Allah büyük lütuf sahibidir."¹

- **CENNETİN EN YÜKSEK MAKAMI:**

Abdullah b. Amr b. el-Âs'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle buyururken işittim"

((إِذَا سَمِعْتُمُ الْمُؤَذِّنَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ، ثُمَّ صَلُّوا عَلَيَّ، فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا، ثُمَّ سَأَلُوا اللَّهَ لِي الْوَسِيلَةَ، فَإِنَّهَا مَنْزِلَةٌ فِي الْجَنَّةِ، لَا تَنْبَغِي إِلَّا لِعَبْدٍ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ، وَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَنَا هُوَ، فَمَنْ سَأَلَ لِي الْوَسِيلَةَ حَلَّتْ لَهُ الشَّفَاعَةُ.)) [أخرجه مسلم]

"Müezzini (ezân okurken) işittiğinizde, onun dediği gibi söyleyin (onun söylediklerini tekrar edin). Sonra bana salâta bulunun. Zirâ kim, bana bir salâta bulunursa, Allah Teâlâ da ona on salâta bulunur (o bir salâta karşılık olarak ona on rahmet verir). Sonra Allah Teâlâ'dan benim için Vesile'yi isteyin. Çünkü Vesile, cennette bir makamdır (cennetin en yüске makamıdır). O makam da Allah'ın kullarından sadece birisine lâyıktır (ondan başkasına olmaz). O kulun da ben olmasını ümit ederim. Bu sebeple kim benim için Allah'tan Vesile'yi dilerse, şefaate ona vâcip olur (veya o şefaate nâil olur)."²

¹ Hadid Süresi: 21

² Müslim; hadis no:384.

• CENNETLİKLER İÇERİSİNDE EN YÜKSEK MAKAMA SAHİP OLAN KİMSE İLE EN DÜŞÜK MAKAMA SAHİP OLAN KİMSE:

Muğîre b. Şu'be'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((سَأَلَ مُوسَى رَبَّهُ: مَا أَذْنَى أَهْلِ الْجَنَّةِ مَنْزِلَةٌ؟ قَالَ: هُوَ رَجُلٌ يَجِيءُ بَعْدَ مَا أُدْخِلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ فَيُقَالُ لَهُ: ادْخُلِ الْجَنَّةَ، فَيَقُولُ: أَيُّ رَبِّ كَيْفَ وَقَدْ نَزَلَ النَّاسُ مَنَازِلَهُمْ وَأَخَذُوا أَخْدَاتِهِمْ؟ فَيُقَالُ لَهُ: أَتَرْضَى أَنْ يَكُونَ لَكَ مِثْلُ مُلْكِ مَلِكٍ مِنْ مُلُوكِ الدُّنْيَا؟ فَيَقُولُ: رَضِيْتُ رَبِّ، فَيَقُولُ: لَكَ ذَلِكَ وَمِثْلُهُ، وَمِثْلُهُ، وَمِثْلُهُ، فَقَالَ فِي الْخَامِسَةِ: رَضِيْتُ رَبِّ، فَيَقُولُ: هَذَا لَكَ وَعَشْرَةُ أَمْثَالِهِ، وَلَكَ مَا اشْتَهَتْ نَفْسُكَ، وَلَدَّتْ عَيْنُكَ، فَيَقُولُ: رَضِيْتُ رَبِّ. قَالَ: رَبِّ فَأَعْلَاهُمْ مَنْزِلَةٌ؟ قَالَ: أَوْلِيكَ الَّذِينَ أَرَدْتُ، غَرَسْتُ كَرَامَتَهُمْ بِيَدِي، وَخَتَمْتُ عَلَيْهَا، فَلَمْ تَرَ عَيْنٌ، وَلَمْ تَسْمَعْ أُذُنٌ، وَلَمْ يَخْطُرْ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ. قَالَ: وَمِصْدَاقُهُ فِي كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: ({ z y x w v u t s r q p } | ((()))

[أخرجه مسلم]

"Musa -aleyhisselâm- Rabbine şöyle sordu:

- Makam ve derece bakımından cennetliklerin en düşüğü nasıldır?

Rab Teâlâ buyurdu ki:

- O, cennetlikler cennete girdirildikten sonra gelecek olan kimsedir ki kendisine:

- Cennete gir! denilir.

Bunun üzerine o şöyle der:

- Ey Rabbim! Nasıl gireyim. İnsanlar yerlerine yerleşip makamlarını tuttular! der.

- Ona şöyle denilir:

- Sana dünya krallarından birinin mülkü kadar mülk verilmesine râzı olur mısın?

O şöyle der:

- Râzı oldum, Rabbim!.

Rab Teâlâ şöyle buyurur:

- O ve onun misli, onun misli, onun misli, onun misli de senindir.

Beşincisinde o şöyle der:

- Ey Rabbim! Râzı oldum!.

Rab Teâlâ şöyle buyurur:

- Bu ve bunun on misli daha senindir. Ayrıca canının çektiği ve gözünün bakmaktan zevk aldığı, her şey senindir.

O şöyle der:

- Râzı oldum, Rabbim!.

(Musa sormaya devam eder):

- Rabbim! Peki derecesi en yüksek olan nasıldır?

- İşte onları ben seçip üstlendim. Onların keramet fidanlarını kendi elimle ben diktim ve üzerlerine mühür vurdum. Onlara hazırladığımı, ne bir göz görmüş, ne bir kulak işitmiş, ne de bir insanın kalbine gelmiştir.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

Bunu doğrulayan, Allah-azze ve celle-'nin kitabındaki şu sözdür:

'(Mü'minlerin) yaptıklarına (sâlih amellerine) karşılık olarak, onlar için (gözlerin hoşnut olacağı ve gönüllerin huzur bulacağı) ne mutluluklar saklandığını hiç kimse bilemez."¹

Makam ve derece bakımından cennetliklerin en düşüğünün beyanı hakkındaki başka bir rivâyet şöyledir:

(... فَإِنَّ لَكَ مِثْلَ الدُّنْيَا وَعَشْرَةَ أَمْثَالِهَا.) [متفق عليه]

"Şüphesiz dünya ve onun on katı kadarı senindir."²

• CENNETLİKLERİN SAHİP OLACAKLARI EN BÜYÜK NİMET:

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

{ ~ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ

فِيهَا ۝ طَيْبَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ۝

الْعَظِيمُ ([سورة التوبة الآية: 72])

¹ Müslim; hadis no: 189.

² Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhârî; hadis no: 6571. Müslim; hadis no: 186.

"Allah, mü'min erkeklere ve mü'min kadınlara, içinde ebedî kalmak üzere, altlarından ırmaklar akan cennetler ve Adn cennetlerinde güzel meskenler vâdetti. Allah'ın rızâsı ise, hepsinden (içinde buldukları bütün bu nimetlerden) daha büyüktür. İşte büyük kurtuluş da budur."¹

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[سورة القيامة الآيات: 22-23] ((○ / . - , + *))

"Yüzler vardır ki, o gün (kıyâmet günü) ışııl ışııl parıldayacaktır. Rablerine (zevk alarak doya doya) bakacaklardır."²

3. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((أَنْ نَاسًا قَالُوا لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! هَلْ نَرَى رَبَّنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟
فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: هَلْ تُضَارُونَ فِي رُؤْيَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ؟ قَالُوا: لَا يَا رَسُولَ
اللَّهِ! قَالَ: هَلْ تُضَارُونَ فِي الشَّمْسِ لَيْسَ دُونَهَا سَحَابٌ؟ قَالُوا: لَا يَا رَسُولَ اللَّهِ!
قَالَ: فَإِنَّكُمْ تَرَوْنَهُ كَذَلِكَ.)) [متفق عليه]

"Bazı kimseler, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e gelerek şöyle dediler:

- Ey Allah'ın elçisi! Bizler, kıyâmet günü Rabbimizi görecek miyiz?

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Sizler, bulutsuz dolunaylı gecede hilali görmek için birbirinizi itişip kakışıyor musunuz? diye sordu

Onlar:

- Hayır, ey Allah'ın elçisi! diye cevap verdiler.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Sizler, bulutsuz bir günde güneşi görmek için birbirinizi itişip kakışıyor musunuz? diye tekrar sordu.

Onlar:

- Hayır, ey Allah'ın elçisi! diye cevap verdiler.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

¹ Tevbe Süresi: 72

² Kıyâmet Süresi: 22-23

- Şüphesiz sizler, (tıpkı güneş ve hilali görmek için birbirinizi itişip-kakışmadığınız gibi) Rabbinizi de öyle göreceksiniz."¹

4. Suhayb'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ، قَالَ: يَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: تُرِيدُونَ شَيْئًا أَزِيدُكُمْ؟ فَيَقُولُونَ: أَلَمْ تُبَيِّضْ وُجُوهَنَا؟ أَلَمْ تُدْخِلْنَا الْجَنَّةَ، وَتُنَجِّنَا مِنَ النَّارِ؟ قَالَ: فَيَكْشِفُ الْحِجَابَ، فَمَا أُعْطُوا شَيْئًا أَحَبَّ إِلَيْهِمْ مِنَ النَّظَرِ إِلَى رَبِّهِمْ عَزَّ وَجَلَّ.)) [أخرجه مسلم]

"Cennetlikler, cennete girdikleri zaman Allah Tebâreke ve Teâlâ onlara şöyle buyurur:

- Ben size bundan daha fazlasını vereyim mi? der.

- Onlar:

- Sen bizim yüzlerimizi ak etmedin mi? Sen bizi cennete koymadın mı? Sen bizi cehennemden kurtarmadın mı? (Bu verdiklerinden daha üstün ne olabilir?) derler.

Bunun üzerine Allah Teâlâ hicabı kaldırır. Artık onlara Rableri -azze ve celle-'ye bakmaktan daha sevimli bir şey verilmiş olmayacaktır."²

• CENNET NİMETLERİNİN (ÖZELLİKLERİ):

Bunlar, cennetin vasıfları ve cennetteki kalıcı nimetlerin şekilleridir. Allah Teâlâ bizi, sizi ve bütün müslümanları bu nimetlere lââyık olanlardan kılsın. Şüphesiz ki çok cömert ve karşılıksız verendir.

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ بِأَيِّدِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٦٩﴾ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ ﴿٧٠﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ وَفِيهَا مَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧١﴾ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٧٢﴾ لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾ ﴾ [سورة الزخرف الآيات: 69-73]

"Âyetlerimize îmân eden ve müslüman olanlara (kalpleri ve organlarıyla Allah'ın emrine teslim kullarımıza gelince, onlara şöyle

¹ Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhârî; hadis no: 806. Müslim; hadis no: 182. Lafız, Müslim'e âittir.

² Müslim; hadis no: 181.

denilir:) Siz ve sizin gibi olan mü'minler, ağırlanmış olarak ve neşe içerisinde cennete girin. Onların etrafında altın tepsiler ve kadehler dolaştırılır. Orada canlarının çektiği ve gözlerinin (bakmaktan) zevk aldığı her şey vardır.Ve onlara şöyle denilir:Siz,orada ebedî kalıcısınız,işte yaptıklarınıza (şâlih amellerinize) karşılık size miras olarak verilen cennet budur. Orada sizin için bol bol meyveler vardır, onlardan yersiniz."1

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

r qp on mlkj ihgf
 } | { zyxwvut s
 ~ ءَامِنِينَ ﴿٥٥﴾ لَا يَذُوقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ الْأُولَىٰ وَوَقَّهَهُمْ
 عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٥٦﴾ [سورة الدخان الآيات: 51-56]

"Takvâ sahipleri, gerçekten (her türlü âfet ve hüzünden) emîn bir makamdadırlar. Bahçelerde ve (akan) pınar başlarındadırlar. İnce ipekten ve parlak atlastan elbiseler giyerek karşılıklı olarak otururlar. (Bu takvâ sahiplerine âhirette cennetlere girdirmek, ince ipekten ve parlak atlastan elbiseler giydirmek sûretiyle) verdiğimiz nimetlerin yanısıra, onları iri gözlü güzel kadınlarla (hurilerle) evlendiririz. Orada (canlarının çektiği ve gözlerinin bakmaktan zevk aldığı) her türlü meyveyi (kesintiye uğramak-tan ve yok olmaktan) emîn bir şekilde isterler. (Onlar dünyada) tatmış oldukları ilk ölümden başka ölüm tatmazlar ve Allah onları cehennem azabından korumuştur."2

3. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

e dc ba `_^] \ [Z Y X W V U)
 u t s r qp on ml k j i h g f
 ~ كَأَسَاكَانَ مِزَاجَهَا زَنْجَبِيلًا ﴿٧٧﴾ عَيْنَا فِيهَا تُسَمَّى
 سَلْسَبِيلًا ﴿٧٨﴾ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا
 نَعِيمًا وَمَلَكًا كَبِيرًا ﴿٧٩﴾ عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ وَحُلُّوْا أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَمَهُمْ رُبُّهُمْ

1 Zuhruf Süresi: 69-73

2 Duhân Süresi: 51-56.

شَرَابًا طَهُورًا ﴿١٢﴾ إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُم جَزَاءً وَكَانَ سَعْيَكُمْ مَشْكُورًا ﴿١٣﴾ [سورة الإنسان الآيات: 12-22]

"(Dünyada Allah'a itaatte) sabretmelerine karşılık onlara cennet verilir ve (cennetteki yumuşak) ipekten giydirilir. Onlar, orada süslü koltuklara yaslanırlar. Orada ne güneşin sıcaklığını, ne de dondurucu soğuğu görürler. Cennet ağaçlarının gölgeleri onların üzerine sarkar ve meyveleri devşirmeleri pek kolay kılınır. Onların etrafında gümüş kaplar ve cam kadehler dolaştırılır. Gümüşten cam bardakları, cennetliklerin içecek-lerini, iştahları ölçüsünce (cennetliklere sâkilik yapanlar) tayin ederler. Cennette onlara, bir kâseden, içerisine zencefil karıştırılmış olan cennet şarabı içirilir (ikram edilir). Bu şarap, (güven içinde içilmesi ve hazmı kolay olduğundan dolayı) Selsebil adı verilen bir pınardandır. Onların etrafında (onlara hizmet etmek için) ölümsüz gençler dolaşır. O gençleri gördüğünde (güzelliklerinden ve yüzlerinin parlaklığından dolayı) etrafa saçılıp dağılmış inciler sanırsın. Orada ne tarafa bakarsan bak, (anlatılamayacak kadar) nimetler ve (sonsuz) büyük bir mülk görürsün. Onların üzerlerinde ince ve kalın yeşil renkli ipeklerden elbiseler vardır. Gümüş bilezikler takınırlar. Rableri onlara tertemiz bir şarap içirir. (Onlara şöyle denilir:) Bu, sizin için (sâlih amellerinize karşılık hazırlanan) bir mükâfattır. Sizin (dünyadaki) ameliniz, (Allah katında) râzı olunan ve kabul gören bir çalışma idi."¹

4. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ ﴿١٠﴾ ﴿١١﴾ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿١٢﴾ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ

! ﴿١٤﴾ عَلَى سُرُرٍ مَوْضُونَةٍ ﴿١٥﴾ مُتَّكِنِينَ عَلَيْهَا مُتَقَدِّمِينَ ﴿١٦﴾

1 0 / . - , + *) (' & % \$ # "

? > = < ; : 9 8 7 6 5 4 3 2

Q P O N M L K J I H G F E D C B A @

[سورة الواقعة الآيات: 10-26] (R

"(Dünyada) hayırda önde olanlar, (âhirette derecelerde) önde olurlar. İşte onlar, Allah'a yakın olanlardır. (Rableri onları) Naîm cennetlerine girdirecektir. Onların çoğu önceki ümmetlerden (ve bu ümmetin başından), birazı da sonrakilerden (bu ümmetinden sonundandır). Onlar, altınlarla işlenmiş tahtlara yaslanarak karşılıklı

¹ İnsan Süresi: 12-22

otururlar. Onların etrafında (onlara hizmet etmek için) cennet şarabından dolu kadehler, sürahiler (ibrikler) ve kâselerle, ölümsüz (yaşlanmayan ve ölmeyen) gençler dolaşırlar. O şaraptan ne başları ağrıtılır, ne de akılları giderilir. (Onların etrafında hizmet eden ölümsüz gençler) seçip beğendikleri meyveleri ve canlarının çektiği kuş etlerini onlara takdim ederler. Onlara (dünyada) yapmakta oldukları sâlih amellerine karşılık olarak, saklı inciler gibi iri gözlü hüriler vardır. Orada boş bir söz ve günaha sokan bir laf işitmezler. Onlar, bu kusurlardan uzak söz işitirler ve birbirlerine selâm verirler."¹

5. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

a ` _ ^] \ [Z Y X W V U T S)
 qp o n i l k j i h g f e d c b
 مِنْ } | { z y x w v u t s r

[سورة الواقعة الآيات: 27-40] (﴿ ٤٠ ۞ وَنُفَّةٌ مِّنَ الْآخِرِينَ ۞ ﴾)

"Ashâb-ı yemîn (amel defterleri sağ taraflarından verilenler) ki ne mutlu o Ashâb-ı yemîne! Onların makamları ve mükâfâtları ne büyüktür! (Dikensiz) kiraz ağacı, meyveleri salkım salkım dizili muz ağaçları, (yok olmayan) sürekli gölgeler, şırıl şırıl akan sular, tükenmeyen, eksilmeyen ve (hiç kimse tarafından) yasaklanmayan sayısız meyveler içindedirler. Ve kabartılmış döşekler üstündedirler. Gerçekten biz, hürileri (cennetliklerin eşlerini), apayrı bir biçimde (dünyadakinden farklı olarak noksansız bir şekilde) yarattık. Onları, bâkire kızlar, kocalarına âşık yaşıtılar kıldık. Onları ashâb-ı yemîn için yarattık. Bunların birçoğu önceki ümmetlerden, birçoğu da sonraki ümmetlerdendir."²

6. Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَعَدَدْتُ لِعِبَادِي الصَّالِحِينَ: مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ، وَلَا أُذُنٌ

سَمِعَتْ، وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ. مُصَدِّقٌ ذَلِكَ فِي كِتَابِ اللَّهِ:) (r q p)

[متفق عليه] (((} | { z y x w v u t s

"Allah -azze ve celle- buyurdu ki: Ben, sâlih kullarım için, hiçbir

¹ Vâkia Süresi: 10-26.

² Vâkia Süresi: 35-40.

gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve hiç kimsenin kalbinden geçirmediği (aklına gelmeyen) nimetler hazırladım. Bunu doğrula-yan Allah'ın kitabında şu sözdür: 'Yaptıklarına (güzel davranışlarına) karşılık olarak onlar (mü'minler) için (gözlerin hoşnut olacağı ve gönüllerin huzur bulacağı) ne mutluluklar saklandığını hiçbir nefis bilemez.'¹

• CENNETLİKLERİN ZİKİR VE SÖZLERİ:

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقْنَا وَعَدَّهُ وَأَوْثَقْنَا الْأَرْضَ نَتَّبِعُوا مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ

نَشَاءُ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَمَلِينَ ﴾ [سورة الزمر الآية: 74]

"Onlar: (Peygamberleri aracılığıyla) bize verdiği sözünde duran ve dilediğimiz yerinde oturacağımız bu cennet yurduna bizi vâris kılan Allah'a hamdolsun! Güzel davranışlarda bulunanların mükâfâtı, ne güzelmiş! derler."²

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿ UT SR Q Ю NM L K J I ﴾

[سورة يونس الآية: 10] (X W V

"Onların oradaki (cennetteki) duâları: 'Allahım! Seni her türlü noksan sıfatlardan tenzih ederiz! Ve onlar orada birbirlerine selâm verirler. Duâlarının sonu ise şudur: Hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur!'"³

3. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[سورة الواقعة الآيتان: 25-26] (R Q P ONML K J I H G

"Onlar, orada boş bir söz ve günaha sokan bir laf işitmezler. Onlar, bu kusurlardan uzak söz işitirler ve birbirlerine selâm verirler."⁴

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 3244. Müslim; hadis no: 2824. Lafız, Müslim'e âittir.

² Zümer Süresi: 74.

³ Yunus Süresi: 10.

⁴ Vâkıa Süresi: 25-26.

• **RAB TEÂLÂ'NIN CENNETLİKLERE SELÂM VERMESİ:**

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[سورة الأحزاب الآية: 44] (*) (' & % \$ # " !)

"Onların (mü'minlerin) kendisine kavuştukları gün, Allah'ın onlara iltifatı, 'selâm' (ve Allah'ın azabından bir emân)dır. Allah onlara çok güzel mükâfât (olan cenneti) hazırlamıştır."¹

2. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[سورة يس الآية: 58] (= < ; : 9 8)

"(Onlara nimetlerin en büyüğü vardır ki o da onlarla konuştuğu zaman) çok merhametli Rablerinden onlara selâm vardır."²

• **RIDVAN BULUŞMASI:**

Ebu Saîd el-Hudrî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ، يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ! فَيَقُولُونَ: لَبَّيْكَ رَبَّنَا وَسَعْدَيْكَ،
وَالْخَيْرُ فِي يَدَيْكَ، فَيَقُولُ: هَلْ رَضِيتُمْ؟ فَيَقُولُونَ: وَمَا لَنَا لَا نَرْضَى يَا رَبَّ! وَقَدْ
أَعْطَيْتَنَا مَا لَمْ تُعْطِ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، فَيَقُولُ: أَلَا أُعْطِيكُمْ أَفْضَلَ مِنْ ذَلِكَ؟
فَيَقُولُونَ: يَا رَبَّ! وَأَيُّ شَيْءٍ أَفْضَلُ مِنْ ذَلِكَ؟ فَيَقُولُ: أُحِلُّ عَلَيْكُمْ رِضْوَانِي، فَلَا
أَسْحَطُ عَلَيْكُمْ بَعْدَهُ أَبَدًا.)) [متفق عليه]

"Allah Teâla cennetliklere:

- Ey cennet ehli! diye seslenir.

Onlar:

- Ey Rabbimiz! buyur! Emrine âmâdeyiz! Hayrin hepsi senin iki elindedir! derler.

Allah Teâla:

-(Rabbinizden) râzı oldunuz mu? diye sorar.

Onlar:

¹ Ahzâb Süresi: 44.

² Yâsin Süresi: 58.

- Ey Rabbimiz! Bizim senden râzı olmamıza ne engel olabilir? Sen, yarattıklarından hiç kimseye vermediğin nimetleri bize verdin! derler.

Allah Teâla:

- Size bundan daha fazîletlisini vereyim mi? diye sorar.

Onlar:

- Senin bu verdiklerinden daha üstün ne olabilir? derler.

Allah Teâla:

- Size, rızâmı (n devamlı olmasını) indiriyorum. Artık, size asla öfkelenmeyeceğim (gazap etmeyeceğim!) buyurur."¹

Allahım! Bizden, anne ve babamızdan, âilemizden ve bütün müslümanlardan râzı ol ve bizleri, rahmetinle naîm cennetlerine girdir!

• CENNETTE MUHAMMED -SALLALLAHU ALEYHI VE SELLEM-'İN ÜMMETİNİN MİKTARI:

Allah Teâlâ, bu ümmeti, cennetliklerin yarısı kılarak onlara ikramda bulunmuş, sonra da ihsanda bulunarak onları cennetliklerin üçte ikisi kılmıştır.

Nitekim Abdullah b. Mes'ud'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فِي قُبَّيَّةٍ، فَقَالَ: أَتَرْضَوْنَ أَنْ تَكُونُوا رُبْعَ أَهْلِ الْجَنَّةِ؟ قُلْنَا: نَعَمْ، قَالَ: أَتَرْضَوْنَ أَنْ تَكُونُوا ثُلُثَ أَهْلِ الْجَنَّةِ؟ قُلْنَا: نَعَمْ، قَالَ: أَتَرْضَوْنَ أَنْ تَكُونُوا شَطْرَ أَهْلِ الْجَنَّةِ؟ قُلْنَا: نَعَمْ، قَالَ: إِنِّي لَأَرْجُو أَنْ تَكُونُوا شَطْرَ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَذَلِكَ أَنَّ الْجَنَّةَ لَا يَدْخُلُهَا إِلَّا نَفْسٌ مُسْلِمَةٌ، وَمَا أَنْتُمْ فِي أَهْلِ الشَّرْكِ إِلَّا كَالشَّعْرَةِ الْبَيْضَاءِ فِي جِلْدِ الثَّوْرِ الْأَسْوَدِ، أَوْ كَالشَّعْرَةِ السَّوْدَاءِ فِي جِلْدِ الثَّوْرِ الْأَحْمَرِ.)) [متفق عليه]

"Biz, bir kubbenin içinde Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ile birlikte bulunuyorduk.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-:

-Sizler, cennetliklerin dörtte biri olmaya râzı olur musunuz? diye

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 6549. Müslim; hadis no: 2829. Lafız, Müslim'e âittir.

sordu.

Bizler:

- Evet! diye cevap verdik.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Sizler, cennetliklerin üçte biri olmaya râzı olur musunuz? diye sordu.

Bizler:

- Evet! diye cevap verdik.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Sizler, cennetliklerin yarısı olmaya râzı olur musunuz? diye sordu.

Bizler:

- Evet! diye cevap verdik.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Ben sizlerin, cennetliklerin yarısı olmanızı kuvvetle ümit ediyorum. Şu da bir gerçektir ki, cennete müslüman nefisten başkası girmeyecektir.

- Sizler, (sayı olarak) şirk ehline nisbetle siyah öküzün derisi üzerindeki beyaz kıl mesâbesinden veya kırmızı öküzün derisi üzerindeki siyah kıl mesâbesinden başka değilsiniz, buyurdu."¹

• CENNETLİKLERİN SAFLARI:

Bureyde'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((أَهْلُ الْجَنَّةِ عِشْرُونَ وَمِائَةٌ صَفٌّ، ثَمَانُونَ مِنْهَا مِنَ هَذِهِ الْأُمَّةِ، وَأَرْبَعُونَ

مِنْ سَائِرِ الْأُمَمِ.)) [أخرجه الترمذي وابن ماجه]

"Cennet ehlinin miktarı, yüz yirmi safıdır. Bunların seksen safı bu ümmetten, kırkı safı ise, diğer ümmetlerden olacaktır."²

• CENNETLİKLER:

1. Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 6528.Lafız,Buhâri'ye âittir. Müslim; hadis no: 221.

² Hadis sahihtir. Tirmizi; hadis no: 2546.Lafız,Tirmizi'ye âittir. Sahih-i Sünen-i Tirmizi; hadis no: 2065. İbn-i Mâce; hadis no: 4289. Sahih-i Sünen-i İbn-i Mâce; hadis no: 3462.

~ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا } | { Z)

خَالِدُونَ (سورة البقرة الآية: 82)

"İmân edip güzel davranışta bulunanlara gelince, onlar cennetliklerdir. Onlar orada devâmlı kalıcıdırlar."¹

2. İyâd b. Himâr'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((.. وَأَهْلُ الْجَنَّةِ ثَلَاثَةٌ: ذُو سُلْطَانٍ مُّقْسِطٌ مُّتَّصِدِّقٌ مُّوَفَّقٌ، وَرَجُلٌ رَحِيمٌ

رَقِيقٌ الْقَلْبِ لِكُلِّ ذِي قُرْبَىٍّ وَمُسْلِمٍ، وَعَفِيفٌ مُّتَعَفِّفٌ ذُو عِيَالٍ..)) [أخرجه مسلم]

"Cennetlikler üç sınıftır:

- Ameli az-çok olup, tasaddukta bulunan, yetkisini insanlar üzerinde adâletli bir şekilde kullanan, muvaffak kimse.

- Her akraba ve müslümana karşı yufka yürekli merhametli olan kimse.

- İhtiyaç sahibi olduğu halde, insanlardan dilenmeyen, iffetli kimse."²

3. Hârise b. Vehb'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o, Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işittim, demiştir:

((أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ الْجَنَّةِ؟ قَالُوا: بَلَى، قَالَ ﷺ: كُلُّ ضَعِيفٍ مُّتَضَعِّفٍ لَوْ

أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لِأَبْرَهُ...)) [متفق عليه]

"Size cennetlikleri haber vereyim mi?

-Sahâbe:

- Evet, dediler.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-:

- Zayıf olan ve halk tarafından zayıf görülen her mümin (cennetlik)dir. Allah'a yemin etse, muhakkak ki Allah onu yemininde doğru çıkarır, buyurdu."³

• CENNETLİKLERİN ÇOĞUNLUĞUNUN KİMLERDEN OLDUĞU:

¹ Bakara Sûresi: 82.

² Müslim; hadis no: 2865.

³ Buhârî ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhârî; hadis no: 4918. Müslim; hadis no: 2853. Lafız, Müslim'e âittir.

İmrân b. Husayn'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِطَّلَعْتُ فِي الْجَنَّةِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا الْفُقَرَاءَ، وَاطَّلَعْتُ فِي النَّارِ فَرَأَيْتُ

أَكْثَرَ أَهْلِهَا النِّسَاءَ.)) [متفق عليه]

"Cennete bir göz attım, çoğunluğunun fakirler olduğunu gördüm. Cehenneme de bir göz attım çoğunluğunun kadınlar olduğunu gördüm."¹

• CENNETE SON GİRECEK OLAN KİMSE:

Abdullah b. Mes'ud'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ آخِرَ أَهْلِ الْجَنَّةِ دُخُولًا الْجَنَّةِ، وَآخِرَ أَهْلِ النَّارِ خُرُوجًا مِنَ النَّارِ: رَجُلٌ

يَخْرُجُ حَبْوًا، فَيَقُولُ لَهُ رَبُّهُ: ادْخُلِ الْجَنَّةَ، فَيَقُولُ: رَبِّ، الْجَنَّةُ مَلَأَى، فَيَقُولُ لَهُ

ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَكُلَّ ذَلِكَ يُعِيدُ عَلَيْهِ: الْجَنَّةُ مَلَأَى، فَيَقُولُ: إِنَّ لَكَ مِثْلَ الدُّنْيَا

عَشْرَ مَرَّاتٍ.)) [متفق عليه]

"Şüphesiz cennetliklerden cennete en son giren ve cehennemliklerden cehennemden en son çıkan, emekleyerek çıkan kimsedir.

Rabbi ona:

- Cennete gir, der.

Bunun üzerine o:

- Rabbim! Cennet dolmuş, diyecektir.

Allah Teâlâ bunu ona üç defa tekrarlayacaktır.

O, her defasında Allah Teâlâ'ya aynı şeyi tekrar edecek ve:

- Rabbim! Cennet dolmuş, diyecektir.

Bunun üzerine Allah Teâlâ ona şöyle diyecektir:

- Dünyada olanın on katı senin olsun."²

¹ Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 7511. Lafız, Buhâri'ye âittir. Müslim; hadis no: 186.

² Buhâri ve Müslim'in üzerinde ittifak ettikleri hadistir. Buhâri; hadis no: 7511. Lafız, Buhâri'ye âittir. Müslim; hadis no: 187.

EHL-İ SÜNNET VE'L-CEMAATİN İSA -ALEYHİSELÂM- HAKKINDAKİ İNANCI

﴿ عقيدة أهل السنة والجماعة في عيسى عليه السلام ﴾

[Türkçe — Turkish — تركي]

MUHAMMED b. İBRAHİM ET-TUVEYCRÎ
MUHAMMED SALİH EL-MUNECCİD

TERCEME : MUHAMMED ŞAHİN

TETKİK : ALİ RİZA ŞAHİN

2010 - 1431

Islamhouse.com

﴿ عقبة أهل السنة والجماعة في عيسى عليه السلام ﴾

« باللغة التركية »

محمد بن إبراهيم التويجري

محمد صالح المنجد

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2010 - 1431

IslamHouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

SORU:

Müslümanların Merÿem oğlu İsa hakkındaki inancı nedir?

CEVAP:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Bizim, Merÿem oğlu İsa -aleÿhisselâm- hakkındaki inancımız; Allah Teâlâ'nın kitabı ve elçisi, Peÿgamberimiz Muhammed -sallallahu aleÿhi ve sellem-'in sünnetinin gösterdiği doğrultudur.

Biz, İsa -aleÿhisselâm-'in Allah'ın bir kulu ve kıymetli bir elçisi olduğuna, Allah Teâlâ'nın onu, kendisini birlemeye ve yalnızca kendisine ibâdet etmeye çağırmak için İsrailoğullarına gönderdiğine îmân ederiz.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَنْبِئُ إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ
وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدٌ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٦﴾﴾

[سورة الصف الآية: ٦]

"(Ey Muhammed! Hatırlar mısın) Merÿem oğlu İsa: Ey İsrailoğulları! Ben, benden önce gönderilmiş olan Tevrat'taki şeyleri doğrulaıcı ve benden sonra gelecek olan Ahmed adındaki elçiyi (peÿgamberi) de müjdeleyici olarak Allah'ın size gönderdiği bir elçisiyim, demişti. Fakat İsa'nın müjdelediği elçi (Muhammed) açık delillerle gelince, bu apaçık bir sihirdir, dediler."¹

Allah Teâlâ yine şöyle buyurmuştur:

¹ Saff Sûresi: 6

﴿ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ
يَبْنِي إِسْرَائِيلَ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ
وَمَأْوَهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِن أَنْصَارٍ ﴾ [سورة المائدة الآية: ٧٢]

"Allah, kesinlikle Merçem oğlu Mesih'tir dişenler, muhakkak kâfir olmuşlardır. Oşsa Mesih: Eş İsrailoğulları! Rabbim ve Rabbiniz olan Allah'a ibâdet edin. Zirâ her kim, Allah'a şirk koşarsa, Allah ona cenneti haram kılar ve onun varacağı yer de ateşdir. Zâlimler için (onları cehennemden kurtaracak) yardımcılar da yoktur, demişti."¹

İsa -aleşhisselâm-, -hristişanların iddiâ ettikleri gibi-, ne bir ilahtır, ne de Allah'ın oğludur.

Nitekim Allah -azze ve celle- bu konuda eşöle buşurmuştur:

﴿ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ... ﴾

[سورة المائدة من الآية: ٧٢]

"Allah, kesinlikle Merçem oğlu Mesih'tir dişenler, muhakkak kâfir olmuşlardır..."²

Allah Teâlâ şine eşöle buşurmuştur:

﴿ وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ
ذَٰلِكَ قَوْلُهُم بِأَفْوَاهِهِمْ يُضَاهِئُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَبْلُ قَنَلَهُمُ
اللَّهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴾ [سورة التوبة الآية: ٣٠]

"Yahudiler: Üzeşr, Allah'ın oğludur, dediler. Hristişanlar da Mesih (İsa) Allah'ın oğludur dediler. Bu, onların kendi ağızlarıyla uşdurdukları sözlerdir ki kendilerinden önceki kâfirlerin (müşriklerin) sözlerine benzetiyorlar. Allah onları kahretsin! Nasıl da (haktan bâtıla) döndürölüyorlar!"³

¹ Mâide Sûresi: 72

² Mâide Sûresi: 72

³ Tevbe Sûresi: 30

İsa -aleyhisselâm-'ın henüz beşikte iken Allah Teâlâ'nın kendisini konuştuğu ilk sözü şu olmuştur:

﴿ قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ ءَاتَنِي الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا ﴾ [سورة مريم الآية: ٣٠]

"(Beşikteki) çocuk dedi ki: Ben Allah'ın kuluğum. O; bana Kitab'ı (İncil'i) verdi ve beni peygamber yaptı."¹

Biz, Allah Teâlâ'nın İsa -aleyhisselâm-'ı, onun doğruluğuna delâlet eden mucizelerle desteklediğine îmân ederiz.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ إِذْ قَالَ اللَّهُ يٰعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ اذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَىٰ وَاٰلِدَتِكَ إِذْ أَيَّدْتِكُ بِرُوحِ الْقُدُسِ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَإِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَإِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِإِذْنِي فَتَنفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي وَتُبْرِئُ الْأَكْمَامَ وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي وَإِذْ تُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِي وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَنْكَ إِذْ جِئْتَهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ

مُبِينٌ ﴾ [سورة المائدة الآية: ١١٠]

"(Allah kıyâmet günü şöyle diyecektir:) Ey Merhem oğlu İsa! Sana ve annene ihsan ettiğim nimetimi hatırla! Hani seni Cebrail ile desteklemiştim de sen hem beşikte iken, hem de hem de yetişkin iken insanlarla konuşuyordun. Sana yazmayı, hikmeti (kuwetli anlayış ve idraki), Tevrat'ı ve İncil'i öğretmiştim. Benim iznimle çamurdan, kuş şeklinde bir şey yapıyordun da ona üflüyordun, hemen benim iznimle o bir kuş oluveriyordu. Yine benim iznimle anadan doğma körü ve alacalıyı iyileştirişiyordun. Ölülerini benim iznimle (dirilterek kabirlerinden) hayata çıkarıyordun. Hani İsrailoğullarının ellerini senin üzerinden çekmiştim de (seni öldürememiş, fakat öldürdüklerini zannetmişlerdi). Kendilerine apaçık deliller (mucizeler) getirdiğin zaman işlerinden inkâr edenler, bu apaçık sihirden başka bir şey değildir, demişlerdi."²

¹ Merhem Sûresi: 30

² Mâide Sûresi: 110

Biz, İsa -aleyhisselâm-'ın, kendisini ibâdeteye veren genç kız olan Merÿem'den babasız olarak dñnÿaya geldiğine ve bu olayın, Allah Teâlâ'nın kudreti karşısında imkansız olamayacağına îmân ederiz. O ki bir şeyin olmasını dilediği zaman, ona sadece ol der, o da hemen oluverir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ **إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ** ﴾

﴿ ﴿٥٩﴾ [سورة آل عمران الآية: ٥٩]

"Allah katında İsa'nın misâli (babasız yaratılması), (hem babasız, hem de annesiz yaratılan) Âdem'in misâli gibidir. Allah, onu (Âdem'i) topraktan yaratmış, sonra da ona (beşer) ol demiş, o da hemen oluvermişti."¹

Allah Teâlâ yine şöyle buyurmuştur:

﴿ **إِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِّنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ عِيسَىٰ ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٥﴾ وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٤٦﴾ قَالَتْ رَبِّ أَنَّىٰ يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٧﴾** ﴾ [سورة آل عمران الآيات: ٤٥-٤٧]

"(Ey Muhammed! Hatırlar mısın?) Melekler şöyle demişlerdi: Ey Merÿem! Şüphesiz ki Allah sana kendisinden bir Kelime'yi (Allah'ın ona ol demesiyle hemen olacak bir erkek çocukla) müjdeler. Adı Merÿem oğlu İsa Mesih'tir. Dñnyada da, âhirette de şâni yüce ve (kıyâmet günü) Allah katında yakın kılınanlardan olacaktır. O, beşikte iken ve yetişkinlik halinde (Allah'ın kendisine vahyettiği şeylerle) insanlara konuşacaktır. (O aynı zamanda) sâlihlerden olacaktır. Merÿem (bu işe şaşırmış bir halde): Rabbim! dedi. Bana bir erkek eli değmediği (evli veya iffetsiz olmadığı) halde nasıl çocuğum olur? Melek şöyle dedi: İşte Allah, dilediğini böyle yaratır. O, bir işin olmasını dileyince, ona sadece 'ol' der, o da hemen oluverir."²

¹ Âl-i İmrân Sûresi: 59

² Âl-i İmrân Sûresi: 45-47

Biz, İsa -aleyhisselâm-'ın, yahûdîlere haram kılınmış olan bazı şeyleri, onlara helâl kıldığına îmân ederiz.

Nitekim Allah -azze ve celle-, İsa -aleyhisselâm-'ın İsrailoğullarına şöyle dediğini haber vermiştir:

﴿ وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَلَأَجَلَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ

عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۝٥٠ ﴾ [سورة آل عمران الآية: ٥٠]

"(İsa:) Benden önce gelen Tavrât'ı doğrulayıcı olarak ve (Allah tarafından) size haram kılınan bazı şeyleri (Allah'tan bir hafiflik ve rahmet olsun diye) size helâl kılmam için geldim. (Söylediğim şeylerin doğru olduğuna delil olarak) size Rabbinizden bir mucize getirdim. O halde Allah'tan korkun ve (Allah'tan size haber verdiğim şeylerde) bana itaat edin."¹

Biz, İsa -aleyhisselâm-'ın ölmediğine, düşmanları olan yahûdîlerin onu öldürmediğine, aksine Allah Teâlâ'nın kendisini onlardan kurtardığına ve onu canlı olarak göğe kaldırdığına îmân ederiz.

Nitekim Allah -azze ve celle-, yahûdîler hakkında şöyle buyurmuştur:

﴿ وَيَكْفُرُهُمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَى مَرْيَمَ بُهْتَنًا عَظِيمًا ۝١٥٦ ﴾ وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى

ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِمَّنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا ابْتِغَاءَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ۝١٥٧﴾ بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا

حَكِيمًا ﴿ ۝١٥٨ ﴾ [سورة النساء الآيات: ١٥٦ - ١٥٨]

"Bir de inkâr etmeleri ve Merzem'e büyük bir iftira atma (zinâ ile suçlama)larından ve (alaşılı bir şekilde: Kendisinin) 'Allah'ın elçisi (olduğunu iddiâ eden) Merzem oğlu İsa'ı öldürdük' demeleri yüzünden onları lânetledik. Oysa onlar, İsa'ı ne öldürdüler, ne de çarmıha gerdiler. Fakat çarmıha gerdikleri kişi, onlara İsa gibi gösterildi (İsa'ya benzeyen birisini o zannederek çarmıha gerdiler). Onun hakkında görüş ayrılığına düşenler, işin doğrusundan şüpheli ve şaşkınlık içindedirler. Onlar, zanna uymaktan başka hiçbir bilgileri yoktur. Onlar, İsa'ı öldürdüklerine kesin olarak inanmamakta, aksine bu konuda zanna dayanmaktadırlar. Bilakis Allah, onu (İsa'ı, bedeni ve ruhu ile) kendi katına kaldırmıştır

¹ Âl-i İmran Sûresi: 50

(ve onu, inkâr edenlerden temizlemiştir). Allah, (mülkünde) güçlüdür, (her işinde) hikmet sahibidir." ¹

Biz, İsa -aleyhisselâm-'ın, kendisine îmân edenleri, Peygamberimiz Muhammed -sallallahu alehi ve sellem- ile müjdelediğine îmân ederiz.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَبْنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ
وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدٌ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٦﴾ ﴾

[سورة الصف الآية: ٦]

"(Ey Muhammed! Hatırlar mısın) Merhem oğlu İsa: Ey İsrailoğulları! Ben, benden önce gönderilmiş olan Tevrat'taki şeyleri doğrulayıcı ve benden sonra gelecek olan Ahmed adındaki elçiyi (peygamberi) de müjdeleyici olarak Allah'ın size gönderdiği bir elçisiyim, demişti. Fakat İsa'nın müjdelediği elçi (Muhammed) açık delillerle gelince, bu apaçık bir sihirdir, dediler." ²

Biz, İsa -aleyhisselâm-'ın âhir zamanda yer yüzüne ineceğine, kendisini öldürdüklerini iddiâ eden düşmanları yahûdileri yalanlayacağına, kendisinin Allah veya Allah'ın oğlu olduğunu iddiâ eden hristiyanları yalanlayacağına ve onlardan İslâm'dan başka bir dîni kabul etmeyeceğine îmân ederiz.

Nitekim Ebu Hureyre'den rivâyet olduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu alehi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَيُوشِكَنَّ أَنْ يَنْزَلَ فِيكُمْ ابْنُ مَرْيَمَ حَكَمًا
مُقْسِطًا، فَيَكْسِرَ الصَّلِيبَ، وَيَقْتُلَ الْخَنزِيرَ، وَيَضَعَ الْجِزْيَةَ، وَيَفِيضَ الْمَالَ حَتَّى
لَا يَقْبَلَهُ أَحَدٌ.)) [متفق عليه]

¹ Nisâ Sûresi: 156-158

² Saff Sûresi: 6

"Nefsim elinde olan Allah'a yemin olsun ki, Merÿem oğlu İsa'nın (İslâm şeriatını uygulamak üzere) adâletli bir hâkim¹ olarak (gökten) aranıza (bu ümmete) inmesi, haçı kırması², domuzu öldürmesi³ ve cizveyi kaldırması⁴ pek yakındır. Mal öyle çoğalacak⁵ ki zekâtı kabul edecek kimse olmayacaktır."⁶

Başka bir rivâyette ise şöyle buyurmuştur:

((لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَنْزِلَ فِيكُمْ ابْنُ مَرْيَمَ حَكَمًا مُقْسِطًا، فَيَكْسِرَ الصَّلِيبَ، وَيَقْتُلَ الْخِنْزِيرَ، وَيَضَعَ الْجِزْيَةَ، وَيَفِيضَ الْمَالُ حَتَّى لَا يَقْبَلَهُ أَحَدٌ.))

[رواه مسلم]

"Merÿem oğlu İsa'nın (İslâm şeriatını uygulamak üzere) adâletli bir hâkim olarak (gökten) aranıza (bu ümmete) inerek haçı kırmadıkça, domuzu öldürmedikçe, cizveyi kaldırmadıkça ve mal çoğaldığından dolayı zekâtı kabul edecek kimse olmadıkça, kıyâmet kopmayacaktır."⁷

Biz, İsa -aleyhisselâm-'ın bundan sonra vefât edeceğine, müslümanların kendisinin cenâze namazını kıldıktan sonra onu defnedeceklerine îmân ederiz.

Nitekim Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

¹ İsa -aleyhisselâm-, başka bir peygamberin değil de sadece Peygamberimiz Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şeriatını insanlar arasında adâletli bir hâkim olarak uygulamak üzere yer yüzüne inecektir.

² Allah Teâlâ'nın dışında hiçbir şeye ibâdet edilmemesi ve yalnızca O'na secde edilmesi için haç cinsinden hiçbir şey bırakmayacak, hepsini kıracaktır.

³ Yer yüzünde domuz etini yiyen hiç kimse kalmayın diye domuzu öldürerek etini haram kılacaktır. Kısacası, hristiyanların dinini geçersiz kılacaktır.

⁴ Bunun anlamı: İsa -aleyhisselâm-, hiç kimseden cizve kabul etmeyecektir. Kâfirlerden, İslâm'a girmelerinden başka bir şey kabul etmeyecektir. Kâfirlerden cizve vererek kurtulmak isteyenlerin elini çekmemelik etmeyecektir. Aksine ondan ya müslüman olmasını isteyecek, ya da onu öldürüleceğini söyleyecektir. İmam Ebu Süleyman el-Hattâbî ve başka âlimler böyle söylemişlerdir. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bununla cizvenin İsa -aleyhisselâm-'ın yer yüzüne inmesine kadar devam edeceğini açıklamak istemiştir. Yoksa İsa -aleyhisselâm- cizveyi ortadan kaldırmak için gelmeyecektir. Başka bir görüşe göre İsa -aleyhisselâm-, yer yüzünde kendisinden cizve alınmayan hiçbir kâfir bırakmayacaktır. Ama doğru olan yukarıda zikredilen birinci görüştür.

⁵ Malın çoğalmasının sebebi, ; İsa -aleyhisselâm-'ın yer yüzünde adâletle hükmedip zulmü ortadan kaldırmasından dolayı gökten bereketler inecek, iyilikler peşpeşe gelecek, toprak, içerisindeki bütün zenginliklerini dışarıya çıkaracak ve insanlar kıyâmetin yakın olduğunu bildiklerinden dolayı mala sahip olma heves ve rağbetleri azalacaktır.

⁶ Buhârî, hadis no: 2222, Müslim, hadis no: 155

⁷ Müslim, hadis no: 155

((الْأَنْبِيَاءُ إِخْوَةٌ لِعَلَّاتٍ، دِينُهُمْ وَاحِدٌ، وَأُمَّهَاتُهُمْ شَتَّى، وَأَنَا أَوْلَى النَّاسِ بِعَيْسَى ابْنِ مَرْيَمَ؛ لِأَنَّهُ لَمْ يَكُنْ بَيْنِي وَبَيْنَهُ نَبِيٌّ، وَإِنَّهُ نَازِلٌ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَاعْرِفُوهُ، فَإِنَّهُ رَجُلٌ مَرْبُوعٌ إِلَى الْحُمْرَةِ وَالْبَيَاضِ سَبْطٌ، كَانَ رَأْسُهُ يَقْطُرُ، وَإِنْ لَمْ يُصِبْهُ بَلَلٌ، بَيْنَ مُمَصَّرَتَيْنِ، فَيَكْسِرُ الصَّلِيبَ وَيَقْتُلُ الْخِنْزِيرَ وَيَضَعُ الْجِزْيَةَ وَيُعْطِلُ الْمِلَلَ حَتَّى يُهْلِكَ اللَّهُ فِي زَمَانِهِ الْمِلَلَ كُلَّهَا غَيْرَ الْإِسْلَامِ وَيُهْلِكُ اللَّهُ فِي زَمَانِهِ الْمَسِيحَ الدَّجَالَ الْكَذَّابَ وَتَقَعُ الْأَمَنَةُ فِي الْأَرْضِ حَتَّى تَرْتَعَ الْإِبِلُ مَعَ الْأُسْدِ جَمِيعًا، وَالنُّمُورُ مَعَ الْبَقَرِ، وَالذَّنَابُ مَعَ الْغَنَمِ، وَيَلْعَبُ الصَّبِيَانُ وَالْغِلْمَانُ بِالْحَيَاتِ، لَا يَضُرُّ بَعْضُهُمْ بَعْضًا، فَيَمُكُّ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَمُكَّتْ، ثُمَّ يَتَوَفَّى فَيُصَلِّي عَلَيْهِ الْمُسْلِمُونَ وَيَدْفِنُونَهُ.)) [رواه أحمد]

"Peygamberler, farklı annelerden dünyaya gelen erkek evlatlardır. Onların dîni birdir (îmânlarının aslı birdir. O da tevhîddir). Anneleri farklıdır. Ben, insanlar içerisinde Merÿem oğlu İsa'ya en yakın ve en lâıık olan kimseyim. Çünkü benimle onun arasında peygamber yoktur. Şüphesiz ki o, (âhir zamanda yerÿüzüne) inecektir. Onu gördüğünüz zaman tanıyın. O, ne uzun, ne de kısa, orta boylu, kızıl ve beyaza yakın tenli ve düz saçlı birisidir. Başına ıslaklık bulaşmamış olsa bile sanki başından su damlıyor gibidir (yani başı temiz ve parlaktır). İsa, hafif sarıya çalan iki elbise arasında yerÿüzüne inecek, haçı kırarak, domuzu öldürecek, cizÿeyi kaldıracak ve bütün dînleri geçersiz kılacaktır. Öyle ki Allah Teâlâ onun zamanında İslâm'ın dışında bütün dînleri yok edecektir. Allah Teâlâ, onun zamanında yalancı Mesih Deccâli de yok edecektir. Yerÿüzüne öyle bir güven gelecek ki develer aslanlarla, sığırlar kaplanlarla ve kurtlar da koyunlarla otlayacak, küçük çocuklarla ergenlik çağına gelen gençler ıılanlarla oynayacaklar, kimse kimseye zarar vermeyecektir. Sonra İsa yerÿüzünde Allah Teâlâ'nın dilediği kadar -bir rivâyette kırk yıl- kalacaktır. Ardından vefât edecektir. Müslümanlar onun cenâze namazını kılacaklar ve ardından da onu defnedeceklerdir."¹

Biz, İsa -aleÿhisselâm-'ın kıÿâmet günü kendisinin ilah olduğunu iddiâ edenlerden uzaklaşacağına îmân ederiz.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

¹ Ahmed, hadis no: 9349, Eİbâni de "Silsiletu'l-Ehâdis'is-Sahîha" adlı eserinde hadisin sahih olduğunu belirtmiştir. Hadis no: 2182

﴿وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَعْيسَى ابْنَ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّي آلِهَتَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالِ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١١٦﴾ مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١١٧﴾﴾ [سورة المائدة الآيات: ١١٦-١١٧]

"(Kıyâmet günü) Allah: Ey Merÿem oğlu İsa! İnsanlara, 'Beni ve annemi Allah'ın dışında (ibâdet edilen) iki ilah edin' diye sen mi söyledin, buÿurduđu zaman o, 'Hâşâ! Seni tenzih ederim. Benim insanlara haktan başka bir şey söylemem bana yakışmaz. Hem ben bunu söyledim, şüphesiz sen onu bilirdin (çünkü hiçbir şey, sana gizli-saklı kalmaz). Sen nefsimde (gizli) olanı bilirsin, halbuki ben, senin nefsinde olanı bilemem. Şüphesiz ki sen, gizlilikleri (gizli-açık her şeyi) hakıyla bilersin. Benim onlara söylediğim, senin bana emrettiğin şeyden başkası değildir. O da, hem benim Rabbim, hem de sizin Rabbiniz olan Allah'a ibâdet edin, sözüdür. Aralarında bulunduğum sürece onların yaptıklarına şâhit idim. (Yerÿüzünde) ecelimi tamamlayınca (ve beni canlı olarak göğe yükseltince), artık onların üzerine (gizli olan amellerine) sen gözetleyici oldun. Sen, her şeyi hakıyla görönsin."¹

İşte yukarıda saydığımız hususlar, müslömanların Merÿem oğlu İsa hakkındaki inancıdır.

Nitekim Ubâde b. Sâmit'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleÿhi ve sellem- şöyle buÿurmuştur:

((مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، وَأَنَّ عِيسَى عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ، وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ، وَرُوحٌ مِنْهُ، وَالْجَنَّةُ حَقٌّ، وَالنَّارُ حَقٌّ، أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ عَلَى مَا كَانَ مِنَ الْعَمَلِ، مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةِ أَيَّهَا شَاءَ.)) [متفق عليه]

¹ Mâide Sûresi: 116-117

"Her kim, Allah'tan başka hakkıyla ibâdetle lâıık hiçbir ilahın olmadığına, O'nun bir olduğuna ve hiçbir ortağının bulunmadığına, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna, İsa -aleyhisselâm-'in Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna, (Cebrail vasıtasıyla) Merçem'e: 'Ol' diye emrettiğı sözü ile olduğuna ve onun, Allah'ın yarattığı ruhlardan bir ruh olduğuna, cennetin hak olduğuna ve cehennemın hak olduğuna şâhitlik ederse, cennetin sekiz kapısından hangisinden girmek isterse, Allah Teâlâ -ameli az da olsa- onu oradan cennete girdirecektir."¹

Allah Teâlâ'dan bizi îmân üzere sâbit kılmasını ve îmân üzere vefat ettirmesini niçaz ederiz.

SORU:

İsa -aleyhisselâm- hakkında bize kısa bir bilgi verebilir misiniz?

CEVAP:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

- İmran kızı Merçem, sâliha ve takvâ ehli bir kadın idi. O kadar gayret ve azimle ibâdet ederdi ki, ibâdet ve taatte zamanında onun benzeri hiç kimse yoktu.

Nitekim melekler, Allah Teâlâ'nın kendisini seçtiğini ona şöyle müjdelemişlerdi:

﴿ وَإِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ يٰمَرْيَمُ إِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰكِ وَطَهَّرَكِ وَاَصْطَفٰكِ عَلٰٓى نِسَآءِ

الْعٰلَمِيْنَ ﴿٤٢﴾ يٰمَرْيَمُ اقْنُيْ لِرَبِّكِ وَاَسْجُدِيْ وَاَرْكَعِيْ مَعَ الرَّاكِعِيْنَ ﴿٤٣﴾ ﴿

[سورة آل عمران الآيتان: ٤٢ - ٤٣]

"(Ey Muhammed! Hatırlar mısın?) Melekler şöyle demişlerdi: Ey Merçem! Allah seni (kendisine itaat etmen için) seçti, seni (her türlü kötü ahlaktan) temizledi ve seni âlemlerin kadınlarına tercih etti (üstün kıldı). Ey Merçem! Rabbine itaate devam et (huşu ile namaza dur), secde et ve rükû edenlerle birlikte sen de rükû et."²

¹ Buhârî, hadis no: 2222, Müslim, hadis no: 155

² Âl-i İmran Sûresi: 42-43

- Sonra melekler Merÿem'i, Allah Teâlâ'nın kendisine bir çocuk vereceğini, onu 'kun' 'ol' kelimesiyle yaratacağını, onun da hemen oluvereceğini ve bu çocuğun isminin de İsa Mesih olacağını, onun dünya ve âhirette şânının yüce olacağını, İsrailoğullarına bir elçi olarak gönderileceğini, ona yazmağı, hikmeti, Tevrât'ı ve İncil'i öğreteceğini ve onun, kendisinden başka hiçbir peygamberde olmayan bazı özelliklere ve mucizelere sahip olacağını müjdelemişlerdi.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ إِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِّنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٥﴾ وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٤٦﴾ قَالَتْ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٧﴾ ﴾ [سورة آل عمران الآيات: ٤٥-٤٧]

"(Ey Muhammed! Hatırlar mısın?) Melekler şöyle demişlerdi: Ey Merÿem! Şüphesiz ki Allah sana kendisinden bir Kelime'yi (Allah'ın ona ol demesiyle hemen olacak bir erkek çocukla) müjdeler. Adı Merÿem oğlu İsa Mesih'tir. Dünyada da, âhirette de şânı yüce ve (kıyâmet günü) Allah katında yakın kılınanlardan olacaktır. O, beşikte iken ve yetişkinlik halinde (Allah'ın kendisine vahyettiği şeylerle) insanlara konuşacaktır. (O aynı zamanda) sâlihlerden olacaktır. Merÿem (bu işe şaşırmış bir halde): Rabbim! dedi. Bana bir erkek eli değmediği (evli veya iffetsiz olmadığı) halde nasıl çocuğum olur? Melek şöyle dedi: İşte Allah, dilediğini böyle yaratır. O, bir işin olmasını dileyinçe, ona sadece 'ol' der, o da hemen oluverir." ¹

- Sonra Allah Teâlâ, meleklerin Merÿem -aleyhasselâm-'ı İsa ile müjdelediklerini haber vermiş, İsa -aleyhisselâm-'ı şerefliendirmesi ve onu mucizelerle desteklemesi hakkında şöyle buyurmuştur:

¹ Âl-i İmran Sûresi: 45-47

﴿وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿٤٨﴾ وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ
 أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ أَنِّي أَخْلُقُ لَكُمْ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ
 فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ وَأُحْيِي الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ اللَّهِ
 وَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدَّخِرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ
 ﴿٤٩﴾ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَلَأُحِلَّ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ
 عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿٥٠﴾ إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ
 فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٥١﴾﴾ [سورة آل عمران الآيات: ٤٨ - ٥١]

"(Melekler İsa hakkında Merÿem ile konuşurken onun şu sıfatlarını da ilâve ettiler:) Allah ona yazmayı, hikmeti, Tevrat'ı ve İncil'i öğretecektir. Onu İsrailoğullarına elçi olarak gönderecek (o da onlara şöyle diyecektir:) Size Rabbiniz tarafından bir mûcizeyle gönderildim: Ben size çamurdan kuş şekline benzer bir şey yapar içine üflerim, o da Allah'ın izniyle hemen kuş oluverir. Keza ben anadan doğma körü ve abraşı iyileştirir, hatta Allah'ın izniyle ölüleri diriltirim. Evlerinizde ne yediğinizi ve biriktirip sakladıklarınızı da bilirim. Eğer inanıyorsanız, elbette bunlarda sizin için apaçık ibretler vardır. (İsa:) Keza ben, benden önce gelen Tevrât'ı doğrulayıcı olarak ve (Allah tarafından) size haram kılınan bazı şeyleri (Allah'tan bir hafiflik ve rahmet olsun diye) helâl kılmam için geldim. Doğrusu ben, (söylediğim şeylerin doğru olduğuna delil olarak) size Rabbinizden bir mucize getirdim. O halde Allah'tan korkun ve (Allah'tan size haber verdiğim şeylerde) bana itaat edin. Şüphesiz ki Allah, hem sizin, hem de benim Rabbidir. Öyleyse, yalnızca O'na ibâdet edin. İşte dosdoğru yol budur." ¹

- Yaratma konusunda mutlak kemâliyet, Allah Teâlâ'ya âittir. O dilediğini, nasıl isterse öyle yaratır. Nitekim O, Âdem -aleyhisselâm-'ı topraktan, babasız ve anasız olarak yaratmıştı. Hawvâ -aleyhassselâm-'ı ise, Âdem -aleyhisselâm-'ın kamurğa kemiğinden babasız ve anasız olarak yaratmış ve Âdem -aleyhisselâm-'ın neslini de bu baba ve anadan kılmıştır. İsa -aleyhisselâm-'ı da babasız olarak sadece anadan yaratmıştır. Her şeyi yaratan ve her şeyi hakkıyla bilen Allah Teâlâ, her türlü noksan sıfatlardan münezzehtir.

¹ Âl-i İmran Sûresi: 48-51

- Allah Teâlâ, Kur'an-ı Kerim'de İsa -aleyhisselâm-'ın dünyaya nasıl geldiğini tam olarak noksansız bir şekilde açıklamıştır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا ﴿١٦﴾ فَأَتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ﴿١٧﴾ قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ﴿١٨﴾ قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا ﴿١٩﴾ قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا ﴿٢٠﴾ قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلَى هَيْنٌ ﴿٢١﴾ وَلَنَجْعَلَنَّ آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِّنَّا وَكَانَ أَمْرًا مَّقْضِيًّا ﴿٢١﴾﴾ [سورة مريم الآيات: ١٦-٢١]

"(Ey Muhammed!) Kitab'ta (bu Kur'an'da) Merçem'i de an! Hani o, âilesinden ayrılıp (kendi evlerine göre) doğu tarafında bir yere çekiliverdi. Onlarla kendisi arasına bir perde gerdi. Biz de ona Ruh'umuzu (Cebraîl'i) gönderdik de, ona tam bir insan şeklinde görünürdü. Merçem irkildi ve: Ben, senden (bana bir kötülük yapmandan) Rahmana sığınırım, dedi. Eğer Allah'tan korkup haramdan sakınan bir kimse isen. (Cebraîl:) Ben, sana (günahlardan arınmış) tertemiz bir erkek çocuk bağışlamam için Rabbinin (sana gönderdiği) bir elçisiyim, dedi. Merçem (ona): Bana (helâl yoldan evlenme yoluyla) bir tek erkek eli değmemiş ve ben iffetsiz bir kadın da değil iken nasıl oğlum olabilir ki? (Cebraîl Merçem'e:) Öyledir (Nitekim dediğin gibidir. Sana hiçbir erkek eli değmemiş ve sen iffetsiz bir kadın da değildin), ama Rabbin: Bu iş bana pek kolaydır. Çünkü biz onu insanlara kudretimizin bir alameti ve tarafımızdan bir rahmet kılacağız ve artık bu, (Levh-i Mahfuz'da) hükme bağlanmış, olup bitmiş bir iştir, dedi." ¹

- Cebraîl -aleyhisselâm- ona böyle söyleyince Merçem, Allah Teâlâ'nın takdir ettiği şeyi teslim olmuş, bunun üzerine Cebraîl -aleyhisselâm- Merçem'in gömleğinin yakasından üflemişti.

¹ Merçem Sûresi: 16-21

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَدَتْ بِهِ ۖ مَكَانًا قَصِيًّا ﴿٢٢﴾ فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جِذْعِ النَّخْلَةِ ۖ ﴾

﴿ قَالَتْ يَلَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا مَنْسِيًّا ﴿٢٣﴾ ﴾ [سورة مريم الآيتان: ٢٢ - ٢٣]

"(Cebrail -aleyhisselâm- gömleğinin yakaşından üfledikten ve üfürüğü onun rahmine ulaştıktan sonra) Merçem ona (İsa'ya) hâmile kaldı. Bunun üzerine onunla (karnındaki çocukla insanlardan) uzak bir yere çekildi. Doğum sancısı, onu bir hurma ağacına sığındırdı. Keşke ben, bundan (bu günden) önce öleşydim de unutulup gitseydim, dedi."¹

- Sonra Allah Teâlâ, Merçem'e su ve yiyecek göndermiş ve ona hiç kimseyle konuşmamasını emretmişti.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ فَنَادَاهَا مِنْ تَحْتِهَا أَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ﴿٢٤﴾ وَهَزِيءَ إِلَيْكَ بِجِذْعِ ۖ ﴾

﴿ النَّخْلَةِ ۖ سُقِطَ عَلَيْكَ رَطْبًا جَنِيًّا ﴿٢٥﴾ فَكُلِي وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا ۖ فِيمَا تَرَيْنَ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا ۖ ﴾

﴿ فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا ﴿٢٦﴾ ﴾ [سورة مريم الآيات: ٢٤ - ٢٦]

"Derken, (Cebrail veya İsa), ona aşağıdan şöyle seslendi: Sakın üzülme! dedi. Rabbin senin alt yanında bir su arki meydana getirdi. Haşdi, hurma dalını kendine doğru silkele, üzerine taze hurmalar dökülsün. Artık ye, iç ve (çocukla) gözün aydın olsun! Eğer herhangi bir insana rastlarsan (ve sana bu konuda sorarsa, ona): Ben Rahman'a oruç (susma orucu) adamıştım, o sebeple bugün hiç kimseyle konuşmayacağım, de."²

- Sonra Merçem -aleyhasselâm- çocuğu İsa'ı kucığında taşıyarak kavmine gelmişti. Kavmi onu bu halde görünce kendisine gerçekten kötü bir iş yaptığını söylemişler ve bunu reddetmişlerdi. Merçem -aleyhasselâm- onlara hiçbir cevap vermemiş ve bu çocuğu göstererek: Ona sorun, o size haber verecektir, diye işâret etmişti.

¹ Merçem Sûresi: 22-23

² Merçem Sûresi: 24-26

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِيْلُهُ قَالُوا يَنْمِرِمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْئًا فَرِيًّا ﴿٢٧﴾ يَتَأَخْتَهَرُونَ مَا كَانَ أَبُوكَ أَمْرًا سَوْءًا وَمَا كَانَتْ أُمَّكَ بَغِيًّا ﴿٢٨﴾ فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا ﴿٢٩﴾﴾ [سورة مريم الآية: ٢٧-٢٩]

"Nihâyet (Merçem) onu (kucağında) taşıyarak kavmine getirdi. (Kavmi onu bu halde görünce ona) dediler ki: Ey Merçem! Hakikaten sen, çok kötü bir iş yaptın. Ey (salih bir adam olan) Harun'un kızkardeşi! Baban kötü bir insan değildi. Annen de iffetsiz bir kadın değildi! Merçem, (sormaları ve onunla konuşmaları için) çocuğu gösterdi. Onlar: Beşikteki bebekle nasıl olur da konuşuruz? dediler."¹

- İsa -aleyhisselâm- beşikte bir bebek olmasına rağmen onlara hemen şöyle cevap vermişti:

﴿قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ ءَاتَنِي الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا ﴿٣٠﴾ وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَنِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا ﴿٣١﴾ وَبَرًّا بِوَالِدَتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا ﴿٣٢﴾ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا ﴿٣٣﴾﴾ [سورة مريم الآية: ٣٠-٣٣]

"(Derken bebek:) Ben, Allah'ın kuluğum, dedi. O, bana kitabı (İncil'i) verdi, beni peygamber olarak görevlendirdi. Nerede olursam olayım beni mübarek (hayır ve faydası bol) kıldı. Yaşadığım müddetçe bana namazı (devamlı ve vaktinde kılmamı) ve zekâtı farz kıldı. Anneme saygılı, hayırlı evlat kılıp, asla zorba, bedbaht ve hayırsız biri yapmadı. Doğduğum gün de, öleceğim gün de, kabirden kalkıp dirileceğim gün de selâm üzerime olsun!"²

- Kur'an-ı Kerim'de zikredilen bu şeyler, Allah'ın kulu ve elçisi olan Merçem oğlu İsa -aleyhisselâm-'ın kıssasıdır. Fakat ehl-i kitap (yahudi ve hristiyanlar) onun hakkında görüş ayrılığına düştüler. Nitekim onlardan bir kesim: "Merçem oğlu İsa, Allah'ın oğludur", dediler. Başka bir kesim: "Merçem oğlu İsa, üç ilahtan biridir", dediler. Başka bir kesim ise: "Merçem oğlu İsa, Allah'tır", dediler. Başka bir kesim olan mü'minler ise onun hakkında: "Merçem oğlu İsa Allah'ın kulu ve elçisidir", dediler. İşte bu sonucusu hak olan sözdür.

¹ Merçem Sûresi: 27-29

² Merçem Sûresi: 30-33

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ذَلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿٣٤﴾ مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ
وَلَدٍ سُبْحَانَهُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٣٥﴾ وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ
مُسْتَقِيمٌ ﴿٣٦﴾ فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَّشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٣٧﴾﴾

[سورة مريم الآيات: ٣٤ - ٣٧]

"(Ey Peygamber!) İşte hakkında (yahudi ve hristiyanların) şüphe ve tartışmalara girdikleri (sana vasfını ve haberini anlattığımız) Merhem oğlu İsa konusunda gerçeğin ta kendisi olan Allah'ın sözü budur. Allah'ın (kullarından) evlat edinmesi olacak iş değildir. O bundan münezzehdir! O, bir işi yapmak istedi mi, ona 'ol' der, o da hemen olur (O'na hiç bir şey engel olamaz). (İsa kavmine dedi ki:) İyî bilin ki (sizi O'na ibâdet etmeye çağırdığım) Allah, benim de Rabbim, sizin de Rabbidir. Öyleyse yalnızca O'na ibâdet edin. İşte dosdoğru yol budur. Sonra onun hakkında birtakım guruplar (yahudi ve hristiyanlar) kendi aralarında ayrılığa düştüler. Artık gerçeğin meydana çıkacağı o büyük (dehşetli) güne şahit olunduğu zaman, inkâr edenler helâk olsunlar!"¹

- İsrailoğulları dosdoğru yoldan sapınca ve Allah Teâlâ'nın çizdiği haram sınırlarını aşınca, zulmedip yer yüzünde bozgunculuk çıkardılar. Onlardan bir kesim ölümden sonraki yeniden dirilişi, hesabı ve azabı inkâr ettiler. Sonlarının ne olacağını hesap etmeden dünya zevklerine daldılar. İşte o zaman Allah Teâlâ, Merhem oğlu İsa'yı onlara bir elçi olarak gönderdi. İsa -alephisselâm- onlara Tevrat'ı ve İncil'i öğretmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿٤٨﴾ وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ
أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَاتٍ مِنْ رَبِّكُمْ أَنِّي أَخْلُقُ لَكُمْ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ
فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ الْأَكْمَةَ وَالْأَبْرَصَ وَأُحْيِي الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ اللَّهِ
وَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدْخِرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لَكُمْ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

¹ Merhem Sûresi: 34-37

﴿٤٩﴾ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَلَا حِجْلَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۖ إِنَّ اللَّهَ رَجِيٌّ وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٥١﴾ [سورة آل عمران الآيات: ٤٨ - ٥١]

"(Melekler İsa hakkında Merÿem ile konuşurken onun şu sıfatlarını da ilâve ettiler:) Allah ona yazmayı, hikmeti, Tevrat'ı ve İncil'i öğretecektir. Onu İsrailoğullarına elçi olarak gönderecek (o da onlara şöyle diyecektir:) Size Rabbiniz tarafından bir mûcizeyle gönderildim: Ben size çamurdan kuş şekline benzer bir şey yapar içine üflerim, o da Allah'ın izniyle hemen kuş olur. Keza ben anadan doğma körü ve abraşı iyileştirir, hatta Allah'ın izniyle ölüleri diriltirim. Evlerinizde ne ürettiğinizi ve biriktirip sakladıklarınızı da bilirim. Eğer inanıyorsanız, elbette bunlarda sizin için apaçık ibretler vardır. (İsa:) Keza ben, benden önce gelen Tevrât'ı doğrulayıcı olarak ve (Allah tarafından) size haram kılınan bazı şeyleri (Allah'tan bir hafiflik ve rahmet olsun diye) helâl kılmam için geldim. Doğrusu ben, (söylediğim şeylerin doğru olduğuna delil olarak) size Rabbinizden bir mucize getirdim. O halde Allah'tan korkun ve (Allah'tan size haber verdiğim şeylerde) bana itaat edin. Şüphesiz ki Allah, hem sizin, hem de benim Rabbidir. Öyleyse, yalnızca O'na ibâdet edin. İşte dosdoğru yol budur."¹

- Allah Teâlâ, bir hidâyet ve nûr olması ve Tevrat'ta olanları tasdik edici olması için İsa -aleÿhisselâm-'a İncil'i indirmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَقَفَيْنَا عَلَىٰ آثَرِهِمْ بِعِيسَىٰ ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ ۗ وَإِنَّا لَهُ الْإِنجِيلُ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٦﴾ ﴾

[سورة المائدة الآية: ٤٦]

"O peygamberlerin izlerince Merÿem oğlu İsa'yu, kendisinden önceki Tevrat'ı tasdik edici olarak gönderdik. Ona da; hem kendisinden önceki Tevrat'ı tasdik etmesi, hem de takvâ sahiplerine (müttakilere) hidâyet ve öğüt olması için içinde hidâyet ve nur bulunan İncil'i verdik."²

¹ Âl-i İmran Sûresi: 48-51

² Mâide Sûresi: 46

- İsa -aleyhisselâm-, kendisinden sonra Allah tarafından gönderilen ve adı Ahmed olan bir elçinin (peygamberin) geleceğini müjdelemiştir. O peygamber de Muhammed -sallallahu alehi ve sellem-'dir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَبْنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ
وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدٌ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٦﴾ ﴾

[سورة الصف الآية: ٦]

"(Ey Muhammed! Hatırlar mısın) Merçem oğlu İsa: Ey İsrailoğulları! Ben, benden önce gönderilmiş olan Tevrat'taki şeyleri doğrulayıcı ve benden sonra gelecek olan Ahmed adındaki elçiyi (peygamberi) de müjdeleyici olarak Allah'ın size gönderdiği bir elçisiyim, demişti. Fakat İsa'nın müjdelediği elçi (Muhammed) açık delillerle gelince, bu apaçık bir sihirdir, dediler."¹

- İsa -aleyhisselâm-, İsrailoğullarını yalnızca Allah Teâlâ'ya ibâdet etmeye ve onları, Tevrat ve İncil'in hükümlerine göre yaşamağa dâvet etmeye, onlarla tartışmaya ve onların izledikleri yolun bozukluğunu onlara açıklamaya başlamıştı. Onların bu konuda inatlarını görüp onlardaki inkârın (küfrün) belirtilerini hissedince, kavmine şöyle seslenmişti:

"Allah'ın dînine yardım etmede kim benimle beraber olacak? demişti. Sayıları on iki olan Havâriiler kendisine îmân etmişti.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَى مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْخَوَارِيُّونَ
فَحَنُّ أَنْصَارُ اللَّهِ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٥٤﴾ رَبَّنَا ءَامَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا
الرَّسُولَ فَأَكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٣﴾ ﴾ [سورة آل عمران الآيتان: ٥٣ - ٥٤]

"İsa onların inkârlarında ısrar ettiklerini hissedince, Allah'ın dînine yardım etmede kim benimle beraber olacak? dedi. Havâriiler²: Allah'ın dîninin yardımcıları biziz. Biz Allah'a

¹ Saff Sûresi: 6

² Havâri: İnsanın en seçkin, en has dostu ve yardımcısı anlamlarına gelir.

îmân ettik. Ey İsa, bizim müslüman olup Allah'a itaat ettiğimize sen de şâhid ol! Ey Rabbimiz! İndirdiğin kitaba (İncil'e) îmân ettik ve Elçine (İsa'ya) uyduk. Sen de bizi, (birliğini -vahdâniyyetini- ve peygamberlerini tanıyan) şahitlerle birlikte yaz, dediler." ¹

- Allah Teâlâ, İsa -aleyhisselâm-ı, O'nun kudretini hatırlatan, ruhu eğiten, Allah'a ve âhiret gününe îmânı ortaya çıkarıp canlandıran büyük mucizelerle desteklemişti.

Nitekim İsa -aleyhisselâm- çamurdan kuş şekline benzer bir şey yapar içine üflerdi, o da Allah'ın izniyle hemen kuş oluverirdi. Yine, anadan doğma körü ve abraşı iyileştirir, Allah'ın izniyle ölüleri diriltirdi. İnsanlara evlerinde ne biriktirip sakladıklarını haber verirdi. Bunun üzerine yahudiler, Allah Teâlâ'nın kendilerine peygamber olarak gönderdiği İsa -aleyhisselâm-'a düşmanlık etmeye, insanları ondan yüz çevirtmeye, onu yalanlamaya ve annesini zinâ etmekle suçlamaya başladılar.

- Yahudiler, zayıf ve fakir kimselerin kendisine îmân etmeye ve onun çevresinde toplanmaya başladıklarını gördüklerinde, onu öldürmek için tuzak kurdular. Romalıları onun aleyhine kışkırttılar ve İsa'nın dâvetine izin verdiği takdirde hükümdarlığının yok olacağı konusunda Roma İmparatoruna şüphe vermeye çalıştılar. Bunun üzerine Roma İmparatoru bir ferman çıkararak İsa'nın yakalanmasını ve çarmıha gerilmesini emretti.

Allah Teâlâ, İsa -aleyhisselâm-ı ihbar eden münâfiği, İsa -aleyhisselâm-'a benzetti. Bunun üzerine askerler onu, İsa -aleyhisselâm- olduğunu zannederek yakalayıp çarmıha gerdiler. Böylece Allah Teâlâ, onu çarmıha gerilmekten ve öldürülmekten kurtardı.

Nitekim Allah Teâlâ yahudiler hakkında şöyle buyurmuştur:

﴿ وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا ابْتِغَاءَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ﴿١٥٧﴾ بَل رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٥٨﴾ ﴾ [سورة النساء الآيتان: ١٥٧ - ١٥٨]

"Ve (alaflılı bir şekilde: Kendisinin) 'Allah'ın elçisi (olduğunu iddiâ eden) Merçem oğlu İsa'yu öldürdük' demeleri yüzünden onları lânetledik. Oysa onlar, İsa'yu ne öldürdüler, ne de çarmıha gerdiler. Fakat çarmıha gerdikleri kişi, onlara İsa gibi gösterildi (İsa'ya benzeyen birisini o zannederek çarmıha gerdiler).Onun hakkında görüş ayrılığına düşenler, işin doğrusundan şüphe ve şaşkınlık içindedirler. Onlar, zanna uymaktan başka hiçbir bilgileri yoktur. Onlar, İsa'yu öldürdüklerine kesin olarak inanmamakta, aksine bu

¹ Âl-i İmrân Sûresi: 52-53

konuda zanna dayanmaktadırlar. Bilakis Allah, onu (İsa'ı, bedeni ve ruhu ile) kendi katına kaldırmıştır (ve onu inkâr edenlerden temizlemiştir). Allah, (mülkünde) güçlüdür, (her işinde) hikmet sahibidir."¹

- İsa -aleyhisselâm-, ölmemiştir. Aksine Allah Teâlâ onu katına yükseltmiştir. Kıyâmet gününden önce yerüzüne inecek, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in dînine tâbi olacaktır. İsa -aleyhisselâm-'ı öldürdüklerini ve onu çarmıha geldiklerini iddiâ eden yahudileri ve kendisi hakkında aşırıya giderek: "O, Allah'tır" veya "O, Allah'ın oğludur" veyahut "O, üç ilahtan biridir", diyen hıristiyanları yalanlayacaktır.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَيُوشِكَنَّ أَنْ يَنْزِلَ فِيكُمْ ابْنُ مَرْيَمَ حَكَمًا
مُقْسِطًا، فَيَكْسِرَ الصَّلِيبَ، وَيَقْتُلَ الْخِنْزِيرَ، وَيَضَعَ الْجِزْيَةَ، وَيَفِيضَ الْمَالَ حَتَّى
لَا يَقْبَلَهُ أَحَدٌ.)) [متفق عليه]

"Nefsim elinde olan Allah'a yemin olsun ki, Merhem oğlu İsa'nın (İslâm şeriatını uygulamak üzere) adâletli bir hâkim olarak (gökten) aranıza (bu ümmete) inmesi, haçı kırması, domuzu öldürmesi ve cizveyi kaldırması pek yakındır. Mal öyle çoğalacak ki zekâtı kabul edecek kimse olmayacaktır."²

- İsa -aleyhisselâm- kıyâmet gününden önce yerüzüne inince, ehl-i kitap kendisine îmân edeceklerdir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿وَأَن مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا﴾

[سورة النساء الآية: ١٥٩]

"(Âhir zamanda İsa'nın yerüzüne inmesinden sonra) Ehl-i kitaptan, ölümünden önce herkes ona îmân edecektir (ona îmân etmeyen hiç kimse kalmayacaktır). Kıyâmet gününde de (İsa, kendisini yalanlayana ve tasdik edene) şâhitlik edecektir."³

¹ Nisâ Sûresi: 157-158

² Buhârî, hadis no: 2222, Müslim, hadis no: 155

³ Nisâ Sûresi: 156-158

- Merçem oğlu İsa, Allah'ın kulu ve elçisidir. Allah Teâlâ onu, İsrailoğullarına doğru yol göstermesi ve onları yalnızca Allah'a ibâdet etmeye çağırması için göndermiştir.

Nitekim Allah Teâlâ, yahudi ve hıristiyanlara şöyle buçurmuştur:

﴿يَتَاهَلُ الْكِتَابِ لَا تَقُولُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ أَنْتَهُوا خَيْرًا لَكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٧١﴾﴾

[سورة النساء الآية: ١٧١]

"Ey Ehl-i kitap! Dininiz konusunda haddi aşmayın ve Allah hakkında haktan başka bir şey söylemeyin. Merçem oğlu İsa Mesih sadece Allah'ın elçisi ve Merçem'e ulaştırdığı kelimesidir. Allah tarafından gelen bir ruhtur. Gelin Allah'a ve elçilerine îmân getirin, 'ilahlar üçtür' demeyin. Kendi iyiliğiniz için bundan vazgeçin. Allah ancak tek bir ilahdır. O, çocuğu olmaktan münezzehtir. Göklerde ve yerde ne varsa, hepsi O'nundur. Koruyan ve yöneten olarak Allah yeter." ¹

- İsa -aleyhisselâm-'ın Allah'ın oğlu olduğunu söylemek, çok tehlikeli bir söz ve büyük bir münkerdir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buçurmuştur:

﴿وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ﴿٨٨﴾ لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا ﴿٨٩﴾ تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَنْفَطَرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا ﴿٩٠﴾ أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا ﴿٩١﴾ وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا ﴿٩٢﴾ إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمَنِ عَبْدًا ﴿٩٣﴾﴾

[سورة مريم الآيات: ٨٨ - ٩٣]

¹ Nisâ Sûresi: 171

"(O kâfirler:) Rahman evlat edindi, dediler.Siz (bunu söylemekle) çok çirkin bir şeyi ileri sürdünüz ki nerdeyse gökler çatlayacak, yer yarılacak ve dağlar yıkılıp çökecektir! Rahman'a evlat isnad etmelerinden dolayı! Halbuki evlat edinmek, Rahman'ın şânına yakışmaz. Göklerde ve yerde kim varsa, (kıyâmet günü) hepsi Rahman'a (zelil bir) kul olarak gelecektir."¹

- Merçem oğlu İsa bir insan, Allah'ın kulu ve elçisidir. Her kim, Merçem oğlu İsa Mesih'in, Allah olduğuna inanırsa, kâfir olur.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ
يَبْنَئِ إِسْرَائِيلَ اَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ
وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِن أَنْصَارٍ ﴾ [سورة المائدة الآية: ٧٢]

"Allah, kesinlikle Merçem oğlu Mesih'tir diyenler, muhakkak kâfir olmuşlardır. Oysa Mesih: Ey İsrailoğulları! Rabbim ve Rabbiniz olan Allah'a ibâdet edin. Zirâ her kim, Allah'a şirik koşarsa, Allah ona cenneti haram kılar ve onun varacağı yer de ateştir. Zâlimler için (onları cehennemden kurtaracak) yardımcıları da yoktur, demişti."²

- Her kim, Merçem oğlu İsa Mesih, Allah'ın oğlu olduğunu ve/ya üç ilahtan biri olduğunu söylerse, kâfir olur.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهُ وَاحِدٌ
وَإِن لَّمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴾ [سورة المائدة الآية: ٧٣]

[سورة المائدة الآية: ٧٣]

¹ Merçem Sûresi: 88-93

² Mâide Sûresi: 72

"(Hıristiyanlardan:) 'Allah üç ilahtan biridir' diyenler kâfir oldular.Halbuki bir tek ilahtan başka ilah yoktur. Eğer söylediklerinden (bu bâtil iddiâlarından) vazgeçmezlerse, içlerinden kâfir kalanlara mutlaka acıklı bir azap dokunacaktır." ¹

- Bu sebeple Merÿem oğlu İsa Mesih, bir anneden dñnÿa gelen, uyuşan, içen, ayağa kalkan, uşşşan, acı duyan ve ağlayan normal bir insandı. İlah ise, böyle şeylerden münezzehtir.O halde Merÿem oğlu İsa Mesih, nasıl ilah olabilir? Aksine o, Allah'ın kulu ve elçisidir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ
صَدِيقَةٌ كَأَنَّا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ أَنْظِرْ كَيْفَ نَبِّئُ لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ
أَنْظِرْ أَنِّي يُؤْفَكُونَ ﴾ [سورة المائدة الآية: ٧٥]

"Merÿem oğlu İsa Mesih sadece bir elçidir. Nitekim ondan önce de elçiler gelip geçmiştir. Onun annesi de çok dürüst, son derece iffetli bir kadındı. Her ikisi de (diğer insanlar gibi) yemek yerlerdi.(Eş Peygamber!) Bak. Biz onlara delilleri nasıl açıklıyoruz. Sonra bak nasıl oluyor da akılları çelinip bu hakikatlerden vazgeçiyorlar!"²

- Yahudiler, hıristiyanlar, haçlılar ve onlara uyanlar -Allah'ın lâneti onların üzerine olsun-, Merÿem oğlu İsa Mesih'in dñnini tahrif edip değıştirdiler ve şöyle dediler:

"Allah, insanlığı kurtarmak için öldürölmek ve çarımha gerilmek sñretiyle oğlu Mesih'i fedâ etti. Bu sebeple bir kimsenin dilediğini yapmasında bir sakınca yoktur. Çünkü İsa bütün günahları üstlenmiştir."

-Onlar, bunu hıristiyanlar arasında yaydılar, hatta bunu inançlarından bir bölüm haline getirdiler. Bütün bu söylenenler, bâtil ve Allah Teâlâ'ya iftira ve O'nun hakkında bilgisizce konuşmaktır.Aksine herkes, yaptıklarının rehini ve esiri olacaktır.İnsanların hayatı, üzerinde yürüyecekleri düzgün bir metod üzere olmadıkça ve helal ve haram sınırlarını bilmedikçe düzelmez.

- Bakın onlar, nasıl da yalan isnad ederek Allah Teâlâ'ya iftira ediyorlar ve Allah Teâlâ hakkında hak olmayan şeyi söylüyorlar.

¹ Mâide Sñresi: 73

² Mâide Sñresi: 75

Nitekim Allah Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurmuştur:

﴿ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لَيْسَتْ أُمَّةٌ مِثْلَهُمْ نَبِيٌّ مِثْلُ نَبِيِّهِمْ وَمَا يَكْتُمُونَ ﴾ ﴿٧٩﴾

[سورة البقرة الآية: ٧٩]

"Elleriyle bir kitap yazıp, sonra onu az bir bedel karşılığında satmak için: 'Bu Allah katındandır' diyenler (hahamlar) helâk olsunlar! Onlar, elleriyle yazdıklarından dolayı helâk olsunlar! Onlar, kazandıklarından dolayı helâk olsunlar!"¹

- Allah Teâlâ, hıristiyanlardan, İsa -aleyhisselâm-'ın getirdiği dîne göre hareket edip ona göre yaşayacaklarına dâir kesin söz almıştı. Fakat onlar bunu değiştirip tahrif ettiler ve kendi aralarında anlaşmazlığı düştüler, sonra da ondan yüz çevirdiler. Bundan dolayı Allah Teâlâ, dünyada aralarına düşmanlık ve kini salmakla, âhirette de onları şiddetli bir azaba çarptırmakla cezalandırmıştır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي أَخَذْنَا مِيثَقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴾ ﴿١٤﴾ [سورة المائدة الآية: ١٤]

"Biz, hıristiyanlarız' (İsa Mesih'e uyanlardanız) diyenlerden de (peygamberlerine uymaları ve ona yardım etmeleri konusunda) kesin söz almıştık. Fakat onlar da kendilerine tebliğ olunan derslerden bir çoğunu unuttular (ona göre hareket etmeyi bıraktılar). Bu yüzden Biz de onların aralarına kıyâmet gününe kadar sürecek düşmanlık ve kin saldık. Allah, (hesap günü, dünyada) yapmakta olduklarını onlara haber verecektir."²

- İsa -aleyhisselâm- kıyâmet günü Âlemlerin Rabbi'nin huzurunda duracak, Rabbi, herkesin gözü önünde ona İsrailoğullarına ne söylediğini soracaktır.

¹ Bakara Sûresi: 79

² Mâide Sûresi: 14

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَعْيسَى ابْنَ مَرْيَمَ مَا أَنْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّي إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١١٦﴾ مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١١٧﴾ إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ عَبَادُكَ وَإِنْ تُغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٨﴾﴾ [سورة المائدة الآيات: ١١٦-١١٨]

"(Kıyâmet günü) Allah: Ey Merÿem oğlu İsa! İnsanlara, 'Beni ve annemi Allah'ın dışında (ibâdet edilen) iki ilah edin' diye sen mi söyledin, buyurduğu zaman o, 'Hâşâ! Seni tenzih ederim. Benim insanlara haktan başka bir şey söylemem bana yakışmaz. Hem ben bunu söyledim, şüphesiz sen onu bilirdin (çünkü hiçbir şey, sana gizli-saklı kalmaz). Sen nefsimde (gizli) olanı bilirsin, halbuki ben, senin nefsinde olanı bilemem. şüphesiz ki sen, gizlilikleri (gizli-açık her şeyi) hakkıyla bilensin. Benim onlara söylediğim, senin bana emrettiğin şeyden başkası değildir. O da, hem benim Rabbim, hem de sizin Rabbiniz olan Allah'a ibâdet edin, sözüdür. Aralarında bulunduğum sürece onların yaptıklarına şâhit idim. (Yerÿüzünde) ecelimi tamamlayınca (ve beni canlı olarak göğe yükseltince), artık onların üzerine (gizli olan amellerine) sen gözetleyici oldun. Sen, her şeyi hakkıyla görörsün. Eğer sen onlara azap edersen, şüphesiz ki onlar senin kullarıdır (onların durumu en iyi bilen sensin.Adâletinle onlara dilediğini yaparsın). Eğer onları (rahmetinle) bağışlarsan, sen (mülkünde) güçlüdür, (her işinde) hikmet sahibisin."¹

- Allah Teâlâ, İsa -aleÿhisselâm-'a uyan ve îmân edenlerin kalplerinde şefkat ve merhamet yaratmıştır. Onlar, Muhammed -sallallahu aleÿhi ve sellem-'e îmân eden mü'minlere sevgi ve muhabbet beslemekte, başkalarından daha yakındırlar.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

¹ Mâide Sûresi: 116-118

﴿ تَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ ءَامَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا ﴾
 وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُم مَّوَدَّةً لِلَّذِينَ ءَامَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِيءُ ذَلِكَ بِأَنَّ
 مِنْهُمْ قَيْسِيِينَ وَرُهْبَانَا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٨٢﴾ [سورة المائدة الآية: ٨٢]

"(Ey Peygamber!) Sen, düşmanlık bakımından insanlar içerisinde îmân edenlere en şiddetli olanların (inatları, inkârları ve hakkı küçük görmeleri sebebiyle) yahudiler ile müşrikler (Allah'a ortak koşanlar) olduğunu bulursun. Onlar içerisinde îmân edenlere sevgi bakımından en çok yakınlık duyanların ise 'biz hıristiyanlarız' diyenleri bulursun. Çünkü onların içerisinde keşişler ve râhipler vardır ve onlar (hakkı kabul etmekten) büyüklük taslamazlar." ¹

- Merçem oğlu İsa, İsrailoğullarına gönderilen peygamberlerin sonuncusudur. Allah Teâlâ ondan sonra, İsmail -aleyhisselâm-'ın soyundan olan Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i bütün insanlara peygamber olarak göndermiştir. Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- nebî ve rasûllerin sonuncusudur. ²

İSA -ALEYHİSSELÂM-'IN YARATILIŞI NASIL GERÇEKLEŞMİŞTİR?

1. Allah Teâlâ, Cebrail -aleyhisselâm-'a, Merçem -aleyhisselâm-'ın yakasına üflemesini emretmiş, Cebrail -aleyhisselâm- da bunu derhal yerine getirmiş ve Cebrail -aleyhisselâm-'ın üfürüğü -Allah'ın izniyle- Merçem -aleyhisselâm-'ın fercinden rahmine girmiş ve Allah Teâlâ'nın yarattığı bir ruh haline gelmiştir.

Nitekim Allah -azze ve celle-, İsa -aleyhisselâm-'ın yaratılışının başlangıcını şöyle açıklamıştır:

﴿ وَالَّتِي أَحْصَيْتَ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا ﴾
 ءآيَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿٩١﴾ [سورة الأنبياء الآية: ٩١]

"(Ey Peygamber!) İffetini (zinâdan) korumuş olan (İmrân kızı) Merçem'i de an! Biz, ona ruhumuzdan üfledik; kendisini ve oğlunu, (Allah'ın kudretini gösteren bir alâmet ve) âlemler için (kıyâmet gününe kadar) bir ibret kıldık." ³

¹ Mâide Sûresi: 82

² Muhammed b. İbrahim et-Tuveycrî'nin "İslâm Dîninin Esasları" adlı kitabından özetlenerek derlenmiştir.

³ Enbiyâ Sûresi: 91

Allah Teâlâ, daha sonra Cebrail -aleyhisselâm-'ın üfürüğünün Merÿem'in fercine ulaştığını açıklayarak şöyle buyurmuştur:

﴿ وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُوحِنَا وَصَدَقَتْ

بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتِبَ عَلَيْهَا إِحْسَانُ ذَلِكَ مِنْ الْقَنِينِ ﴾ [سورة التحريم الآية: ١٢]

"İffetini (zinâdan) korumuş olan İmrân kızı Merÿem'i de (Allah îmân edenlere örnek gösterdi). Biz, ona ruhumuzdan üfledik. O, Rabbinin sözlerini ve kitaplarını tasdik etti. O, (Rabbine) gönülden itaat edenlerden idi."¹

Merÿem -aleyhisselâm-'ın fercine üfleşenin, Allah Teâlâ'nın emri olmadan hiçbir şey yapmayan Cebrail -aleyhisselâm- olduğuna Allah Teâlâ'nın şu sözü delâlet etmiştir:

﴿ قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا ﴾ [سورة مريم الآية: ١٩]

"(Cebrail, Merÿem'e:) Ben, sana (günahlardan arınmış) tertemiz bir erkek çocuk bağışlamam için Rabbinin (sana gönderdiği) bir elçisiyim, dedi."²

2. Bazı müfessirlerden hamilelik süresinin, birkaç dakika içinde olduğu şeklinde bazı görüşler gelmiştir. Fakat bu görüş, açık değildir, Kur'an ve sünnetten buna delâlet eden hiçbir delil de yoktur. Şayet hamilelik süresi böyle olsaydı, hamileliğin kendisinde açık bir delil ve alâmet olurdu. Yine, Merÿem'in hamilelik süresi, kadınların hamilelik süresi gibi normal bir süre içerisinde olmasaydı, kavmi onu zina ile suçlamazdı.

Nitekim Allah Teâlâ bu olayı bize şöyle haber vermektedir:

﴿ فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ، قَالُوا يَا مَرْيَمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْئًا فَرِيًّا ﴾

[سورة مريم الآية: ٢٧]

"Nihâyet (Merÿem) onu (kucağında) taşıyarak kavmine getirdi. (Kavmi onu bu halde görünce ona) dediler ki: Ey Merÿem! Hakikaten sen, çok kötü bir iş yaptın."³

¹ Tahrim Sûresi: 12

² Merÿem Sûresi: 19

³ Merÿem Sûresi: 27

Bu konunun açıklanması için müfessirlerden iki değerli âlimin görüşünü aktarmak istiyorum. Bunlardan birisi asırlar önce yaşamış olan müfessirlerden İbn-i Kesir, diğeri ise günümüz müfessirlerinden Şenkîti'dir -Allah her ikisine de rahmet etsin-.

3. İmam İbn-i Kesir -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Müfessirler, İsa -aleÿhis-selâm-'ın annesinin hamilelik süresinin ne kadar olduğu konusunda görüş ayrılığına varmışlardır. Âlimlerin çoğunluğunun meşhur görüşüne göre, Merÿem -aleÿhasselâm- İsa -aleÿhisselâm-'ı karnında dokuz ay taşımıştır.

İbn-i Cüreÿc demiştir ki:

Muğîre b. Utbe b. Abdullah es-Sekafî, Abdullah b. Abbas'tan şunu işittiğini haber vermiştir:

'İbn-i Abbas'a Merÿem'in hamilelik süresi hakkında sorulduğu zaman şöyle demiştir: Merÿem'in hamile kalıp İsa'ı doğurması, bir anlık zamandan başka bir şey değildir.'

Bu, çok garip bir görüştür. Bu görüş, sanki Allah Teâlâ'nın şu sözünden alınmış gibidir:

﴿ فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَدَتْ بِهِ ۖ مَكَانًا قَصِيًّا ﴿٢٢﴾ فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَىٰ جِذْعِ النَّخْلَةِ ۖ ﴾

[سورة مريم الآيتان: ٢٢-٢٣] ﴿ قَالَتْ يَلَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا مَنْسِيًّا ﴿٢٣﴾ ﴾

"(Cebrail -aleÿhisselâm- gömleğinin yakasından üfledikten ve üfürüğü onun rahmine ulaştıktan sonra) Merÿem ona (İsa'ya) hâmile kaldı. Bunun üzerine onunla (karnındaki çocukla insanlardan) uzak bir yere çekildi. Doğum sancısı, onu bir hurma ağacına sığdırdı. Keşke ben, bundan (bu günden) önce ölseydim de unutulup gitseydim, dedi."¹

﴿ فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَدَتْ ۖ... فَأَجَاءَهَا ... ﴾

Yukarıdaki iki âyetteki 'fâ'; peşinden gelmek ve takip etmek anlamına gelen tâkibiye fâ'sı olmakla birlikte her şey, bulunduğu hale göre dir.

Bunun örneği Allah Teâlâ'nın şu sözü gibidir:

¹ Merÿem Sûresi: 22-23

﴿ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ طِينٍ ﴿١٢﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿١٣﴾ ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظْمًا فَكَسَوْنَا الْعِظْمَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴿١٤﴾ ﴾

[سورة المؤمنون الآيتان: ١٢ - ١٤]

"Andolsun ki biz insanı (Âdem'i), çamurun özünden (yer yüzünün hepsinden alınmış çamurdan) yarattık. Sonra onu sağlam bir kalış yerinde (rahimde) nutfe (sperm) haline getirdik. Sonra nutfeyi alaka (asılı bir hücre kümesine) çevirdik. Ardından alakaı çıgınenmiş bir et parçası haline getirdik. Ardından o yumuşak et parçasından kemikleri yarattık. Ardından o kemikleri etle (deriyle) kapladık. Sonra (ona ruh üflemekle) onu bambaşka bir varlık haline getirdik. Her şeyi en güzel bir şekilde yaratan Allah'ın hayır ve bereketi pek çoktur."¹

Yukarıdaki âyetlerde geçen tâkibiye fâ'sı, bulunduğu hal ve duruma göredir.

Buhârî ve Müslim'in sahihlerinde² sâbit olduğuna göre, insanın yaratılışı sırasındaki iki hal arasındaki süre ise, kırk gündür.

Allah Teâlâ'nın şu sözü de yukarıdaki âyetler gibidir:

﴿ أَلَمْ تَرَ أَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ الْأَرْضُ مُخْضَرَّةً إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿٦٣﴾ ﴾ [سورة الحج الآية: ٦٣]

"(Ey Peygamber!) Görmedin mi? Allah gökten yağmur indirdi de ardından bu sayede yer yüzü yemyeşil oluyor. Şüphesiz ki Allah, (kullarına karşı) çok lütfkâr ve (onların yararına olan her şeyden) haberdârdır."³

Yukarıdaki zikredilenlerden de anlaşılacağı üzere, meşhur olan görüş -ki Allah Teâlâ her şeye gücü yetendir-; Merÿem -aleÿhasselâm-, kadınların çocuklarına hâmile kaldıkları gibi, dokuz ay hâmile kalmış olmasıdır.

¹ Mü'minûn Sûresi: 12-14

² Buhârî, hadis no: 3208, Müslim, hadis no: 2643

³ Hac Sûresi: 63

Merçem -alephasselâm-, kavminin kendisini zinâ ile itham edeceklerini hissêdince, onları görmemek ve onların da kendisini görmemeleri için onlardan uzak bir yere çekilmiş ve insanlardan gizlenmişti." ¹

Değerli âlim Şenkît de -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Merçem'in, İsa'ı doğurmadan önceki hâmilelik süresi hakkındaki İslâm âlimlerinin görüşlerini, bu konuda hiçbir delil olmadığından dolayı zikretmedik. Bu konuda açık olan, başlangıcı hârikulâde bir durum olmakla birlikte, Merçem'in, diğer kadınların hâmilelik süresi gibi, dokuz ay hâmile kalmış olmasıdır. Yine de en iyisini Allah Teâlâ bilir." ²

4. Bazı câhiller, Allah Teâlâ'nın:

﴿ فَإِذَا سَوَّيْتُهُۥ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُۥ سَاجِدِينَ ﴾ [سورة ص الآية: ٧٢]

"Onu (Âdem'in yaratılışını) tamamlayıp ruhumdan ona üflediğim zaman ona hemen secdeye³ kapanın!"⁴

Sözü ile, İsa -alephisselâm-'in da, Allah Teâlâ'nın ruhumdan bir parça olduğuna delil teşkil ettiğini söylemişlerdir.

Nitekim İmam İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- onların bu görüşlerinin sapıklığını şöyle açıklamıştır:

"Onların Allah Teâlâ'nın:

﴿ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي ﴾ [سورة ص الآية: ٧٢]

"Ruhumdan ona üflediğim zaman..."

Sözyle ruh kelimesini, Allah Subhânehu ve Teâlâ'ya izâfe etmelerine gelince, bilinmesi gerekir ki Allah Subhânehu ve Teâlâ'ya izâfe iki türlüdür:

Birincisi: İlim, kudret, kelâm, sem' (işitmek), basar (görmek) gibi sıfatlar, mevsufa izâfe edilmeden kendi başlarına müstakil olarak kullanılmazlar. Dolayısıyla bu sıfatlar,

¹ İbn-i Kesir Tefsiri, cilt: 3, sayfa: 122

² Edvâ'u'l-Beyân Tefsiri, cilt: 4, sayfa: 264

³ Edvâ'u'l-Beyân Tefsiri, cilt: 4, sayfa: 264

⁴ Sâd Sûresi: 72

Bu secde, saygı göstermek ve ikramda bulunmak içindi. Yoksa ibâdet etmek veya tâzim göstermek için değildi. Çünkü secde etmek ibâdettir. İbâdet de yalnızca Allah Teâlâ'ya yapılır. Nitekim Allah Teâlâ, saygı göstermek amacıyla da olsa kendisinden başkasına secde etmeyi İslâm şeriatında haram kılmıştır.

mevsufa (Allah Teâlâ'ya) izâfe edilmiştir. Bu sebeple ilim, kelâm, kudret, hayat sıfatları, Allah Teâlâ'nın mahluk olmayan sıfatlarıdır. Aynı şekilde vech (yüz) ve el sıfatı da böyledir.

İkincisi: Beyt (ev), nâka (deve), abd (kul), rasûl (elçi) ve ruh gibi, Allah Teâlâ'nın zâtından olmayan şeylerin O'na izâfesi, mahlukun (yaratılmışın) hâlıkına (yaratana) izâfesidir. Fakat bu izâfe, izâfe edilen yaratılmışı (mahluka), onu başkasından ayırt eden hususiyet ve şeref kazandırır. Örneğin: Evlerin hepsi Allah Teâlâ'nın mülkü olmasına rağmen, Kâbe'ye Beytullah (Allah'ın evi) denilmesi gibi.

Aynı şekilde, develerin hepsi Allah Teâlâ'nın mülkü ve yarattığı varlıklar olmasına rağmen, Salih -aleyhisselâm-'a mucize olarak verdiği deveye, Nâkatullah (Allah'ın devesi) denilmesi gibi. Fakat bu izâfe, Allah Teâlâ'nın o mahluku sevmesini, ona ikramda bulunmasını ve onu şerefleymesini gerektiren uluhiyetine izâfedir. Bu izâfe, Allah Teâlâ'nın yaratmasını ve var etmesini gerektiren rubûbiyetine izâfe edilen umumî izâfe değildir. Dolayısıyla umumî izâfe, var etmeyi gerektirir, hususî izâfe ise, seçme ve tercihi gerektirir. Çünkü Allah Teâlâ dilediğini yaratır, yarattıklarından dilediğini seçer.

﴿وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَى

عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾ [سورة القصص الآية: ٦٨]

"Rabbin dilediğini yaratır ve (yarattıklarından dilediğini) seçer. Onların (müşriklerin) ise, seçme hakkı yoktur. Allah, onların ortak koştuklarından münezzehtir ve çok yücedir."¹

Ruh kelimesinin Allah Teâlâ'ya izâfe edilmesi, hususî izâfedendir. Ne umumî izâfedendir, ne de sıfatların izâfesi bâbındandır. Bundan dolayı bunu içice düşünürsen, insanlardan pek çok kimsenin düştüğü sapıklıklara düşmekten seni kurtaracaktır."²

Kısacası, İsa -aleyhisselâm-'ın 'Ruhullah' diye vasfedilmesi, onu şerefleendirme ve ona ikramda bulunma bâbındandır. Bu izâfe (ruh kelimesinin Allah lafzına izâfesi), Allah Teâlâ'ya sıfat izâfe etmek değildir. Örneğin 'Yedullah' (Allah'ın eli) ve 'Vechullah' (Allah'ın yüzü) gibi değildir. Ruh kelimesinin Allah lafzına izâfesi, yaratılanın (mahlukun), yaratana (hâlıkına) başka bir şey değildir. Örneğin Kâbe'nin Beytullah diye vasfedilmesi gibi.

¹ Sâd Sûresi: 72

Bu secde, saygı göstermek ve ikramda bulunmak içindir. Yoksa ibâdet etmek veya tâzim göstermek için değildir. Çünkü secde etmek ibâdettir. İbâdet de yalnızca Allah Teâlâ'ya yapılır. Nitekim Allah Teâlâ, saygı göstermek amacıyla da olsa kendisinden başkasına secde etmeyi İslâm şeriatında haram kılmıştır.

² Bknz: İbn-i Kayyim'in, 'Ruh' adlı eseri, sayfa: 154-155

Yine, Allah Teâlâ'nın, peygamberi Salih -alehisselâm-'a mucize olarak verdiği devenin 'Nâkatullah' (Allah'ın devesi) diye vafedilmesi gibi.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

İSA -ALEYHİSSELÂM- GÖĞE KALDIRILDIKTAN SONRA TEKRAR YERYÜZÜNE İNMIŞ MIDİR?

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Allah Subhânehu ve Teâlâ, Kur'an-ı Kerim'de İsa -aleyhisselâm-'ı bir defa göğe kaldırdığını bize haber vermiştir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ بَل رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴾ [سورة النساء الآية: ١٥٨]

"Bilakis Allah, onu (İsa'ı, bedeni ve ruhu ile) kendi katına kaldırmıştır (ve onu, inkâr edenlerden temizlemiştir). Allah, (mülkünde) güçlüdür, (her işinde) hikmet sahibidir."¹

Allah Teâlâ, İsa -aleyhisselâm-'ı ikinci defa yeryüzüne gönderdiğini bize haber vermemiştir. Bunun için onun yeryüzüne ikinci defa gönderildiğini iddiâ edenlerin bu konuda bize bir delil sunmaları gerekir. Onların şimdi de buna yapmaya güçleri yetmez, gelecekte de yetmeyecektir. Çünkü bu kimselerin tartışma ve cedellerinin hiçbir temeli de yoktur.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ إِذْ قَالَ اللَّهُ يَٰعِيسَىٰ إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴾ [سورة آل عمران الآية: ٥٥]

"Allah şöyle demişti: Ey İsa! Şüphesiz (sana hiçbir kötülük erişmeden) seni (yeryüzünden) kabzedeceğim, seni (bedenin ve ruhunla) katıma kaldıracağım, seni inkâr edenlerden kurtaracağım ve sana (senin dînine) uyanları, kıyâmete kadar (senin peygamberliğini) inkâr edenlerden üstün kılacağım. Sonra (hesap günü) dönüşünüz,

¹ Nisâ Sûresi: 156-158

yalnızca bana olacaktır. İşte o zaman ayrılığa düştüğünüz konularda (İsa konusunda) aranızda yalnızca ben hükmedeceğim."¹

İbn-i Cerîr -Allah ona rahmet etsin-:

"Allah Teâlâ'nın vefât ettirmesi, onu kaldırmasıdır" demiştir.

Tefsir âlimlerinin çoğunluğu âyette geçen vefâttan kastın, uyku olduğunu söylemiştir.

Nitekim Allah Teâlâ'nın şu iki âyeti bu anlamdadır:

﴿ وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثْكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٦٠﴾ ﴾

[سورة الأنعام الآية: ٦٠]

"Geceyın (ölüm anındakine benzer bir şekilde) ruhlarnızı kabzedey ve gündüzleyın de ne işler yaptığınızı bilen, sonra da (dünyada) belirlenmiş ecelinizin geçirilmesi için gündüzleyın (uykudan uşandırap ruhlarnızı size iâde ederek) sizi diriltiyen O'dur. (Kabirlerinizden yeniden diriltildikten) sonra dönüşünüz, yalnızca O'nadır. Sonunda O, (dünyada) yapmakta olduğunuzu size haber verecektir."²

﴿ اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فِيمِمْسِكِ الْتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأَخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَنْفَكُرُونَ ﴿٤٢﴾ ﴾ [سورة الزمر الآية: ٤٢]

"Allah, eceli gelenlerin canlarını ölüm anında, eceli henüz gelmeyenlerin canlarını ise uyku anında alır.Hakkında ölüme hükmettiği canı alır, diğerini ise belirli bir süreye (ecelini ve rızkını tamamlayınca) kadar salıverir (ruhunu kendisine iâde eder). Şüphesiz bunda (ölen ve uşuyan kimsenin ruhunu kabzetmesinde, uşuyanın ruhunu salıvermesinde, ölünün ruhunu vermemesinde), iyi düşünen bir topluluk için ibretler vardır."³

¹ Nisâ Sûresi: 156-158

² En'am Sûresi: 60

³ Zümer Sûresi: 42

Rasûlullah -sallallahu alehî ve sellem- de uykudan uyanınca şöyle dedi:

((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَ إِلَيْهِ النُّشُورُ)) [متفق عليه]

"Bizi öldürdükten sonra diriltten Allah'a hamdolsun. Dönüş, yalnızca O'nadır."¹

Allah -azze ve celle-'nin İsa -aleyhisselâm-'ı göğe kaldırması, onu öldürdüklerini iddiâ eden yahudilere bir cevap olduğunu belirtmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurmuştur:

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ فِيمَا نَقَضِهِمْ مِيثَقَهُمْ وَكُفْرِهِمْ بِآيَاتِ اللَّهِ وَقَتْلِهِمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقِّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥٥﴾ وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَى مَرْيَمَ بُهْتَانًا عَظِيمًا ﴿١٥٦﴾ وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِمَّنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا ابْتِغَاءَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ﴿١٥٧﴾ بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٥٨﴾ وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لِيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ﴿١٥٩﴾ ﴾

[سورة النساء الآيات: ١٥٥ - ١٥٩]

"Sözlerinden dönmeleri (antlaşmaları bozmaları), (peygamberlerin doğruluklarına delâlet eden) Allah'ın âyetlerini inkâr etmeleri, haksız yere peygamberleri öldürmeleri ve 'kaplerimiz kapalıdır (senin ne söylediğini anlamaz) demeleri sebebiyle onları lânetledik. Aksine inkârları sebebiyle Allah o kalpleri mühürlemiştir. Onlar pek az îmân ederler (bu îmânları da kendilerine hiçbir fayda vermeyecektir). Bir de inkâr etmeleri ve Merzem'e büyük bir iftira atma (zinâ ile suçlama)larından ve (alaylı bir şekilde: Kendisinin) 'Allah'ın elçisi (olduğunu iddiâ eden) Merzem oğlu İsa'ı öldürdük' demeleri yüzünden onları lânetledik. Oysa onlar, İsa'ı ne öldürdüler, ne de çarmıha gerdiler. Fakat çarmıha gerdikleri kişi, onlara İsa gibi gösterildi (İsa'ya benzeyen birisini o zannederek çarmıha gerdiler).Onun hakkında görüş ayrılığına düşenler, işin doğrusundan şüphe ve şaşkınlık

¹ Buhârî, hadis no: 6312, Müslim, hadis no: 2711

içindedirler. Onlar, zanna uymaktan başka hiçbir bilgileri yoktur. Onlar, İsa'ı öldürdüklerine kesin olarak inanmamakta, aksine bu konuda zanna dayanmaktadırlar. Bilakis Allah, onu (İsa'ı, bedeni ve ruhu ile) kendi katına kaldırmıştır (ve onu, inkâr edenlerden temizlemiştir). Allah, (mülkünde) güçlüdür, (her işinde) hikmet sahibidir. (Âhir zamanda İsa'nın yer yüzüne inmesinden sonra) Ehl-i kitaptan, onun ölümünden önce herkes ona îmân edecektir (Ehl-i kitaptan ona îmân etmeyen hiç kimse kalmayacaktır). Kıyâmet gününde de (İsa, kendisini yalanlayana ve tasdik edene) şâhitlik edecektir." ¹

Dolayısıyla İsa -aleyhisselâm- henüz ölmemiştir. Aksine yahudiler onu öldürmek istediklerinde Allah Teâlâ onu kendi katına kaldırmıştır. O âhir zamanda yer yüzüne incek, İslâm ile hükmedecek, Allah Teâlâ'nın dilediği kadar yaşayacak, sonra vefât edecek ve müslümanlar onun cenâze namazını kılacaklardır.

İbn-i Kesîr -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

Âyette geçen zamir ﴿قَبْلَ مَوْتِهِ﴾ "ölümünden önce" İsa -aleyhisselâm-'a döner.

Yani ehl-i kitaptan, İsa -aleyhisselâm-'a îmân etmeyen hiç kimse kalmayacaktır. Bu da kıyâmet gününden önce onun yer yüzüne inmesinden sonra olacaktır. İşte o zaman ehl-i kitabın hepsi kendisine îmân edecektir. Çünkü İsa -aleyhisselâm-, cizveyi kaldırarak ve onlardan İslâm'dan başka bir dîni kabul etmeyecektir.

Allah Teâlâ'nın, Âl-i İmrân sûresinin 55. âyetinde belirttiği gibi, yahudiler arasında ayrılıklar çıkmıştır. Çünkü Allah Teâlâ, İsa -aleyhisselâm-'ı göğe kaldırınca, ona îmân edenler, kendisinden sonra firkalara ayrılmışlardır. Onlardan bir kesim, Allah Teâlâ'nın İsa -aleyhisselâm-'a göndermiş olduğu dîne, onun Allah'ın kulu, elçisi ve Merÿem'in oğlu olduğuna îmân ederken, bir kesim de İsa -aleyhisselâm- hakkında aşırıya giderek onun Allah'ın oğlu olduğunu söylediler. Başka bir grup: 'O Allah'tır', başkaları da: 'O, üçün üçüncüsüdür', dediler.

Nitekim Allah Teâlâ, Kur'an-ı Kerim'de onların bu sözlerini zikretmiş ve hepsini reddetmiştir. Hıristiyanlar bu şekilde yaklaşık üçyüz sene devam ettikten sonra, Kostantin adlı bir Yunan kralı çıktı ve hıristiyan dînine girdi. O'nun bir filozof olduğu ve hıristiyanlığı bozmak için bu dîne girdiği söylenir. Bilgisizliğinden bu dine girdiği de söylenenler arasındadır. Şu kadar var ki Kostantin, Mesih'in dinini değiştirip tahrif etti, artırmalar, eksiltmeler yaptı. Bu dîn için kanunlar koydu ve büyük emâneti -ki aslında aşağılık bir hâinlik idi- koydu. O'nun zamanında domuz eti helâl sayıldı. Doğuya doğru namaz kılmaya başladılar, kiliseleri resimlerle süslediler. Mesih'in işlediğini zannettikleri bir günâh sebebiyle orucu on gün artırdılar. Böylece Mesih'in dîni 'Kostantin dîni' oldu. Bununla

¹ Nisâ Sûresi: 156-158

beraber Kostantin oniki binden fazla kilise, manastır ve ibâdet yeri yaptırdı. Kendi adıyla bilinen şehir (şimdiki İstanbul'u) kurdu, kraliyet âilesini yeni dine soktu. Bu şekilde hıristiyanlar yahûdilerden üstün oldular. Allah da onları yahûdîlere karşı kuvvetli kıldı. Her ne kadar hepsi kâfir iseler de, bunlar (hıristiyanlar) yahûdîlere göre Hakk'a ve gerçeğe daha yakın idiler. -Allah'ın lâneti hepsinin üzerine olsun-.

Allah Teâlâ, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i elçi olarak gönderince O'na îmân edenler bu îmânları ile Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine gerçek anlamıyla îmân etmiş ve onlar, yer yüzündeki bütün peygamberlere uymuş oluyorlardı. Zîrâ Âdemoğlunun efendisi, peygamberlerin sonuncusu ve kendilerini bütün gerçek dinleri tasdik etmeye çağıran o ümmî peygamberi tasdik etmiş oluyorlardı. Onlar daha önce geçen bütün peygamberlere, onların dîni ve yolu üzere olduklarını zanneden kendi ümmetlerinden daha lâıyıktırlar. Zîrâ o peygamberlerin ümmetleri, peygamberlerinin getirmiş oldukları gerçekleri değiştirip bozmuşlardı. Böyle olmasa bile Allah Teâlâ, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- aracılığıyla göndermiş olduğu hak diniyle diğer bütün peygamberlerin getirdiklerini ortadan kaldırmıştır. Bu hak din, kıyâmete kadar ne değiştirilebilecek ne de bozulabilecektir. Diğer bütün dinlere üstün olarak devam edecektir. İşte bunun için Allah Teâlâ bu dîne uyanlara yer yüzünün doğusunu ve batısını açacak, onlar da böylece bütün memleketleri fethedecekler, bütün devletler onlara boyun eğeceklerdir. Kısırâları ezecekler, kaşerlere üstün gelecekler ve onların hazînelerini ele geçirip Allah yolunda harcaçacaklardır." ¹

MERYEM OĞLU İSA İLE MEHDÎ -ALEYHİMESSELÂM- ARASINDAKİ FARK

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivâyet olunan hadislerde belirtildiği üzere, "Beklenen Mehdî" âhir zamanda gelecektir.

Mehdî -aleyhisselâm-, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in soğundan olup, adâletli bir devlet başkanıdır.

Mehdî -aleyhisselâm- masum değildir. Âhir zamanda gökten ineceğine ve Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şeriatıyla hükmedeceğine dâir birçok hadis rivâyet olunan İsa -aleyhisselâm- ise masumdur.

İsa Mesih ile Mehdî arasındaki fark şudur:

İsa Mesih bir peygamberdir. Mehdî ise adâletli bir devlet başkanıdır.

¹ İbn-i Kesir Tefsiri, cil:2, sayfa: 47-48